

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ–ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥΣ ΣΤΑ ΜΜΕ

Εισηγητής: ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ ΓΕΩΡΓΕΟΥΔΕΝΑ Α.Μ: 459

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΡΙΠΟΛΗ Α.Μ: 375

Επιβλέπων: Δρ. ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΕΜΟΝΑΚΗΣ

©

2020

HELLENIC MEDITERRANEAN UNIVERSITY
SCHOOL OF MANAGEMENT AND ECONOMICS SCIENCE
DEPARTMENT OF MANAGMENT SCIENCE AND
TECHNOLOGY

DIPLOMA THESIS

**INTERNAL AUDIT AND CORPORATE
GOVERNANCE-CORRELATIONS AND WAYS
OF APPLYING THEM TO THE MEDIA**

Student: EFFROSUNI GEORGEODENA A.M: 459

GRAMMATIKH TRIPODH A.M: 375

Supervisor: Dr. XRHSTOS LEMONAKIS

©

2020

Υπεύθυνη Δήλωση : Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην πτυχιακή εργασία. Επίσης έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Επίσης βεβαιώνω ότι αυτή η πτυχιακή εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά ειδικά για τις απαιτήσεις του προγράμματος σπουδών του Τμήματος Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας του ΕΛ.ΜΕ.ΠΑ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία θέλουμε να αναδείξουμε τον κυριότερο ρόλο που διαδραματίζει ο εσωτερικός έλεγχος και η εταιρική διακυβέρνηση σε μια επιχείρηση. Στο πρώτο κεφάλαιο κάνουμε αναφορά για την σημασία και τον έλεγχο της ελεγκτικής καθώς ποια είναι η χρησιμότητα και ο σκοπός του συμπεριλαμβανόμενο τα σημαντικότερα είδη ελέγχου. Στο δεύτερο κεφάλαιο αναφερόμαστε στην έννοια, τον σκοπό, τα βασικά χαρακτηριστικά του εσωτερικού ελέγχου, παρουσιάζοντας επιπλέον τις βασικές αρχές και τις αδυναμίες του. Στη συνέχεια παρουσιάζουμε τα γενικά στοιχεία της εταιρικής διακυβέρνησης και πως αυτή εφαρμόζεται στην Ελλάδα και στον κόσμο. Επιπρόσθετα παραθέτουμε τα εμπόδια και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η εταιρική διακυβέρνηση. Επίσης παρουσιάζουμε πώς σχετίζεται εσωτερικός έλεγχος με την εταιρική διακυβέρνηση. Τέλος η εργασία μας ολοκληρώνεται με το ερευνητικό μέρος όπου παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας μας με συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο που δημιουργήσαμε.

Λέξεις Κλειδιά: εσωτερικός έλεγχος, εταιρική διακυβέρνηση, ελεγκτική

ABSTRACT

In this thesis we want to demonstrate the key role that internal control and corporate governance play in a business. In the first chapter we discuss the importance and control of auditing as well as what its utility and purpose is including the most important types of control. In the second chapter we refer to the concept, the purpose of the basic characteristics of internal control, while also presenting its basic principles and weaknesses. Below we present the general elements of corporate governance and how it applies to Greece and the world. In addition we list the obstacles and problems facing the corporate governance. We also show how internal control relates to corporate governance.

Finally our work concludes with the research part where the results of our research are presented with a specific questionnaire we have created.

Keywords: internal control, corporate governance, audit

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	1
ABSTRACT.....	2
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	6
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	9
ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ	9
1.1 Ο έλεγχος και η σημαντικότητα του	9
1.2 Ελεγκτική: Η Έννοια, ο σκοπός και το περιεχόμενό της.....	9
1.3 Η Σκοπιμότητα του Ελέγχου.....	10
1.4 Τα Είδη του ελέγχου	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	12
Ο ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΗΜΕΡΑ.....	12
2.1 Ο Καθορισμός της έννοιας του εσωτερικού ελέγχου.....	12
2.2 Ο Σκοπός και σημασία του εσωτερικού ελέγχου.....	12
2.3 Τα Χαρακτηριστικά του εσωτερικού ελέγχου	13
2.4 Οι Βασικοί έλεγχοι της φορολογικής και λογιστικής παρουσίασης των οικονομικών γεγονότων.	14
2.5 Τα Είδη εσωτερικού ελέγχου	15
Οι κατηγορίες του είναι οι εξής.	15
2.6 Γενικά στοιχεία για το Σύστημα Εσωτερικού ελέγχου	16
2.6.1. Η Έννοια ΣΕΕ.....	16
2.6.2. Οι Βασικές Αρχές του ΣΕΕ.....	16
2.6.3. Οι Αδυναμίες ΣΕΕ	17
2.6.4. Τα Μέσα μελέτης ΣΕΕ και αξιολόγηση του.....	18
2.6.5. Τα Χαρακτηριστικά ενός αποτελεσματικού ΣΕΕ.....	19
2.7 Οι Προϋποθέσεις για τη δημιουργία τμήματος εσωτερικού ελέγχου	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	21
ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	21
3.1 Γενικά για την Εταιρική Διακυβέρνηση	21
3.2 Έννοια Εταιρικής Διακυβέρνησης	21
3.3 Η σημαντικότητα της Εταιρικής Διακυβέρνησης	23

3.4	Ο Ρόλος των Μετόχων	24
3.5	Αρμοδιότητες των συμβουλίων	25
3.5	Η θέση των Εκτελεστικών μελών στο Διοικητικό Συμβούλιο	28
3.6	Η θέση των μη Εκτελεστικών Μελών στο Διοικητικό Συμβούλιο.....	29
3.7	Συστήματα της Εταιρικής Διακυβέρνησης	30
3.8	Μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα της διακυβέρνησης της εταιρείας	32
3.8.1.	Προβλήματα εταιρικής διακυβέρνησης.....	34
3.9	Καλές και κακές πρακτικές Εταιρικής Διακυβέρνησης.....	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4		42
ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ.....		42
4.1	Η πρόοδος της διακυβέρνησης των επιχειρήσεων σε παγκόσμια κλίμακα. .	42
4.2	Η διακυβέρνηση των εταιρειών σε παγκόσμιο επίπεδο	45
4.3	Ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης	50
4.4	Απαξιώνοντας την διακυβέρνηση της επιχείρησης συντελείται καταλυτικά αύξηση της οικονομικής κρίσης	53
4.4.1	Εξελίξεις σε επίπεδο ΟΟΣΑ	55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5		59
ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΜΕ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ		59
5.1	Σχέση εταιρικής διακυβέρνησης και εσωτερικού ελέγχου	59
5.2	20 προτάσεις για καλύτερη εταιρική διακυβέρνηση.....	63
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6		66
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ & ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ		66
6.1	Γενικά στοιχεία έρευνας.....	66
6.2	Επιλογή μεθόδου συλλογής στοιχείων.....	66
6.3	Χαρακτηριστικά δείγματος	66
6.4	Σκοπός της έρευνας.....	66
6.5	Αποτελέσματα έρευνας	67
6.5.1	Δημογραφικά στοιχεία	67
6.5.2	Στοιχεία σε σχέση με τον εσωτερικό έλεγχο και την εφαρμογή της εταιρικής διακυβέρνησης.	70
6.5.3	Προτάσεις για εκτεταμένη έρευνα του ζητήματος	77
6.5.4	Συσχέτιση του θεωρητικού μέρους με το ερευνητικό.	77
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ		79
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		80

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ82

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΣΕΕ = Σύστημα Εσωτερικού ελέγχου

ΟΟΣΑ = (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης)

Δ.Ν.Τ = (Διεθνές Νομισματικό Ταμείο)

ΜΜΕ = Μέσα μαζικής ενημέρωσης

ΟΟΣΑ = Οργανισμός Οικονομικής Ανάπτυξης και Συνεργασίας

Σ.Ε.Β = Σύνδεσμος Ελλήνων Βιομηχάνων

Χ.Α.Α = Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την ολοκλήρωση της παρούσας εργασίας , θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους εκείνους που συνέβαλαν να έλθει εις πέρας το συγκεκριμένο ερευνητικό έργο.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον καθηγητή μας Δρ. Λεμονάκη Χρήστο για την πολύτιμη βοήθεια του και της συναδέλφου μου καθώς και των ατόμων που μας έδωσαν την βοήθεια τους δείχνοντας υπομονή και επιμονή.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Εσωτερικός Έλεγχος σχετίζεται άμεσα και καταλυτικά με το διοικητικό τομέα και την λήψη αποφάσεων. Παρόλο που σαν έννοιες ο εσωτερικός έλεγχος, η διακυβέρνηση της επιχείρησης και οι κίνδυνοι που εγκυμονούν για την εταιρεία είναι ιδιαίτερα σημαντικές, δεν υπάρχει μεγάλη έρευνα πίσω από αυτές.

Στην συγκεκριμένη πτυχιακή θα αναλυθούν οι σχέσεις αλληλεξάρτησης σχετικά με τον ενδοεταιρικό έλεγχο και την διοίκηση σε ελληνικά πλαίσια.

Για την σωστή έρευνα, για την συγγραφή της παρακάτω πτυχιακής, σχεδιάστηκε ένα σχετικό ερωτηματολόγιο το οποίο και αναλύθηκε με στόχο να παρουσιαστούν τα αποτελέσματα του τα οποία υποδηλώνουν την σύνδεση μεταξύ των όρων: εσωτερικός έλεγχος, εταιρική διακυβέρνηση και επιχειρηματικοί κίνδυνοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

1.1 Ο έλεγχος και η σημαντικότητα του

Η επιχείρηση θεωρείται μια σύνδεση ατόμων και υλικών κάτω από την σωστή οργάνωση με σκοπό να επιτευχθούν οι κοινοί στόχοι. Στο πλαίσιο αυτό απαιτούνται τα αρμόδια δεδομένα και οι πληροφορίες που θα καθοδηγήσουν την εταιρεία προς την επιθυμητή κατεύθυνση.

Ειδικότερα, όταν αναφερόμαστε στις διαδικασίες που πρέπει να υλοποιηθούν, υποδηλώνουμε τις δραστηριότητες οι οποίες θα πραγματοποιηθούν με στόχο η εταιρεία να ικανοποιήσει τους στόχους της. Διαθέτοντας τις αρμόδιες πληροφορίες η επίτευξη του στόχου αυτού γίνεται ολοένα και πιο εύκολη. Με άλλα λόγια, το σύστημα δεδομένων, η οργάνωση και η προσπάθεια να καθοριστούν οι θέσεις και οι αρμοδιότητες οι οποίες οφείλουν να επιλέγονται στηριζόμενη στην εταιρική εξέλιξη και πρόοδο και την διασφάλιση του σωστού ελέγχου μέσα σε αυτή.

Έτσι λοιπόν ο αρμόδιος ορισμός του όρου είναι αυτός που συμπεριλαμβάνει το σύνολο των αξιολογήσεων που χρησιμοποιούνται με κύριο σκοπό να διαμορφωθεί μια ουσιαστική άποψη για την αποδοτικότητα των δραστηριοτήτων της εταιρείας για να επιτευχθούν οι εκάστοτε στόχοι. Επιπλέον, θεωρείται και η ενέργεια που διαφυλάσσει την αξιοπιστία και την ποιότητα της προσφερόμενης εταιρικής πληροφορίας.

1.2 Ελεγκτική: Η Έννοια, ο σκοπός και το περιεχόμενό της

Το κάθε άτομο που κάνει τον έλεγχο δίνει μια διαφορετική σημασία στον όρο αυτό. Όταν το άτομο αυτό είναι μέλος του δυναμικού της επιχείρησης, τότε έχουμε ενδοεταιρικό έλεγχο, ενώ στην αντίθετη περίπτωση που το άτομο δεν εργάζεται στην εταιρεία μιλάμε για εξωτερικό έλεγχο. Για να τελειοποιηθεί όμως ο ορισμός της έννοιας οφείλουμε να συμπεριλάβουμε τους λόγους για τους οποίους πραγματοποιείται ο έλεγχος ακολουθώντας τις αρμόδιες ελεγκτικές διαδικασίες και τεχνικές.

Ο όρος της ελεγκτικής δεν είναι μόνο επιστημονικός μιας και παραθέτει συνεχώς νέα δεδομένα. Έπειτα από έρευνες προσφέρει νέες πηγές γνώσης διερευνώντας και συνδυάζοντας το επιστημονικό του πλαίσιο δηλαδή είναι σε θέση να υλοποιήσει τα όσα πρεσβεύει. Με πιο απλά λόγια θα λέγαμε ότι η ελεγκτική αποτελεί την κατηγορία των κανόνων οι οποίοι χρησιμοποιούνται με σκοπό να πραγματοποιηθεί η εκάστοτε λογιστική-διαχειριστική εξέταση, έτσι ώστε να αποφευχθούν λάθη και ατασθαλίες και να εντοπιστούν τα αδύναμα σημεία της εταιρείας γύρω από τις συναλλαγές και τις δαπάνες. Έτσι λοιπόν η ελεγκτική μπορεί να διασπαστεί σε δύο υποενότητες:

α) σε Ελεγκτική της χρηματοοικονομικής διαχείρισης

β) σε Ελεγκτική των οικονομικών μεγεθών

1.3 Η Σκοπιμότητα του Ελέγχου

Ο έλεγχος στις επιχειρήσεις και ιδιαίτερα στις Α.Ε κρίνεται απαραίτητος και υποχρεωτικός με το νόμο 2190/ΑΕ. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω ο έλεγχος πραγματοποιείται στον οικονομικό τομέα της εταιρείας, αποσκοπεί στην βεβαίωση πως ο τομέας αυτός παρουσιάζει με ακρίβεια την περιουσιακή διαμόρφωση της και το ποσοστό των γεγονότων που έχουν πραγματοποιηθεί στον οικονομικό τομέα.

Έτσι λοιπόν, έχουν δημιουργηθεί και οι κυριότεροι σκοποί και στόχοι του ελέγχου που θα αναλυθούν παρακάτω:

1. Εντοπίζει και προλαμβάνει κάθε είδους λάθος
2. Διερευνά και ανακαλύπτει κάθε είδους λάθος
3. Εγκρίνει, αναλύει, σχολιάζει κατόπιν ενδελεχούς εξέτασης τις οικονομικές διαδικασίες
4. Αξιολογεί τα οικονομικά στοιχεία τα οποία καταγράφουν τα πλαίσια λειτουργίας της επιχείρησης
5. Πιστοποιεί το επαρκή ποσοστό που απαιτείται από τα οικονομικά στοιχεία με σκοπό να παρουσιάσει χρήσιμα αποτελέσματα
6. Υπογραμμίζει και απεικονίζει τα λάθη και τις αδυναμίες του επιχειρησιακού κυκλώματος

7. Καθορίζει τις πιθανότητες υλοποίησης των αναγκών της εταιρείας με σκοπό να προβλέψει τις μελλοντικές οικονομικές ανάγκες

1.4 Τα Είδη του ελέγχου

Ο έλεγχος ο οποίος υλοποιείται στην εταιρεία κατέχει πολλές μορφές και για το λόγο αυτό μπορεί να διαχωριστεί στις παρακάτω κατηγορίες με γνώμονα τα στοιχεία εκείνα στα οποία εμβαθύνει και τις μεθόδους που υλοποιείται. Έτσι έχουμε:

1. Χρηματοοικονομικός έλεγχος Είναι σε θέση να διαπιστώνει την ορθότητα στην παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων του οικονομικού μεγέθους, τα οποία σχετίζονται με το τι περιλαμβάνει η δράση και η θέση της οικονομικής μονάδας.

2. Λειτουργικός έλεγχος Στην προκειμένη περίπτωση μιλάμε για την αξιολόγηση της λειτουργίας του προγράμματος στο σύνολό του και όχι επιμέρους και χωρίς να μιλάμε αποκλειστικά για τον χρηματοοικονομικό τομέα. Ο έλεγχος αυτός υλοποιείται με βάση κάποιους κανόνες δεοντολογίας και επιστήμης αλλά και με βάση γενικευμένους επιχειρησιακούς θεσμούς.

3. Έλεγχος αποδοτικότητας Αυτό το είδος ελέγχου αποσκοπεί κατά κύριο λόγο στην δράση των ίδιων των ελεγκτών εσωτερικού αναφορικά με το αν οι δραστηριότητες της εκάστοτε εταιρείας επιφέρουν αποτελέσματα που συντελούν καταλυτικά στο τρόπο λειτουργίας του προγράμματος στο σύνολό του.

4. Έλεγχος συμμόρφωσης Σε αυτό το είδος ελέγχου διαπιστώνονται τα ποσοστά στα οποία συμμορφώνονται τα εμπλεκόμενα μέλη με τους προκαθορισμένους κανονισμούς.

5. Ειδικοί έλεγχοι Σε αυτό το είδος ελέγχου έχουμε κάθε είδους εξέταση που υλοποιείται και δεν εμπεριέχεται σε όσα αναφέρθηκαν πιο πάνω με την προϋπόθεση ότι ο ελεγκτής έχει την ικανότητα να το υλοποιήσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Ο ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΗΜΕΡΑ

2.1 Ο Καθορισμός της έννοιας του εσωτερικού ελέγχου

Ο Εσωτερικός Έλεγχος θεωρείται αναγκαίος για την σωστή λειτουργία του τρόπου management που χρησιμοποιείται στις μέρες μας και επιδρά καταλυτικά σε όλα τα επίπεδα ιεραρχίας.

Κρίνεται επίσης αναγκαία η παρουσίαση των αδυναμιών της εταιρείας που μπορούν να βρεθούν μέσω του εσωτερικού ελέγχου και έτσι να βελτιωθεί το σύστημα λειτουργίας αποφεύγοντας την επιβολή ποινών. Οι αποφάσεις και οι απόψεις που παρουσιάζονται από τους ελεγκτές είναι καθόλα αντικειμενικές και δεν επηρεάζονται.

Ο Εσωτερικός Έλεγχος διερευνώντας, προσπαθεί να προσφέρει ένα αίσθημα διαβεβαίωσης στα μέλη και στα διοικητικά στελέχη που σε γενικό βαθμό είναι υπεύθυνα να ελέγχουν τις δραστηριότητες της εταιρείας και αν αυτές υλοποιούνται υπό το πρίσμα των κανόνων και των διοικητικών εντολών.

Ο Εσωτερικός Έλεγχος δεν αντικαθιστά τα υπεύθυνα ή τα οργανωτικά μέλη με σκοπό την δημιουργία νέων κανονισμών αλλά με σκοπό να συντελέσει στα όργανα αυτά να υιοθετήσουν λειτουργικούς κανόνες.

Ο όρος «**Εσωτερικός Έλεγχος**» αναφέρεται στην μη εξαρτημένη και μη υποκειμενική εξέταση επάρκειας εφαρμογής του προγράμματος Εσωτερικού Ελέγχου και τη παροχή συμβουλών στα διοικητικά μέλη, με σκοπό να πραγματοποιηθούν οι σκοποί του φορέα – εταιρείας, παρέχοντας ελάχιστο δυνατό κόστος. Να προσδίδει ουσία και να ενισχύει τις οργανωτικές διαδικασίες αποσκοπώντας στην αποδοτική αντιμετώπιση των εταιρικών εμποδίων.

2.2 Ο Σκοπός και σημασία του εσωτερικού ελέγχου

Στόχος του Εσωτερικού Ελέγχου είναι να παρέχονται υψηλά επίπεδα υπηρεσιών προς τον τομέα της διοίκησης μέσα από τις επιστημονικές αναφορές και αναλύσεις που

αποσκοπούν στην αξιολόγηση των προγραμμάτων εσωτερικού ελέγχου (Σ.Ε.Ε.). Το βασικό μέλημα της επιχείρησης αποτελεί η σωστή διαχείριση της μεθόδου επιλύοντας τους κινδύνους που εγκυμονούν.

Ο Εσωτερικός Έλεγχος στοχεύει στο να υλοποιηθούν οι εταιρικές αρχές διοίκησης ,με σκοπό την θωράκιση των συμφερόντων της εταιρείας (μετόχων, προσωπικού)

Με βάση τα παραπάνω ο συγκεκριμένος έλεγχος συντελεί στην εξέταση και στην αξιολόγηση:

1. το ίδιο το πρόγραμμα του ελέγχου σε συνδυασμό με τις υποενότητες του
2. εξετάζει όλες τις μορφές των εταιρικών εμποδίων και την αποδοτική αντιμετώπιση τους
3. το οργανωτικό και αποδοτικό πλάνο των δράσεων της εταιρείας που πρέπει να υπάρχει
4. διατηρεί την πολιτική του ανθρώπινου δυναμικού της εταιρείας καθώς και των γνώσεων αυτού
5. το ποσοστό στο οποίο συμμορφώνονται οι υπάλληλοι αναφορικά με τι αποφασίζει η διοίκηση για τους κανονισμούς
6. συγκρίνει τα κόστη που χρειάζονται για να λειτουργήσουν τα τμήματα της εταιρείας αποδοτικά.
7. Διατηρεί και εξασφαλίζει την αξιοπιστία των διαδικασιών οικονομίας
8. Αξιολογεί την επικοινωνία και την συνεργασία του ανθρώπινου δυναμικού
9. Αξιοποιεί τα παραγωγικά μέσα αποτελεσματικά
10. Προστατεύει σε ικανοποιητικό βαθμό τα στοιχεία της εταιρείας

2.3 Τα Χαρακτηριστικά του εσωτερικού ελέγχου

Για την σωστή δράση της εταιρείας θα πρέπει να τηρούνται κάποια στοιχειώδη πράγματα τα οποία θα συντελέσουν στην αύξηση των πιθανοτήτων της διαμόρφωσης ενός αποδοτικού εσωτερικού ελέγχου.

Το δυναμικό της εταιρείας πρέπει να επιλέγεται με γνώμονες την καταλληλότητα του. Οφείλει να δημιουργηθεί ένα οργανωτικό πλάνο που θα καθορίσει τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες του κάθε υπαλλήλου δηλαδή τι είναι απαραίτητο να γνωρίζει αλλά

και πως θα φέρει εις πέρας αυτό που του έχει ανατεθεί πάντοτε όμως με βάση τις σαφείς και λεπτομερείς υποδείξεις, τις αρμοδιότητες και τον ρόλο στην εταιρεία.

Επιπλέον, τα δεδομένα αυτά θα πρέπει να του παρέχονται με γραπτές οδηγίες και να υποδεικνύουν ποιοτικά και ποσοτικά τις αρμοδιότητες του. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η σωστή διακίνηση των πληροφοριών με την απουσία αυτοσχέδιων παρεμβολών, έτσι ώστε να διευκολυνθεί ο ελεγκτής.

2.4 Οι Βασικοί έλεγχοι της φορολογικής και λογιστικής παρουσίασης των οικονομικών γεγονότων.

Ο ελεγκτής απαιτεί εγγυήσεις σχετικά με τα όσα έχουν τελεστεί μέσα στην επιχείρηση σε οικονομικό επίπεδο και έχουν αποτελέσει αντικείμενο λογιστικής εγγραφής. Με άλλα λόγια οφείλουν να αποδείξουν ότι όλες οι λογιστικές εγγραφές εκπροσωπούνται και αιτιολογούνται από καταστάσεις πραγματικές και χωρίς λάθη. Η εγγύηση αυτή δίνεται μέσα από την επαλήθευση των εργασιών που απεικονίζουν τα λογιστικά και οικονομικά γεγονότα.

Έλεγχος του εταιρικού προσωπικού.

Αυτοί οι έλεγχοι έχουν ως κύριο στόχο να γίνει αντιληπτό στον ελεγκτή ότι στην επιχείρηση υπάρχουν:

A. Ιεραρχικοί έλεγχοι.

B. Οι έλεγχοι του διαχωρισμού των καθηκόντων.

Σε ελέγχους ιεραρχίας εμπεριέχονται έλεγχοι εξουσιοδότησης, έλεγχοι επίβλεψης των εργασιών που πραγματοποιούνται και τον καθορισμό των ημερών άδειας.

Ο καθένας μέσα στην επιχείρηση είναι αρμόδιος και εξουσιοδοτημένος για κάποια πράγματα. Δεν μπορεί κάποιος επειδή έτσι θέλει να κάνει οτιδήποτε μέσα σε αυτήν. Γι' αυτό κάθε αρμόδιος, όταν επαληθεύει την εργασία του, πρέπει να βάζει την υπογραφή του, για να έχουμε διασφαλισμένες τις διαδικασίες που γίνονται μέσα στην επιχείρηση.

Επίσης, η επίβλεψη των εργασιών είναι και αυτή μια σημαντική άποψη του ιεραρχικού ελέγχου. Οι εργασίες που εκτελούνται πρέπει να επαληθεύονται και να υπογράφονται από τον αρμόδιο.

Όπως και ο κανονισμός της άδειας εισόδου σε καίριους χώρους της επιχείρησης παίζει σημαντικό ρόλο στη διαφύλαξη της περιουσίας της.

Στους αμοιβαίους ελέγχους (εν θεν και εν θεν) του διαχωρισμού των καθηκόντων περιλαμβάνεται και η βασικότερη ίσως αρχή του εσωτερικού ελέγχου, που είναι ότι:

Σε κάθε οργανισμό αυτός που αποφασίζει (ο εντολέας), αυτός που διαπράττει (ο πληρωτής) και αυτός που κάνει την εργασία (λογιστής) ένα οικονομικό γεγονός, δεν πρέπει να είναι το ίδιο πρόσωπο, γιατί με αυτό τον τρόπο ο καθένας αναγκάζεται να κάνει τον αυτοέλεγχο του, πράγμα που είναι πολύ σημαντικό για την διασφάλιση για πιθανά λάθη ή απάτες.

2.5 Τα Είδη εσωτερικού ελέγχου

Οι κατηγορίες του είναι οι εξής

Οικονομικοί έλεγχοι εμπεριέχουν ελεγκτικές ενέργειες, οι οποίες αφορούν την ασφάλεια του ενεργητικού (περιουσία) αλλά και του ακίνητου προσωπικού της εταιρείας και υλοποιούνται προσπαθώντας να επαληθεύσουν με ακρίβεια και αξιοπιστία τα οικονομικά στοιχεία της εταιρείας αυτής, καθώς και το ποσοστό νομιμότητας της.

Λειτουργικοί έλεγχοι (**operational audits**) εμπεριέχουν τις ελεγκτικές ενέργειες που αφορούν την πολιτική και τη λειτουργία της εταιρείας. Ο απώτερος σκοπός του συγκεκριμένου είδους εξέτασης είναι να αξιολογηθούν με αντικειμενικό γνώμονα η διαμόρφωση της εταιρείας και η βελτίωση των υπαρχόντων δομών.

Διοικητικοί έλεγχοι (**management audits**) εμπεριέχουν τις ενέργειες ελέγχου που υλοποιούνται στα πλαίσια οργάνωσης και διοίκησης με σκοπό να αξιολογηθούν. Αντιθέτως από τις δυο μορφές ελέγχου που αναφέρθηκαν προηγουμένως, οι συγκεκριμένοι έλεγχοι προσπαθούν με αντικειμενικότητα να κρίνουν, να

αξιολογήσουν και να προτείνουν μεθόδους βελτίωσης στο διοικητικό κομμάτι της επιχείρησης με βάση επιστημονικές μεθόδους.

2.6 Γενικά στοιχεία για το Σύστημα Εσωτερικού ελέγχου

2.6.1. Η Έννοια ΣΕΕ

Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (Σ.Ε.Ε.) ορίζεται σύμφωνα με τους κανόνες οργάνωσης και το κατάλληλα διαμορφωμένο σύνολο διαδικασιών, που επηρεάζει καταλυτικά την δομή οργάνωσης και τους λειτουργικούς κανόνες της εκάστοτε εταιρείας, έτσι ώστε να διατηρηθούν αναίμακτα τα συμφέροντα της εταιρείας.

Το πρόγραμμα Εσωτερικού Ελέγχου παρουσιάζει τις παρακάτω υποενότητες.

1. Εσωτερικό έλεγχο μέλος του Σ.Ε.Ε. και υπεύθυνο στο να αξιολογούνται προγράμματα και οι επιπλέον εφαρμογές τους.
2. Το εγκεκριμένο οργανόγραμμα της επιχείρησης σε όλα τα επίπεδα και σε πλήρη ανάπτυξη.
3. Τις οδηγίες γραπτών διαδικασιών.
4. Προγραμματισμό κινήσεων (βραχυπρόθεσμο – μακροπρόθεσμο) και απολογισμό.
5. Διαδικασία αγορών – προμηθειών.
6. Πολιτική αξιολόγησης προσωπικού.
7. Διαχείριση χαρτοφυλακίου.
8. Διαχείριση παγίων στοιχείων
9. Κύκλο παραγωγής προϊόντων – υπηρεσιών

2.6.2. Οι Βασικές Αρχές του ΣΕΕ

Οι κύριες αρχές του προγράμματος αυτού είναι όσες θα αναφερθούν παρακάτω:

1. Η σωστή επάνδρωση του προσωπικού. Χρειάζεται να έχουμε ειδικευμένο προσωπικό με σκοπό να αξιοποιείται στο μέγιστο προς όφελος της εταιρείας.
2. Ο σωστός προσανατολισμός αναφορικά με το είδος της εργασίας της εκάστοτε εταιρείας.
3. Σωστό αποκεντρωτικό σύστημα, στο οποίο τα επιμέρους τμήματα θα κατέχουν το μέγιστο δυνατό αριθμό εξουσιών και ευθυνών έχοντας ωστόσο τη απόλυτη ευθύνη για τα αποτελέσματα των ενεργειών του τόσο σε τμηματικό όσο και σε ατομικό πλαίσιο.
4. Να συμβάλει στην κάλυψη όλων των εταιρικών δραστηριοτήτων.
5. Να εμπεριέχει τα αρμόδια προληπτικά μέτρα για την αποφυγή των λαθών.
6. Να διαχωρίζει με σαφήνεια και υπευθυνότητα το κάθε ιεραρχικό επίπεδο.
7. Να παρέχει ικανοποιητικό σύστημα μηχανισμών που θα εντοπίζει άμεσα και θα αναλύει όλους τους κινδύνους.
8. Να διαμορφώνει ένα κλίμα υποστήριξης παρεχόμενο από τα προγράμματα μοντέρνας ηλεκτρονικής ενημέρωσης.
9. Να τεκμηριώνει και να καταγράφει με λεπτομέρεια κάθε στοιχείο.
10. Να επιτηρεί συστηματικά και να επιθεωρεί την εργασία του προσωπικού, όταν αυτή εφαρμόζεται, να καθορίζει με σαφή και ορθό τρόπο την εφαρμογή αυτή.

2.6.3. Οι Αδυναμίες ΣΕΕ

Τα κυριότερα στοιχεία ενός ικανοποιητικού προγράμματος εσωτερικού ελέγχου είναι το γεγονός πως εξασφαλίζει τα εταιρικά περιουσιακά αποκτήματα τα οποία είναι προστατευμένα καθώς επίσης πως διαμορφώνει τα οικονομικά αυτά δεδομένα με αξιοπιστία για την σωστή λειτουργία και διοίκηση της επιχείρησης αλλά και για την προετοιμασία των διαδικασιών στο τομέα των χρηματοοικονομικών. Ωστόσο για να θεωρήσουμε ένα εσωτερικό έλεγχο ως επιτυχημένο θα πρέπει πρωτίστως να αντιστοιχεί σε ένα φυσιολογικό κόστος με το οποίο θα παρέχεται. Έτσι λοιπόν τα θετικά αποτελέσματα που απορρέουν από την υιοθέτηση ενός τέτοιου συστήματος οφείλουν να υπερβαίνουν την παρεχόμενη αξία τους. Παρόλο που δεν γίνεται να υπολογισθούν εύκολα τα θετικά αυτά αποτελέσματα και οι δαπάνες που απαιτούνται για ένα πρόγραμμα εσωτερικού ελέγχου, οφείλει να προσδίδεται η πιο μεγάλη

προσπάθεια, η οποία θα κάνει χρήση αναλύσεων και εκτιμήσεων που θα παρέχουν δεδομένα αναφερόμενοι στο κόστος και στα θετικά της υιοθέτησης ενός προγράμματος εσωτερικού ελέγχου.

Ωστόσο, θεωρείται αναγκαίο κακό πως πολλές από τις αρχές που έχει θεσμοθετήσει ένα σύστημα εσωτερικού ελέγχου μπορούν να καταπατηθούν. Χαρακτηριστικό δείγμα αποτελεί ο διαχωρισμός των καθηκόντων και των ευθυνών του καθενός, ο οποίος μπορεί να καταπατηθεί, όταν τα τμήματα και τα πρόσωπα αυτά μεταξύ τους έχουν συνεννοηθεί διαφορετικά. Εφαρμόζοντας τον εσωτερικό έλεγχο ενδέχεται να επιφέρει μη επιθυμητά αποτελέσματα, όταν εμπλέκεται σε αυτή το management με τρόπο τέτοιο ο οποίος επιδιώκει την συγκάλυψη ορισμένων ατασθαλιών και παραλείψεων. Επιπροσθέτως δεν μπορούμε να αγνοήσουμε ότι τα συστήματα του εσωτερικού ελέγχου στηρίζονται και υλοποιούνται στο μεγαλύτερο τους μέρος από ανθρώπους και συνεπώς οι ατασθαλίες και οι απροσεξίες, οι οποίες ενδέχεται να πραγματοποιηθούν οδηγούν στην μείωση της αποδοτικότητας του συστήματος.

2.6.4. Τα Μέσα μελέτης ΣΕΕ και αξιολόγηση του

Οι ελεγκτές χρησιμοποιούν κατά κύριο λόγο ερωτηματολόγια, διαγράμματα ροής και περιγραφικές εκθέσεις μεταξύ άλλων μεθόδων με στόχο να αξιολογήσουν όσο το δυνατόν καλύτερα το πρόγραμμα του εσωτερικού ελέγχου.

Όταν ο εξωτερικός ελεγκτής συγκεντρώσει τα επείγουσα στοιχεία που απαιτούνται για την μελέτη του σχετικά με τις μεθόδους που αναφέρθηκαν παραπάνω τότε θα πρέπει να μελετήσει πώς λειτουργεί η εκάστοτε εταιρεία και κυρίως τη διεξαγωγή της λειτουργίας των τμημάτων που σχετίζονται με την παραγωγή των λογιστικών πληροφοριών, υποχρεούται να υλοποιήσει και να αξιολογήσει το βαθμό ορθής λειτουργικότητας του εσωτερικού ελέγχου, αποτελώντας το δυσκολότερο στάδιο της κατάστασης.

Η δουλειά του εξωτερικού ελεγκτή ξεκινάει, αφού συγκεντρώσει και μελετήσει τα αρμόδια στοιχεία αναφορικά με την μέθοδο λειτουργίας της εταιρείας και στην συνέχεια να επαληθεύσει πως όσα έχουν σημειωθεί στα ερωτηματολόγια και στα

διαγράμματα ροής αντικατοπτρίζουν το τι πραγματικά συμβαίνει. Η διαδικασία αυτή ενδέχεται να υλοποιηθεί με επιτόπιες εξετάσεις και ελέγχου των δειγμάτων.

Στην συνέχεια του έργου, θα πρέπει να αξιολογηθεί από το σύστημα με στόχο να εντοπίσει τις αδυναμίες του. Για να μπορέσει λοιπόν να τις εξακριβώσει, έχει στην κατοχή του δυο διαφορετικές μεθόδους, οι οποίες συνίστανται για να αναλύσουν το υπάρχων σύστημα και να αναζητήσουν τα σημεία εκείνα τα οποία αδυνατούν να υλοποιήσουν σωστά το ρόλο τους. Εγκυμονεί ωστόσο το πρόβλημα της διαφυγής από την εποπτεία του ελεγκτή, μερικά κρίσιμα δεδομένα και για το λόγο αυτό υπάρχει και δευτερεύων μέθοδος πιο γενικευμένος, που θέτει στον ίδιο τον ελεγκτή ερωτήσεις τύπου <<Υπάρχει περίπτωση κάτι να μην λειτουργήσει σωστά;>>

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν, αναπαριστούνται σε έναν συνοπτικό πίνακα εμφανίζοντας μία συνολική εικόνα της αρχικής επίδοσης του Εσωτερικού Ελέγχου. Για την απόλυτη διερεύνηση χρειάζεται να προβεί σε επαληθεύσεις, οι οποίες καλούνται να έχουν μεγαλύτερη διάρκεια.

Για να υλοποιηθεί αυτό σε ικανοποιητικό βαθμό πρέπει να εφαρμοστεί απλά σε περισσότερα οικονομικά γεγονότα. Σε περίπτωση που ο ελεγκτής δεν είναι αρκετά έμπειρος να καθορίσει την έκταση που απαιτείται για να επαληθεύσει θα πρέπει να κάνει χρήση στατιστικών τεχνικών. Έπειτα, συλλέγει τα δεδομένα αυτά στο πίνακα συνθέσεως.

2.6.5. Τα Χαρακτηριστικά ενός αποτελεσματικού ΣΕΕ

Ένα τελεσφόρο σύστημα εσωτερικού ελέγχου πρέπει να περιέχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

1. Ένα ικανοποιητικό οργανωτικό σχέδιο.
2. Ένα αποτελεσματικό σύστημα παροχής αρμοδιοτήτων και ευθυνών.
3. Λογιστική διάρθρωση.
4. Σύγχρονη και αξιοκρατική πολιτική προσωπικού.
5. Καταρτισμένο εκπαιδευμένο προσωπικό.
6. Μια επιδέξια και με πολλές δράσεις επιτροπή.

2.7 Οι Προϋποθέσεις για τη δημιουργία τμήματος εσωτερικού ελέγχου

Μετά τον έλεγχο του ΣΕΕ, γίνονται προτάσεις και σημειώσεις για την πρόοδο του συστήματος. Ο ελεγκτής μπορεί να προετοιμάσει μια γκάμα γενικών παρατηρήσεων για το τμήμα του εσωτερικού ελέγχου παρουσιάζοντας τις ιδέες του στη διοίκηση της επιχείρησης.

Το έγγραφο που στέλνεται στην διοίκηση κατά κύριο λόγο είναι μια περίληψη των όσων έχουν συζητηθεί και προταθεί με τον εκάστοτε πελάτη παρέχοντας και τις απαραίτητες αποδείξεις, με σκοπό το έγγραφο αυτό να κρατηθεί και στο μέλλον, να αποτελέσει μέθοδο βελτίωσης αλλά και επίλυσης πιθανών προβλημάτων.

Οι απαραίτητοι παράγοντες που θα καταστήσουν το έγγραφο αυτό είναι αυτοί που θα αναφερθούν στην συνέχεια:

- Το μέγεθος της οικονομικής μονάδας. Στις μεγαλύτερες εταιρείες κρίνεται αναγκαία η δημιουργία ενός προγράμματος που θα ελέγχει τα εσωτερικά συστήματα της εταιρείας με αφορμή την αντιμετώπιση των δυσκολιών που θα επακολουθήσουν.
- Τη διασπορά των δραστηριοτήτων. Η ύπαρξη θυγατρικών εταιρειών ή υποκαταστημάτων προϋποθέτει να υπάρχει ένα τμήμα για τον εσωτερικό έλεγχο και πιο συγκεκριμένα να διαθέτει ικανοποιητικό αριθμό ελεγκτών.
- Την οργανωμένη δομή. Μη έχοντας μια οργανωμένη δομή στην εταιρεία σημαίνει πως το τμήμα του εσωτερικού ελέγχου είναι κάτι παραπάνω από αναγκαίο.
- Η είσοδος της εταιρείας στο χρηματιστήριο είναι επίσης σημαντική. Πιο αναλυτικά, δεν υφίσταται εταιρεία που να έχει ενταχθεί στο χρηματιστήριο χωρίς να διαθέτει τμήμα για εσωτερικό έλεγχο. Οι επιχειρήσεις που είναι ήδη μέλη του χρηματιστηρίου χρειάζονται πιο πολλούς ελεγκτές για τις επιπλέον εργασίες που επιβάλλονται από την επιτροπή της αγοράς .
- Στα πλαίσια εργασιακής εκπαίδευσης των υπαλλήλων. Διαθέτοντας ανθρώπινο δυναμικό που είναι κατάλληλα εκπαιδευμένο καθώς επίσης οργανωμένη δομή. Η εταιρεία μπορεί να επανδρώσει με τα αρμόδια πρόσωπα τα τμήματα εσωτερικών ελέγχων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

3.1 Γενικά για την Εταιρική Διακυβέρνηση

Στην Εταιρική Διακυβέρνηση (Corporate Governance) χρησιμοποιούνται μέθοδοι με τους οποίους διαχειρίζονται τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου αποσκοπώντας να καταστούν αποδοτικά. Την τελευταία δεκαετία, πολλές είναι εκείνες οι επιχειρήσεις που υπέκυψαν στις παρανομίες και στις απάτες και ως αποτέλεσμα κατέρρευσαν.

Η κατέρρευση αυτή επιφέρει συνέπειες στον οικονομικό τομέα άρα τα άτομα που εργάζονται στις επιχειρήσεις θα εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα. Σημαντικό αντίκτυπο είχαν κατά κύριο λόγο οι μέτοχοι, οι προμηθευτές και οι εργαζόμενοι οι οποίοι σχετίζονταν με την επιχείρηση και τον τομέα που εκείνοι δραστηριοποιούνταν.

Κύρια πηγή της αποτυχημένης δράσης των παραπάνω εταιρειών θεωρείτο πως ήταν η ανεπαρκής δράση των Διοικητικών Συμβουλίων τους εξαιτίας της έλλειψης μηχανισμών ελέγχου.

3.2 Έννοια Εταιρικής Διακυβέρνησης

Για την Εταιρική Διακυβέρνηση έχουν παρουσιαστεί πολλοί ορισμοί σε διεθνείς βιβλιογραφίες. Παρακάτω θα αναφερθούν οι κυριότεροι από αυτούς. Ο ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης) (OECD, 1999) την ορίζει ως ένα σύστημα παρακολούθησης και ελέγχου των επιχειρήσεων.

Στηριζόμενοι στο LaPorta (2000) η κύρια δράση της Εταιρικής Διακυβέρνησης αποτελούν οι μηχανισμοί προστασίας των συμφερόντων των εξωτερικών επενδυτών (μέτοχοι και πιστωτές) με στόχο να μειωθούν οι εσωτερικές ατασθαλίες (Διοίκηση / μάνατζερ). Στην συνέχεια οι Shleifer και Vishny (1997) ορίζουν την Εταιρική Διακυβέρνηση ως τον τρόπο δράσης με τον οποίο θα επιστραφούν τα χρήματα στους χρηματοδότες των επιχειρήσεων, παρέχοντας ταυτόχρονα και ένα ποσοστό απόδοσης

για την επένδυση τους. Όσον αφορά την ελληνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, η Εταιρική Διακυβέρνηση σχετίζεται με το σύνολο των πρακτικών που χρησιμοποιεί μια εταιρεία με σκοπό να λειτουργεί με μεγάλη απόδοση, να προστατεύονται οι μέτοχοι αλλά και τα εκάστοτε συμφέροντα της.

Εν κατακλείδι, ο παρακάτω ορισμός θεωρείται ο επικρατέστερος: «Εταιρική Διακυβέρνηση αποτελεί το σύνολο νομικών, θεσμικών και εθιμικών ρυθμίσεων, που ξεχωρίζουν τη δράση κυρίως των ατόμων που έχουν εισαχθεί στα χρηματιστήρια εταιριών. Τα βασικότερα σκέλη της :ποιος και πώς κατευθύνει τις δραστηριότητες των εταιριών, σε ποιους αναθέτονται τα καθήκοντα, και ποιοι κίνδυνοι απορρέουν από την εταιρική δραστηριότητα»

Τα τελευταία χρόνια, το θέμα της εταιρικής διακυβέρνησης βρίσκεται διαρκώς στο προσκήνιο. Αυτό συμβαίνει εξαιτίας των παρακάτω λόγων. Αρχικά η συχνή και αιφνίδια εταιρική κατάρρευση είναι σε μεγάλο βαθμό οι αιτίες, με χαρακτηριστικά παραδείγματα τις επιχειρήσεις αυτές: BCCI, PollyPeck, Maxwell Communications, Enron, Parmalat, Wordcom κ.λπ.¹

Στην συνέχεια, η δεύτερη αιτία είναι η μεγιστοποίηση των επιρροών των συμφερόντων των εξωτερικών ομάδων των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας και γενικότερα της κοινής γνώμης στις εσωτερικές υποθέσεις της επιχείρησης.

Τέλος, στον τρίτο λόγο θα παραθέσουμε το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης των χρηματαγορών σε διεθνή επίπεδο των επιχειρήσεων και των ρυθμιστικών κανόνων με ενδεικτικό παράδειγμα την πρόσφατη υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων.

Ως γενικός ορισμός η εταιρική διακυβέρνηση δραστηριοποιείται στην θέσπιση θεσμών οικονομίας και δικαίου ως μέσα εξασφάλισης:

- των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των μετόχων
- της επιστροφής κεφαλαίου στους μετόχους
- της ισορροπίας μεταξύ των ατομικών και κοινών στόχων

- της ισορροπίας μεταξύ οικονομικών και κοινωνικών στόχων
- της σωστής κατανομής των πόρων της επιχείρησης
- της απονομής ευθυνών για την διαχείριση αυτών των πόρων

3.3 Η σημαντικότητα της Εταιρικής Διακυβέρνησης

Το Σύστημα της Εταιρικής Διακυβέρνησης ορίζεται ως το νομικό πλέγμα των καθιερωμένων ή μη κανόνων που λειτουργούν ως γνώμονες εξάσκησης της διακυβέρνησης του εκάστοτε οργανισμού. Με άλλα λόγια , αποτελεί το σύστημα ή το μέσο με το οποίο προσανατολίζεται η διοίκηση ενός οργανισμού.

Η εταιρική διακυβέρνηση σχετίζεται άμεσα με την μέθοδο με την οποία διακυβερνάται ο οργανισμός από τα θεσμοθετημένα όργανα και τις συνέπειες του στην απόδοση του. Τον σημαντικότερο λόγο για την υλοποίηση αποτελεσματικών πρακτικών της αποτελεί η ανάγκη ένταξης των ειδικών συμφερόντων που σχετίζονται με τις επιμέρους ομάδες ενδιαφερομένων (π.χ. διευθυντικών στελεχών, μετόχων, Διοικητικού Συμβουλίου) προς το γενικευμένο συμφέρον του οργανισμού καθώς και των μετόχων αυτού. Μέσα άσκησης της Εταιρικής Διακυβέρνησης αποτελούν τα Διοικητικά Συμβούλια των οργανισμών, τα οποία δρουν με τον περιορισμό από όσους έχουν άμεσο ή έμμεσο ενδιαφέρον σε αυτούς.

Η κατάσταση καθίσταται αναγκαία, διαχωρίζεται η σχέση μεταξύ όσων ενδιαφέρονται για την οδοιπορία του οργανισμού και στους λιγότερα ενδιαφερόμενους. Στην δεύτερη κατηγορία εντάσσονται οι συμφεροντόχοι / stakeholders. Πιο συγκεκριμένα, τα εσωτερικά τμήματα που έχουν άμεσο ενδιαφέρον είναι αυτό της διοίκησης, της οποίας κύρια αρμοδιότητα είναι η διαδικασία της Εταιρικής Διακυβέρνησης και της αποτελεσματικότητας. Στην συνέχεια οι μέτοχοι σχετίζονται με την Διοίκηση διαμέσου των οικονομικών θεμάτων που προκύπτουν, ενώ οι παράγοντες που δρουν στο εξωτερικό περιβάλλον του οργανισμού είναι οι εργαζόμενοι, πελάτες, πιστωτές, τράπεζες και δημόσιοι φορείς .

Οι διευθυντές και τα επιμέρους μέλη είναι υπεύθυνοι για τον καθημερινό συντονισμό λειτουργίας του οργανισμού, τον οποίο διαχειρίζονται με γνώμονα τα όσα έχουν θεσμοθετηθεί (αρχές της επιχείρησης και κανόνες). Τα δε αποτελέσματα

της δράσης των παραπάνω θα πρέπει να εγκριθούν από τους μετόχους στην Γενική Συνέλευση.

Κρίνεται απαραίτητη η ύπαρξη δομών και διαδικασιών που έχουν σκοπό να τεθούν σε λειτουργία οι διαδικασίες διασφάλισης ελέγχου, πως οι εργαζόμενοι που δείχνουν ενδιαφέρον για τον οργανισμό αδικούνται από τις πράξεις ή τις παραλείψεις των αρμόδιων διαχειριστών. Το γεγονός αυτό αφορά την διοίκηση και τις ευθύνες που αυτή έχει εναποθέσει καθώς και το βάρος της υλοποίησης των σωστών κανόνων της διακυβέρνησης της εταιρείας. Σκοπός είναι η διαχείριση του οργανισμού με τον καλύτερο δυνατό τρόπο για να ωφεληθούν τόσο οι μέτοχοι όσο και οι εργαζόμενοι και οι έμμεσα ενδιαφερόμενοι.

3.4 Ο Ρόλος των Μετόχων

Με βάση τον ορισμό το μεγαλύτερο ενδιαφέρον αναφορικά με την λήψη αποφάσεων που παίρνει το διοικητικό συμβούλιο των οργανισμών διαθέτουν οι ιδιοκτήτες τους , οι οποίοι έχουν το δικαίωμα άλλα παράλληλα και την υποχρέωση να είναι παρών και να συμμετέχουν στις Γενικές Συνελεύσεις, έτσι ώστε να ενημερώνονται σε ικανοποιητικό βαθμό για τις ενέργειες των οργανισμών στους οποίους οι επενδυτές και οφείλουν να θέσουν ερωτήματα στα διευθυντικά στελέχη αυτών των οργανισμών.

Γίνεται σαφές ότι οι μέτοχοι μπορούν να χρησιμοποιούν το δικαίωμα τους στη Γενική Συνέλευση των μετόχων. Η κάθε μετοχή αντιστοιχεί σε μια ψήφο δεν δικαιούται η μετοχή να λάβει πολλαπλές ψήφους. Οι ίδιοι οφείλουν να προστατεύουν τα δικαιώματα των μετόχων μειοψηφίας χρησιμοποιώντας τους αντίστοιχους αντιπροσώπους, όταν οι ίδιοι οι μέτοχοι δεν είναι σε θέση να παραστούν στην Γενική Συνέλευση.

Η Γενική Συνέλευση των μετόχων είναι υπεύθυνη στο να εγκρίνει και να διαχειρίζεται τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, να κατανέμει τα κέρδη και όλα αυτά έπειτα από την αντίστοιχη παρουσίαση από το διοικητικό συμβούλιο. Η επαρκής και έγκαιρη ενημέρωση των μετόχων είναι αναγκαία και οφείλει να πραγματοποιείται από την Διοίκηση για πράγματα για τα οποία θα κληθούν να λάβουν αποφάσεις. Μερικές από αυτές είναι οι αποδοχές τροποποιήσεων του

καταστατικού, οι μεταβολές των μετοχών και η μορφοποίηση τους. Πρέπει να λάβουν υπόψη τους ποιες είναι σημαντικές λόγου χάρη επενδύσεις, εξαγορές, διαχείριση των ατόμων στην διοίκηση.

Η σπουδαιότερη ευθύνη της γενικής συνέλευσης των μετόχων είναι να εγκρίνουν το διορισμό ή ακόμα και την ανάκληση ενός Διευθύνοντος Συμβούλου του οργανισμού, αφού πρώτα έχει γίνει η κατάλληλη πρόταση από το διοικητικό συμβούλιο. Οι μέτοχοι ενημερώνονται από τον ίδιο τον οργανισμό για τις λεπτομέρειες σχετικά πότε θα είναι η κατάλληλη ημερομηνία διεξαγωγής, που ακριβώς θα οργανωθεί και ποια θέματα θα συζητηθούν στην συνέλευση.

Για τις σωστές πρακτικές Εταιρικής Διακυβέρνησης απαιτούνται οι οργανισμοί να συμπεριφέρονται ισότιμα στους μετόχους τους αποκλείοντας κάθε φαινόμενο διάκρισης με βάση το μετοχικό ποσοστό που διαθέτει ο εκάστοτε επενδυτής. Για όλα τα μετοχικά είδη μπορούν να ψηφίζουν ισότιμα. Σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή διεξαχθεί η ψηφοφορία αντιπροσώπου, εξασφαλίζεται ότι ο τελευταίος ενεργεί κατόπιν συζήτησης με τον νομιμοφανή κάτοχο των μετοχών. Επίσης, θα πρέπει να απαγορεύονται οι δοσοληψίες και οι κινήσεις που βασίζονται στην πληροφόρηση σχετικά με εσωτερικά θέματα. Τέλος, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τα εκτελεστικά διευθυντικά στελέχη οφείλουν να κάνουν γνωστές έγκαιρα τις μελλοντικές ενέργειες τους, που μπορεί να επιφέρουν κάποιο αποτέλεσμα είτε θετικό είτε αρνητικό στον οργανισμό.

Σε πολλές περιπτώσεις, οι αποφάσεις που σχετίζονται με το Διοικητικό Συμβούλιο των οργανισμών μπορούν να επηρεαστούν από την πιθανή αίσθηση που μπορεί να προκληθεί είτε σε αυτούς που συνεργάζεται(εργαζόμενους, προμηθευτές, πελάτες, κ.λπ.), είτε στους οργανισμούς που διαθέτουν νόμιμα συμφέροντα σε αυτές (πιστωτές, κυβέρνηση κ.λπ.).

3.5 Αρμοδιότητες των συμβουλίων

Τα συμβούλια διοίκησης είναι υπεύθυνα για τον καθορισμό της διακυβέρνησης των οργανισμών, ακολουθώντας πάντοτε τους αντίστοιχους νόμους και κανονισμούς των χωρών που δραστηριοποιούνται οι οργανισμοί που διοικούν. Ενδείκνυται αρμόδια

στο να διαχειρίζεται τους κινδύνους που περιτριγυρίζουν τον οργανισμό, καθώς επίσης και να αναλαμβάνουν την καταπολέμησή τους στην περίπτωση που δεν μπόρεσαν να αποφευχθούν. Οι δράσεις τους είναι απαραίτητο να χαρακτηρίζονται για την ηθικότητα και για τη σταθερότητα τους τόσο προς τους μετόχους όσο και τους άλλους ενδιαφερόμενους για τον οργανισμό.

Παρακάτω θα αναφερθούν μερικά από τα όσα οφείλει να πραγματοποιήσει το διοικητικό συμβούλιο:

- Η προδιαγραφή της επιχειρηματικής πολιτικής και στρατηγικής.
- Έγκαιρη κατανόηση και ο έλεγχος των εκτελεστικών διευθυντικών στελεχών του οργανισμού.
- Αναφορά στην ανάπτυξη του οργανισμού συγκριτικά με τους στόχους.
- Διαμόρφωση του εταιρικού περιβάλλοντος βασιζόμενοι στον επίκαιρο ρόλο της διοίκησης.
- Εποπτεία και απαραίτητος έλεγχος της Διοίκησης.
- Καθορισμός της ιδανικής τακτικής για την επίτευξη .
- Ανάδειξη του βασικού σκοπού και του κώδικα δεοντολογίας του οργανισμού.
- Έλεγχος των βασικών μελών του συμβουλίου και της επιτροπής.
- Δυνατότητα παροχής πληροφοριών και οικονομικών συμβουλών στους μετόχους.
- Μεγιστοποίηση του κέρδους.
- Επιτυχία στρατηγικών των Διευθυνόντων Συμβούλων.
- Εκτίμηση της παραγωγικότητας των στελεχών.
- Διαχείριση των αποζημιώσεων που λαμβάνουν τα διοικητικά στελέχη.
- Να κεντρίσουν το ενδιαφέρον των μετόχων.
- Βελτίωση του στρατηγικού σχεδιασμού.
- Η προτίμηση νέων διευθυντών και στελεχών.
- Επισημοποίηση των στελεχών της ανώτατης Διοίκησης.
- Εξασφάλιση της καλύτερης εικόνας του οργανισμού.
- Έλεγχος αποφάσεων
- Να είναι ο ενδιάμεσος κρίκος ολόκληρης της διοικητικής μονάδας.
- Προστασία από πιέσεις βασισμένες σε εξωτερικούς παράγοντες.

Ακόμη αξίζει να σημειωθούν και οι πιέσεις που υφίσταται το διοικητικό συμβούλιο είτε πρόκειται για φυσικές είτε πρόκειται για εξωτερικές, οι οποίες επιδρούν στην αποδοτικότητα και στην λειτουργικότητα του.

Ορισμένες από αυτές :

- Κυβερνήσεις,
- Συνδικάτα,
- Τεχνολογία και πληθυσμός,
- Παραγωγικότητα,
- Πελατεία και κοινωνία,
- Ανταγωνιστές,
- Μέτοχοι,
- Χρεώστες και δανειστές,
- Υπαλληλικό προσωπικό.

Το αν και κατά πόσο η δράση ενός Διοικητικού Συμβουλίου είναι επιτυχημένη μπορεί να κριθεί από την δυνατότητα του ίδιου του συστήματος να επιφέρει τα οικονομικά αποτελέσματα που επιθυμούνται από τον εκάστοτε οργανισμό λειτουργώντας πάντοτε με τιμιότητα και ακεραιότητα. Η πληθώρα των διοικητικών συμβουλίων αποτυγχάνουν να εκπληρώσουν αυτό τον διττό ρόλο της και οι μη νόμιμες διαδικασίες επιφέρουν επιθυμητά κέρδη και αποτελούν για πολλούς την εύκολη λύση.

Τα Διοικητικά Συμβούλια των οργανισμών έχουν σαν βασική ευθύνη τη λειτουργία των προγραμμάτων Εσωτερικού Ελέγχου. Τα μέλη των συμβουλίων μπορούν να θεσμοθετήσουν ένα σύνολο ιδεών και δράσεων , αποσκοπώντας στην εξασφάλιση της αποδοτικότητας στην λειτουργία των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου και στο να διασφαλίσουν την αποδοτικότερη διαχείριση των κινδύνων που εγκυμονούν με την λειτουργία του.

Πιο κάτω θα παραθέσουμε μερικές από τις απόψεις που έχουν προταθεί από το αποτελεσματικό διοικητικό συμβούλιο, που ενδεχομένως θα το εφαρμόσουν στο μέλλον οι εταιρίες(CorporateGovernanceasitshouldbe):

- Πραγματοποίηση συμβουλίων με πλειοψηφία από μη εκτελεστικά μέλη
- Υπευθυνότητα των ανώτατων αρχηγών για όλες τις διαδικασίες και αποφάσεις που αφορούν θέματα διοίκησης
- Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου εκλέγεται από μη εκτελεστικά μέλη
- Ύπαρξη διαφορετικότητας στην εκλογή των νέων διευθυντών
- Το Διοικητικό Συμβούλιο να έχει κατανόηση για όλες τις μακροπρόθεσμες στρατηγικές
- Τα μη εκτελεστικά μέλη να έχουν συγκεκριμένες ικανότητες
- Είναι απαραίτητο στις μεταξύ τους σχέσεις των ανεξαρτητών διευθυντών και Διοίκησης να γεννιέται ένα ενθαρρυντικό κλίμα επικοινωνίας
- Διατήρηση της αρχηγίας ανάλογα με το χρονικό διάστημα
- Η παρουσία των εκλεκτών προσώπων
- Γραπτά κριτήρια αξιολόγησης για την επιλογή διευθυντών
- Διευθυντές ειδικοί σε στρατηγικά ζητήματα
- Συσκέψεις συμβουλίων για νέες στρατηγικές και επιχειρησιακές αλλαγές
- Έχουν την καλύτερη πρόσβαση σε όλους τους τύπους πληροφοριών
- Διαθέτουν πολύτιμο χρόνο για τον οργανισμό
- Τα κίνητρα των διευθυντών έχουν άμεση σχέση με την απόδοση της μετοχής.

3.5 Η θέση των Εκτελεστικών μελών στο Διοικητικό Συμβούλιο

Το σπουδαιότερο ρόλο για την μέγιστη απόδοση Εταιρικής Διακυβέρνησης έχουν τα εκτελεστικά διευθυντικά στελέχη (executivemanagement) που μπορεί να είναι ή όχι μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Τα εκτελεστικά διευθυντικά στελέχη των οργανισμών είναι υπεύθυνα για την διοίκηση και την διαχείριση των διαθέσιμων πόρων που διαθέτει ο εκάστοτε οργανισμός αναφορικά με τις επιμέρους δράσεις του στα οικονομικά, στις πωλήσεις, στις προμήθειες, στα πληροφοριακά συστήματα, στο μάρκετινγκ, στην ηγετική στάση στη Διοίκηση. Η υλοποίηση των υπηρεσιών αυτών αμείβεται ξεχωριστά σε σχέση με τις υπόλοιπες δράσεις τους ως μέλη του διοικητικού συμβουλίου του οργανισμού. Ο μεγαλύτερος φόβος εγκυμονεί στο ποσοστό αφοσίωσης τους στις δραστηριοποιήσεις

και λειτουργίες ανεξάρτητα από τα άλλα ζητήματα που σχετίζονται με τις αποφάσεις που λαμβάνει το διοικητικό συμβούλιο.²

Τα εκτελεστικά διευθυντικά στελέχη πληρώνονται με γνώμονα τα έσοδα και την συνολική απόδοση της επιχείρησης αποσκοπώντας να διαμορφώσουν τα αρμόδια κίνητρα, ώστε να βελτιωθεί η αποτελεσματικά τους . Μέσω των αμοιβών τους και της καλής πρακτικής απαριθμούνται και παρουσιάζονται οι κλίμακες οικονομίας της επιχείρησης και παρέχεται ο έλεγχος από την αρμόδια επιτροπή του Διοικητικού Συμβουλίου (Remuneration Committee).

3.6 Η θέση των μη Εκτελεστικών Μελών στο Διοικητικό Συμβούλιο

Τα μη εκτελεστικά μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων κατέχουν πολύ πιο σπουδαίο ρόλο μιας και δεν σχετίζονται άμεσα με τις δραστηριοποιήσεις του οργανισμού προσδίδοντας στην όλη διαδικασία την μέγιστη δυνατή ανεξαρτησία και αντικειμενικότητα τόσο στις απόψεις τους όσο και στις αποφάσεις που λαμβάνουν.

Πιο αναλυτικά, τα μη εκτελεστικά μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων παρέχουν τα παρακάτω:

- Παρέχουν τις εμπειρικές γνώσεις που κατέχουν στις συνελεύσεις των συμβουλίων της διοίκησης, για να διαμορφωθεί ένα σωστό στρατηγικό πλάνο.
- Συντελούν στο διαχωρισμό των ευθυνών του κάθε διευθυντή και παρακολουθούν τα οικονομικά στοιχεία της εταιρείας.
- Συντελούν στην εξασφάλιση πως το συμβούλιο διοίκησης υιοθετεί τα αρμόδια προγράμματα τα οποία διασφαλίζουν την εταιρεία και έτσι αποφεύγονται φαινόμενα συγκρούσεων αναφορικά με τα εκάστοτε συμφέροντα του ανθρώπινου δυναμικού.
- Συντελούν στην εξασφάλιση σωστών εταιρικών δεδομένων τα οποία και παρουσιάζουν στα συμβούλια διοίκησης.

²https://www.rosili.gr/εταιρική_διακυβέρνηση

3.7 Συστήματα της Εταιρικής Διακυβέρνησης

Τα βασικά συστήματα εταιρικής διακυβέρνησης δεν είναι τα ίδια σε κάθε χώρα. Ειδικότερα στην Ε.Ε κυριαρχεί ένα πρότυπο επιχειρησιακής διακυβέρνησης στο οποίο προβλέπεται η συγχώνευση των εθνικών ρυθμίσεων, γεγονός που υλοποιείται από τις προτάσεις που προκύπτουν κατόπιν συζητήσεων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Ωστόσο αφήνουν το περιθώριο στις υπόλοιπες χώρες μέλη για την βασική ανάπτυξη και την εφαρμογή πρωτοβουλιών και συστημάτων που θεωρείτο ότι τους εξυπηρετεί πιο καλά.

Διεθνείς οργανισμοί σαν τον ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης), το Δ.Ν.Τ (Διεθνές Νομισματικό Ταμείο) και η παγκόσμια τράπεζα θεωρούν, πως η εταιρική διακυβέρνηση είναι ικανή να προμοτάρει την πρόοδο της οικονομίας των επιχειρήσεων και με αυτόν τον τρόπο δικαιολογείται η κίνηση της να υιοθετήσει ένα πλάνο στο οποίο θα βασίζεται στις αρχές και τους σκοπούς της, όμως δεν γίνεται επιτρεπτή η εφαρμογή ίδιων κανόνων και μέτρων σε όλες τις χώρες. Στηριζόμενη στην δοθείσα βιβλιογραφία γίνεται αναφορά σε δύο διακεκριμένα συστήματα διακυβέρνησης το Αγγλοσαξονικό ή Εξωτερικό μοντέλο και το Ηπειρωτικό ή Εσωτερικό μοντέλο διακυβέρνησης.

α) Αγγλοσαξονικό ή Εξωτερικό μοντέλο διακυβέρνησης (marketorientedmodel)

Το κύριο χαρακτηριστικό του είναι η διάχυση των μετοχών στην αγορά, αύξηση της ρευστότητας. Οι θεσμικοί επενδυτές συγκροτούν μια ομάδα μετόχων έχοντας στην κατοχή τους μερίδιο κεφαλαίων και τον έλεγχο των εξαγορών. Επιπροσθέτως, είναι απαραίτητο να αναφερθούν πως οι εταιρείες απειλούνται συνεχόμενα από τις εξαγορές. Οι χρηματαγορές όσο έχουν ρευστό θα μπορούν να εκτελούν συμφωνίες και συγχωνεύσεις διαμορφώνοντας με αυτόν τον τρόπο τις τιμές. Ο ρόλος της κυβέρνησης δεν είναι να παρεμβαίνει σε μεγάλο βαθμό αλλά οφείλει να καθιερώσει το ανταγωνιστικό επίπεδο μέσα στο οποίο εργάζονται.

β) Ηπειρωτικό ή Εσωτερικό μοντέλο διακυβέρνησης (relationship oriented or bank oriented model or centered).

Το βασικό εσωτερικό σύστημα εταιρικής διακυβέρνησης το οποίο βασίζεται στις μακροχρόνιες σχέσεις. Στο επίπεδο αυτό η κυβέρνηση παρεμβαίνει σε πιο μεγάλο βαθμό και προσανατολίζει το εθνικό σχέδιο και τις κλαδικές πολιτικές. Επιπλέον, οι αγορές παράγουν λιγότερο ρευστό, άρα θεωρητικά η ανάπτυξη κινείται με αργούς ρυθμούς καθώς αυτό επηρεάζει και τον έλεγχο. Μεγάλη σημασία επικεντρώνεται στο κεντρικό ρόλο της Α.Ε, με άλλα λόγια ο οικονομικός τομέας δεν στηρίζεται μόνο στην επίτευξη κερδοφορίας της, αλλά και στην εξυπηρέτηση και άλλων ειδικότερων συμφερόντων.

Την μέθοδο αυτή έχουν υιοθετήσει η πλειοψηφία των αγγλοσαξονικών χωρών και οι εταιρείες που διοικούνται από το διοικητικό συμβούλιο. Ουσιαστικά είναι ο εκπρόσωπος των μετοχών ο οποίος παρέχει την απαραίτητη εξυπηρέτηση των συμφερόντων, η οποία εκδηλώνεται δημιουργώντας πρόσθετη αξία στην συμμετοχή τους.

Επιπλέον, υφίσταται το μοντέλο που επικρατεί στις λατινογενείς χώρες. Τα βασικότερα και ισχυρότερα χαρακτηριστικά του μοντέλου αυτού είναι το μακροχρόνιο και σταθεροποιημένο στρατηγικό πλάνο, η μετοχική εξάρτηση και ο συγχρονισμός πολιτικών και κρατικών στόχων. Παρόλα αυτά, καθίσταται αδύνατο να αγνοηθούν και τα μειονεκτήματα αυτού του προγράμματος. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν φαινόμενα κρατικού παρεμβατισμού, τα ελλιπή κεφάλαια και τα ενδεχόμενα φαινόμενα συγκρούσεων ανάμεσα στους διευθυντές και στους υπαλλήλους.

Το πρόγραμμα που υφίσταται στην Ιαπωνία έχει επίσης πληθώρα ισχυρών στοιχείων, όπως είναι η μακροχρόνια καθοδήγηση, οι σταθεροποιημένες σχέσεις μετόχων, τραπεζών και ομίλων. Ωστόσο και σε αυτή την περίπτωση υπάρχουν μειονεκτήματα, όπως απόκρυψη γεγονότων, έλλειψη κατανόησης δυσδιάκριτων θεμάτων, η εξάρτηση από κρατικές πολιτικές και η αδυναμία ελέγχου.

Εν κατακλείδι, η θέσπιση ενός ελληνικού προτύπου το οποίο θα στηρίζεται στο μακροπρόθεσμο προσανατολισμό, στις σταθερές σχέσεις με τις τράπεζες και τέλος στη μετατροπή που πραγματοποιείται με κατεύθυνση την κεφαλαιαγορά. Ως επί των πλείστων τα weakspots στην προκειμένη περίπτωση είναι η κρατική παρέμβαση, η

αδύναμη λογοδοσία , ο έλεγχος και φυσικά οι αδρανείς μέτοχοι καθώς και οι Γενικές Συνελεύσεις.³

3.8 Μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα της διακυβέρνησης της εταιρείας

Η ανάγκη για τη διακυβέρνηση της εταιρείας υφίσταται ανά τους αιώνες και συντελεί καταλυτικά στην πρόοδο των επιχειρήσεων και την διατήρηση ενός πλαισίου εμπιστευτικό για την αγορά της Ελλάδας. Πώς συμμορφώνεται μια εταιρεία, τους κανόνες της διακυβέρνησης της εταιρείας που ακολουθεί και τα σπουδαία αποτελέσματα που επιφέρει δεν περιορίζονται μόνο στην επιχείρηση αλλά και στο γενικότερο οικονομικό περιβάλλον της κοινωνίας.

Τα πλεονεκτήματα της διακυβέρνησης της εταιρείας

Παρακάτω θα αναφερθούν τα οφέλη της διακυβέρνησης της εταιρείας.

Μείωση του κόστους κεφαλαίου

Για την υλοποίηση αυτής της σκέψης θα πρέπει να υπάρχει μια αντίστοιχη περιουσιακή αύξηση. Οι εταιρείες δεν ακολουθούν τους κανονισμούς της διακυβέρνησης της εταιρείας σε ικανοποιητικό επίπεδο, δεν επωφελούνται από τα αυξημένα κέρδη που θα είχαν ειδικότερα στα πλαίσια αναφορικά με τις υποχρεώσεις του δανεισμού για την υλοποίηση των δράσεων τους. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία , πως οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται ορθά και με συνέπεια επιβαρύνονται μικρότερα επιτόκια δανείων και μεγαλύτερες περιόδους παροχής πιστώσεων από τους προμηθευτές.

Αποτελεσματική λειτουργία

Υιοθετώντας την διακυβέρνηση της επιχείρησης συμμετέχει δραστικά στην βελτίωση του συστήματος ιεραρχίας και ευθυνών καθώς την ίδια στιγμή συντελεί στην ελαχιστοποίηση των κινδύνων που εγκυμονούν αναδεικνύοντας πιθανές προβληματικές περιοχές της επιχείρησης πριν την εμφάνιση της. Επιπροσθέτως,

³Ξανθάκης Μ.- Τσιπουρη Α & Σπανός Α (2003) *Εταιρική Διακυβέρνηση: έννοια και μέθοδοι αξιολόγησης*, εκδόσεις Παπαζήση σελ. 79 - 81

συντελεί στην βελτίωση όλης της διαδικασίας λήψης των αποφάσεων αναφορικά με τις οποίες συγκροτείται μια σωστή διοίκηση και το μη εξαρτημένο συμβούλιο διοίκησης στο εταιρικό πλαίσιο στο οποίο:

- Υφίσταται πλήρης ενημέρωση της διοίκησης αναφορικά με τις διαδικασίες και τους λειτουργικούς παράγοντες της εταιρείας.
- Λαμβάνονται αποφάσεις για τον τρόπο υλοποίησης των εμπορικών σκοπών της εταιρείας αποσκοπώντας στην αύξηση των κερδών.
- Οι μηχανισμοί λειτουργίας που πραγματοποιούνται, για να αποφευχθούν παράνομες διαδικασίες
- Αποζημιώνεται και επιβραβεύεται το προσωπικό με γνώμονες πιο αντικειμενικούς και προσφέροντας έτσι το κίνητρο για την αποδοτική εργασία τους.

Ευκολότερη πρόσβαση στις κεφαλαιαγορές

Οι εταιρείες που χρησιμοποιούν σωστά την διακυβέρνηση της εταιρείας, προσελκύουν τους εξωτερικούς επενδυτές. Επιπροσθέτως από την μεριά των επενδυτών, οι ίδιοι εμπιστεύονται και πιστεύουν στην δυνατότητα τους, στην προαγωγή των προ απαιτούμενων αποδόσεων, ενώ ταυτόχρονα δεν συγκρούονται με τα μετοχικά συμφέροντα. Σε μία επιχείρηση που χαρακτηρίζεται από διαφάνεια, οι επενδυτές πιστεύουν πως είναι σε θέση να επωφεληθούν όχι μόνο από το τρόπο λειτουργίας των διάφορων διαδικασιών, αλλά και από την αλλαγή των αξιών των μετοχών και έτσι αποφασίζουν για μια μακροπρόθεσμη χρήση αυτών.

Στις οικονομίες που αναπτύσσονται, ο παράγοντας που αναφέρθηκε παραπάνω διαθέτει πιο μεγάλη βαρύτητα μιας και αποτελεί την μεγαλύτερη ανάγκη προσέλευσης βελτιωμένης ποιότητας επενδυτών γεγονός που δυσκολεύει στο αβέβαιο περιβάλλον που υφίσταται.

Βελτίωση της εταιρείας σε γενικά πλαίσια

Η εταιρεία οφείλει να λειτουργεί σε πλαίσια διαφάνειας, νομιμότητας, και αποτελεσματικότητας με βάση την αξία της. Το κοινό και οι επενδυτές θα πρέπει να εμπιστεύονται την εταιρεία αυτό συνεπάγεται στην μεγιστοποίηση της δύναμης που διαθέτει, η θέση της επιχείρησης, καθώς επίσης συντελεί και στο να αυξηθεί ο βαθμός εμπιστοσύνης για τα αγαθά που προσφέρονται και για τις υπηρεσίες. Επιπλέον, κάνουν την επιχείρηση ολοένα και πιο ελκυστική για την εργασιακή ενασχόληση των ατόμων και τέλος βοηθούν στην εξασφάλιση μια ομαλής συνεργασίας με το κράτος και του εποπτικού φορέα.

Σε εθνικό επίπεδο, η εταιρική διακυβέρνηση είναι το κυριότερο στοιχείο που ενδυναμώνει την οικονομική πρόοδο και την αποδοτικότητα, αλλά ταυτόχρονα και τον σπουδαιότερο παράγοντα την διαμόρφωση σχέσεων εμπιστοσύνης από την επενδυτική μεριά. Αναφορικά με τις εταιρείες που παρουσιάζουν την ορθότερη υπόσταση της διακυβέρνησης της εταιρείας, αποτελούν παράλληλα πόλο έλξης με αποτέλεσμα την πρόοδο του επιπέδου ανταγωνιστικότητας.

Παρόλο που η Εταιρική Διακυβέρνηση έχει θεσμοθετηθεί στις ανεπτυγμένες χώρες τα τελευταία χρόνια παρουσιάζοντας ιδιαίτερα ελπιδοφόρα αποτελέσματα τόσο για την πρόοδο όσο και για την ανάπτυξη της κερδοφορίας των εκάστοτε εταιρειών στην Ελλάδα υπάρχει ακόμα πρόβλημα. Πιο συγκεκριμένα, από το 2004 και μετά ο θεσμός αυτός έχει τοποθετηθεί «στο απόσπασμα» και χρησιμοποιείται από τις εταιρίες μόνο «για τα μάτια του κόσμου».⁴

3.8.1 Προβλήματα εταιρικής διακυβέρνησης

Τα βασικότερα εμπόδια που οφείλει να αντιμετωπίσει η διακυβέρνηση της εταιρείας είναι τα παρακάτω:

⁴Εγγλέζος Μπάμπης, «Η Εταιρική Διακυβέρνηση στο απόσπασμα», 21 Δεκεμβρίου 2006, ΔΙΑΔΥΚΤΥΟ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

Μη εξαρτημένο προσωπικό

Αποτελεί το κυριότερο πρόβλημα, το οποίο οφείλει να αντιμετωπιστεί διότι διαφορετικά δεν θα είμαστε ποτέ σε θέση να κτίσουμε ικανοποιητικό επίπεδο Ε.Δ. ανεξάρτητα με το πόσες μελέτες και ημερίδες και αν γίνουν, μόνο μέσα από την αναβάθμιση των μη εξαρτημένων αρχών του συμβουλίου της διοίκησης μιας εταιρείας γιατί ουσιαστικά δε θα επέλθει ουσιαστική αλλαγή και δεν θα υφίσταται Ε.Δ.⁵

Ωστόσο, οφείλουμε να αναφέρουμε πως μέχρι και σήμερα δεν υφίσταται καμία εταιρεία στην οποία να υπάρχει και ένας εκπρόσωπος των μετόχων μειοψηφίας.

Για το λόγο αυτό έχει προταθεί η αναδιαμόρφωση των ανεξαρτήτων μελών στα Δ.Σ. των εισηγμένων που δρουν ως εκπρόσωποι στο Δ.Σ. τους μετόχους μειοψηφίας .Στην περίπτωση που εκείνοι απουσιάζουν ένας εκπρόσωπος ανά μετοχή οφείλει να είναι παρών σε κάθε συγκέντρωση παραθέτοντας στους παραβρισκόμενους τα όσα έχει διαπράξει η διοίκηση.

Επιπλέον, έχει προταθεί η χρήση της σωρευτικής ψηφοφορίας δηλαδή οι ψηφοφόροι μειοψηφίας έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν τουλάχιστον ένα ανεξάρτητο μέλος στο Δ.Σ. της εταιρίας, με την προϋπόθεση ότι διαθέτουν ένα ποσοστό αντίστοιχο του 5%.

Εσωτερικός Έλεγχος

Η αρχή που έχει προκύψει από το νόμο για την εταιρική διακυβέρνηση μέχρι και σήμερα δεν είναι επιτυχής .Τα πρώτα χρόνια του 2000 μέχρι και στις μέρες μας, πιο πολλές από 400 επιχειρήσεις υπέστησαν χρεοκοπία γεγονός που επέφερε την ολοκληρωτική καταστροφή σε πολλές και μεγάλης αξίας επενδύσεις .Ποτέ κάποιος δεν θεώρησε τον εσωτερικό έλεγχο απαραίτητο δηλαδή να κάνει κάποια παρέμβαση και να πάρει σαφείς αποστάσεις από τα πεπραγμένα της διοίκησης, με κάποια έκθεση προς την Γ.Σ. ή ακόμα και προς τον Τύπο και τα ΜΜΕ.

Αναφορικά με όσα αναφέρθηκαν παραπάνω μπορούμε να βγάλουμε το έξης συμπέρασμα: δεν θα υπάρξει διακυβέρνηση της εταιρείας με σωστό τρόπο αν δεν

⁵<http://www.euro2day.gr/specials/ophonions/132/artides/565175/Artide.aspx>

διαμορφωθεί πρώτα ένα πλαίσιο στο οποίο ο μεγαλομέτοχος θα αποφασίζει για τα μη εξαρτημένα μέλη και για τον εσωτερικό έλεγχο.

Οι θεσμοί της διακυβέρνησης της επιχείρησης

Το 1999 ο *Οργανισμός Οικονομικής Ανάπτυξης και Συνεργασίας* (ΟΟΣΑ), με την δημιουργία των κανονισμών για την διακυβέρνηση της επιχείρησης που έβγαλε στην δημοσιότητα, παρουσίασε τις πιο κύριες αρχές, οι οποίες πρέπει να λειτουργούν σε όλα τα πλαίσια της διακυβέρνησης, έπειτα από πολλές συζητήσεις με τα διεθνή και κυβερνητικά μέσα. Οι κανονισμοί αυτοί αναφέρονται ενδελεχώς στην συνέχεια και δεν υπάρχει καμία αμφιβολία πως είναι η βάση στην οποία θα στηριχτούν όλες οι επιχειρήσεις ανά τον κόσμο.

Απώτερος σκοπός των αρχών αυτών δεν είναι άλλος παρά η συμβολή τους στο να βελτιώσουν σε νομοθετικό και ρυθμιστικό επίπεδο την υιοθέτηση της εταιρικής διακυβέρνησης, καθώς και να παρέχουν συμβουλές/κατευθύνσεις προς όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη (νομοθέτες, επενδυτές, φορείς της αγοράς κλπ). Οι αρχές αυτές, απευθύνονται σε όλες τις χώρες του κόσμου και όχι μόνο στις χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ.

Γνωρίζοντας τις υπάρχοντες οικονομικοπολιτικές διαφοροποιήσεις ανάμεσα στις χώρες, ο ΟΟΣΑ προσέδωσε στις αρχές εταιρικής διακυβέρνησης μη δεσμευτικό χαρακτήρα προς διευκόλυνση κάθε χώρας στην εφαρμογή τους.

Ωστόσο ραγδαίες αλλαγές παρατηρήθηκαν στον επιχειρηματικό κόσμο, είχαν σαν αποτέλεσμα την αναδιαμόρφωση των προτεραιοτήτων της εταιρικής διακυβέρνησης, υπό το πρίσμα καινούριων πληροφοριών με σκοπό να μπορούν να ανταπεξέλθουν στις προκλήσεις της εποχής και στις ανάγκες των επιχειρήσεων. Όλα τα παραπάνω επέφεραν την δημοσιοποίηση των αναδιαμορφωμένων αρχών εταιρικής διακυβέρνησης από τον ΟΟΣΑ το 2004, οι οποίες παρουσιάζονται στις επόμενες παραγράφους.

1. Εξασφάλιση της βάσης για ένα αποτελεσματικό πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης

Με βάση αυτή την αρχή, σε επίπεδο διακυβέρνησης της επιχείρησης οφείλει να προωθή τις αποδοτικές αγορές, να συμβαδίζει με τους θεσμοθετημένους νόμους και να παρουσιάζει με σαφή τρόπο τον διαχωρισμό των ευθυνών ανάμεσα στα διάφορα εποπτικά, ρυθμιστικά και εκτελεστικά προγράμματα. Το πλάνο θα δρομολογηθεί ανάλογα με την απόδοση της οικονομίας, την σταθεροποίηση της αγοράς και όσα αποτελέσματα συνεπάγονται γενικώς.

Οι νομικές και ρυθμιστικές απαιτήσεις, που επιδρούν στις δράσεις της εταιρικής διακυβέρνησης οφείλουν να συμβαδίζουν με το νόμο και να εφαρμόζονται με απόλυτη διαφάνεια. Ο διαχωρισμός των ευθυνών με τις αρχές οφείλει να παρουσιάζεται με σαφήνεια και να λειτουργεί με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίσει το κοινό συμφέρον.

Εν κατακλείδι, θεσμοί εποπτείας, ρύθμισης και εκτέλεσης θα πρέπει να κατέχουν τόσο την εξουσία όσο και τα μέσα για να ικανοποιήσουν τις αρμοδιότητες τους αντικειμενικά. Η εγκυρότητα, η πληρότητα και η διαφάνεια σε αυτή την περίπτωση κρίνονται αναγκαίες.

2. Κατοχύρωση των δικαιωμάτων των μετόχων και των βασικών λειτουργιών της ιδιοκτησίας.

Με γνώμονα αυτής της αρχής, η εταιρική διακυβέρνηση οφείλει να δρα για την προφύλαξη και την αρωγή στην άσκηση των απαιτήσεων τους. Πιο συγκεκριμένα, οι απαιτήσεις περιέχουν:

- Τη διασφάλιση των βασικών μεθόδων καταγραφής της ιδιοκτησίας
- Τη διαβίβαση του αριθμού των μετοχών
- Την έγκαιρη πληροφόρηση για την επιχείρηση
- Τη συμμετοχή και το δικαίωμα ψηφοφορίας στις γενικές συνελεύσεις των μετόχων
- Την εκλογή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου
- Τη συμμετοχή στα κέρδη της επιχείρησης

Επίσης, έχει κατοχυρωθεί το δικαίωμα των μετόχων στην συμμετοχή και στην πλήρη και επαρκή ενημέρωση αναφορικά με σημαντικές εταιρικές μετατροπές, όπως:

- Αλλαγές σε κανονισμούς και δημοσιεύσεις της επιχειρησιακής διακυβέρνησης
- Δημιουργία επιπλέον μετοχικών κεφαλαίων
- Μη συνηθισμένες μορφές συναλλαγών μεταβιβάζοντας περιουσιακά στοιχεία που επιφέρει πωλήσεις εταιρειών

Ακόμη, οι μέτοχοι έχουν αναγνωρισμένο το δικαίωμα τους στη παρεύρεση και στη ψηφοφορία με αποτελεσματικό βαθμό. Με άλλα λόγια, οι μέτοχοι της εκάστοτε εταιρείας οφείλουν να είναι ενημερωμένοι σχετικά με την ημερομηνία, τον χώρο διεξαγωγής και για ποια θέματα θα συζητηθούν κατά την διάρκεια των συνελεύσεων.

Στη συνέχεια οι μέτοχοι προετοιμάζονται να εναποθέσουν ερωτήσεις στο διοικητικό συμβούλιο, να παραθέσουν πιθανά θέματα προς συζήτηση και τέλος να προτείνουν λύσεις σε ορθολογικά επίπεδα. Παράλληλα, οφείλει να διευκολυνθεί το ποσοστό στο οποίο συμμετέχουν οι μέτοχοι στις συζητήσεις για εταιρικά ζητήματα που προκύπτουν παραδείγματος χάρη η διαδικασία εκλογών καινούριων μελών καθώς και των αμοιβών τους στο συμβούλιο της διοίκησης. Πιο συγκεκριμένα οφείλει η ψήφος των μετόχων να είναι η ίδια είτε αυτοί είναι παρών είτε είναι απών.

Κρίνεται επιπλέον αναγκαία η δημοσίευση των δομών του κεφαλαίου και των εκάστοτε συμφωνιών, οι οποίες διευκολύνουν το ποσοστό μετόχων στην απόκτηση ποσοστού ελέγχου που δεν αντιστοιχεί στο ποσοστό του κεφαλαίου που διαθέτουν. Σημαντικό κρίνεται επίσης, το σημείο το οποίο δίνει έμφαση στις αγορές του επιχειρησιακού ελέγχου, οι οποίες θα πρέπει να υλοποιούνται με αποδοτικό τρόπο και με απόλυτη διαφάνεια με σκοπό οι εμπλεκόμενοι να έχουν υπόψη τους τα καθήκοντα συνάμα και το ποσοστό χρήσης τους, όταν υφίσταται κάποια από τις παρακάτω διαδικασίες: εξαγορές, συγχωνεύσεις, πωλήσεις.

Ακόμα, κρίνεται αναγκαία η διευκόλυνση των δικαιωμάτων που σχετίζονται με την ιδιοκτησία των μετόχων καθώς και των θεσμικών επενδυτών. Οι τελευταίοι οφείλουν να κάνουν γνωστό το στρατηγικό πλάνο της εταιρικής διακυβέρνησης και τις

διαδικασίες που αυτό προβλέπει. Να αξιοποιηθούν τα δικαιώματα ψήφου αλλά και με τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται πιθανές οι συγκρούσεις συμφερόντων που ενδεχομένως να αλλάξουν την επενδυτική απόδοση. Εν κατακλείδι, οι μέτοχοι και οι επενδυτές οφείλουν να διαμορφώσουν μια σχέση αμοιβαίας εμπιστοσύνης και συμβολής για ζητήματα σχετικά με τα δικαιώματα τους με βάση τους εγκαθιδρυμένους θεσμούς.

3. Ίδια αντιμετώπιση των επενδυτών

Με βάση την συγκεκριμένη αρχή σε επίπεδο διακυβέρνησης της επιχείρησης πρέπει να διασφαλιστεί η ισότιμη αντιμετώπιση των επενδυτικών ξένων μετόχων. Στην περίπτωση που κάποιο από τα δικαιώματα των μετόχων παραβιάζεται, τότε οι ίδιοι θα είναι σε θέση να ζητήσουν την αντίστοιχη αποζημίωση που απαιτείται για την παραβίαση αυτή. Οι μέτοχοι που υπάγονται στην ίδια κατηγορία θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ισάξια και ισότιμα έχοντας όλοι τους τα ίδια δικαιώματα. Οι επενδυτές από την μεριά τους θα πρέπει να μπορούν να γνωρίζουν τις απαραίτητες πληροφορίες που σχετίζονται με τις σειρές που ενδιαφέρονται να αγοράσουν. Κάθε είδους αλλαγή στα δικαιώματα ψήφου θα πρέπει πρώτα να εγκριθεί από την σειρά των τάξεων που θα επηρεαστούν αρνητικά από την αλλαγή αυτή. Πιο συγκεκριμένα, το ποσοστό των μετόχων μειοψηφίας οφείλει να προστατεύεται από πράξεις καταχρήσεων, ενώ στην περίπτωση που κάτι τέτοιο πραγματοποιηθεί θα πρέπει να λαμβάνουν τις αντίστοιχες αποζημιώσεις.

4. Η θέση όσων συμμετέχουν στην διακυβέρνηση της εταιρείας

Με βάση την αρχή αυτή στο πλαίσιο της επιχειρησιακής διακυβέρνησης θα πρέπει να αναγνωριστούν τα δικαιώματα όλων όσων συμμετέχουν και θα πρέπει αυτά να κατοχυρώνονται από θεσμοθετημένους νόμους ή κατόπιν αμοιβαίων συμφωνιών, επιδιώκοντας την ενθάρρυνση στην άμεση συνεργασία αναφορικά με όσους εμπλέκονται τόσο από την μεριά της επιχείρησης όσο και από την μεριά των συνεργατών αποσκοπώντας στην διαμόρφωση αξιών και εργασιακών θέσεων καθώς και τη παραμονή των ισχυρών επιχειρήσεων. Συμπερασματικά, πρέπει να δείξουν σεβασμό στα δικαιώματα τους, τα οποία κατοχυρώνονται με βάση τον νόμο ή με

βάση κάποιων συμφωνιών. Σε περίπτωση παραβίασης των δικαιωμάτων τους προβλέπεται από τον νόμο αποζημίωση.

5. Οι υπευθυνότητες του συμβουλίου της διοίκησης

Με βάση την συγκεκριμένη αρχή στα πλαίσια της επιχειρησιακής διακυβέρνησης, οφείλει να διασφαλιστεί το στρατηγικό πλάνο της εταιρείας με τέτοιο τρόπο, ώστε να παρέχει έναν αποδοτικό έλεγχο του διοικητικού συστήματος από το ίδιο το συμβούλιο και είναι επίσης υποχρεωμένοι να λογοδοτούν σε αυτό σχετικά με εταιρικά και μετοχικά ζητήματα. Τα διοικητικά στελέχη του συμβουλίου πρέπει να δρουν με επιμέλεια και πίστη και πάντοτε με βάση τα όσα θα επωφελήσουν την εταιρεία και τους μετόχους. Οι αποφάσεις του συμβουλίου επηρεάζουν αρνητικά τους μετόχους κάποιες φορές, για αυτό χρειάζεται ίδια μεταχείριση σε όλους τους μετόχους. Οφείλει να χρησιμοποιεί πρότυπα, τα οποία θα διακατέχονται από υψηλά επίπεδα ηθικής και να υπερασπίζεται τα συμφέροντα των μετόχων.

3.9 Καλές και κακές πρακτικές Εταιρικής Διακυβέρνησης

Ο Caylor κατέληξε σε 10 κατηγορίες που συμπεριλαμβάνει τους παράγοντες που έχουν σχέση με την απόδοση της εταιρείας :

- Οι σύμβουλοι να προσέρχονται σε τουλάχιστον 70% των συνεδριάσεων συμβουλίου
- Το συμβούλιο να ελέγχεται σε ποσοστό πάνω από 50%, από ανεξάρτητα εξωτερικά άτομα
- Η επιτροπή υποψηφιοτήτων να αποτελείται αποκλειστικά από ανεξάρτητα εξωτερικά μέλη
- Η επιτροπή διακυβέρνησης να συνεδριάζει τουλάχιστον μια φορά ανά έτος
- Υπάρχουν ξεκάθαρες κατευθυντήριες γραμμές για το συμβούλιο
- Τα στελέχη να υπόκεινται στις κατευθυντήριες γραμμές της μετοχικής ιδιοκτησίας
- Οι σύμβουλοι υπόκεινται στις κατευθύνσεις της μετοχικής ιδιοκτησίας
- Υπάρχει υποχρεωτικό όριο ηλικίας για την αποχώρηση των συμβούλων
- Η απόδοση του συμβουλίου αξιολογείται ανά τακτικά χρονικά διαστήματα

- Το συμβούλιο χρησιμοποιεί εξωτερικούς συμβούλους

Υπάρχουν και μερικοί παράγοντες διακυβέρνησης οι οποίοι έχουν αρνητική συσχέτιση με την απόδοση. Αυτοί είναι:

- Οι αμοιβές, για τις συμβουλευτικές υπηρεσίες που δίνονται στους ελεγκτές είναι μικρότερες από τις αμοιβές για τις ελεγκτικές υπηρεσίες,
- Τα μέλη του συμβουλίου εκλέγονται κάθε χρόνο,
- Οι μάνατζερ δεν ανταποκρίνονται στις προτάσεις των μετόχων μέσα σε ένα διάστημα 12 μηνών από τη συνέλευση των μετόχων,
 - Μια απλή πλειοψηφική ψηφοφορία απαιτείται για την έγκριση μιας συγχώνευσης
- Μια πλειοψηφία αρκεί για την αποδοχή των εσωτερικών κανονισμών και τέλος
- Όλοι οι σύμβουλοι με παρουσία πάνω από ένα χρόνο έχουν μετοχές της εταιρείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

4.1 Η πρόοδος της διακυβέρνησης των επιχειρήσεων σε παγκόσμια κλίμακα.

Κατά κύριο λόγο, οι κρίσεις μεγάλου βαθμού δίνουν το πάτημα για να ληφθούν συγκεκριμένα μέτρα και να υλοποιηθούν πληθώρα εθελοντικών πρωτοβουλιών. Μια από τις πιο γνωστές κρίσεις είναι αυτή του 1929 από την οποία και προέκυψαν πληθώρα μέτρων, όπως για παράδειγμα η δημιουργία της Επιτροπής Τίτλων και Συναλλάγματος, οι περιορισμοί στη δημιουργία πυραμίδας, η εξέταση του ποσοστού υποχρέωσης της διαθεσιμότητας.

Συνεχίζοντας διαμορφώθηκε το συμβούλιο Cadbury, το οποίο αποσκοπούσε στο να μελετηθούν οι χρηματοοικονομικές πτυχές του προγράμματος της εταιρικής διακυβέρνησης στο σύνολό της στις επιχειρήσεις στην Αγγλία. Η παραπάνω επιτροπή δημοσιοποίησε τον Κώδικα Βέλτιστης Συμπεριφοράς, τον Δεκέμβριο του 1992 αναφορικά με τα αποτελέσματα της μελέτης της.

Η Επιτροπή Hampel συνέβαλλε στην αναθεώρηση και στην ενημέρωση του θεσμού Cadbury το 1998, ο οποίος επισημαίνει τα πρότυπα εκείνα για την σωστή και καθορισμένη διακυβέρνηση της εταιρείας. Το 1999 στην έκθεση της Επιτροπής Turnbull, πραγματοποιήθηκε πιο διεξοδική μελέτη για το ζήτημα της διαχείρισης κινδύνων, οι οποίοι είναι βασικά στοιχεία για τον εσωτερικό έλεγχο. Συνεπώς, ο Κώδικας αυτός για την διακυβέρνηση της εταιρείας συντελεί στην ενίσχυση της μη εκτελεστικής αρχής λογιστικής εξέτασης, η οποία τέθηκε σε λειτουργία το 2003 αποτελώντας στις μέρες μας το κυριότερο κριτήριο εισαγωγής στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου.

Ο νόμος Sarbanes - Oxley (SOA) ήρθε ως αποτέλεσμα πολλών σκανδάλων και τέθηκε σε λειτουργία από το Κογκρέσο με την υπογραφή του προέδρου Bush τον Αύγουστο του 2002. Σκοπός του νόμου αυτού είναι η ενίσχυση των συστημάτων της διακυβέρνησης της εταιρείας απαντώντας στις ατασθαλίες των εταιρειών που έχουν οδηγήσει μερικές από αυτές σε πτώχευση. Δίνει βάση σε δύο τομείς καίριας

σημασίας, σε αυτόν της παράλειψης των ελεγκτικών αρχών και στη διακυβέρνηση της εταιρείας στις επιχειρήσεις που εισάγονται. Ο θεσμός αυτός τέθηκε σε ψηφοφορία και πέρασε πολλούς αγγλοσαξονικούς μηχανισμούς παρακολούθησης για την εκτελεστική διοίκηση έπειτα από το διοικητικό συμβούλιο που πραγματοποιήθηκε το 2003.

Τον Μάιο του 2003, η Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης δημοσιοποίησε ένα μοντέλο λειτουργίας για να εκσυγχρονιστεί το εταιρικό δίκαιο και να ενισχυθεί η εταιρική διακυβέρνηση. Το συγκεκριμένο μοντέλο λειτουργίας συντελεί καταλυτικά στο να διασφαλιστεί η σωστή και διαφανής εταιρική διαχείριση, όπως παραδειγματικά πραγματοποιήθηκε στις αρχές του 2005 που όσες εταιρείες ήταν γραμμένες στους καταλόγους της ευρωπαϊκής ένωσης, όφειλαν να θέτουν σε εφαρμογή διεθνή λογιστικά πρότυπα με σκοπό να μπορεί να υφίσταται σωστή σύγκριση μεταξύ εταιρειών με κοινά στοιχεία. Για το λόγο αυτό, έγινε χρήση καινούριων κανόνων οι οποίοι συμβάλουν στην διασφάλιση πως οι εταιρείες δεν θα έχουν ιδιαίτερες επαφές με τους αντίστοιχους οικονομικούς ελεγκτές, οι οποίοι θα είναι υπεύθυνοι για την επικύρωση των λογαριασμών.

Η Επιτροπή επιπλέον στοχεύει να διασφαλίσει στους μετόχους που ζουν σε μια χώρα της ΕΕ, αλλά ταυτόχρονα να διαθέσουν μετοχές σε μία άλλη χώρα δηλαδή να παρευρίσκονται στις συνεδριάσεις της εταιρείας εκφράζοντας τη προτίμησή τους μέσω της ψήφου. Η Ε.Ε έχει δημοσιοποιήσει προσανατολισμένες οδηγίες, έτσι ώστε να διασφαλίσει πως οι μέτοχοι και οι υπόλοιποι εμπλεκόμενοι είναι πλήρως ενημερωμένοι για το μέγεθος των απολαβών των διευθυντών και ακόμη πως οι μεγάλες εταιρείες διαθέτουν πολλούς ανεξάρτητους διευθυντές, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για την μέριμνα των επιχειρήσεων. Με άλλα λόγια τα εκλεπτυσμένα στελέχη της επιχείρησης δρουν προς όφελος των μετόχων, διότι διαμέσου των επενδύσεων επιτυγχάνεται το κέρδος .

Από το πρόγραμμα δράσης παρουσιάζονται πρωτοβουλίες οι οποίες συμβάλλουν στην ολοκληρωμένη ενημέρωση των ενδιαφερομένων σχετικά με την θέση που διαθέτουν, καθώς και τον ρόλο τους , να υπολογίσουν τις παραμέτρους το κεφάλαιο και τον έλεγχο , την παροχή παρέυρεσης της επιλογής τους στις επιλογές σε διοικητικά συμβούλια και τέλος την ενδυνάμωση των αρμοδιοτήτων τους για κύριες

οικονομικές και μη οικονομικές διαδικασίες. Το μοντέλο λειτουργίας επισημαίνει ότι οι προσπάθειες που παρουσιάζεται για την υιοθέτηση μιας ουσιαστικής και αληθινής δημοκρατίας των μετόχων θεωρείται άξιο θαυμασμού και ταυτοχρόνως η Επιτροπή οφείλει να επικεντρωθεί στις συνέπειες που μπορεί να προκύψουν από αυτού του είδους προσέγγισης.

Στις 14 Ιουνίου 2006, εκδόθηκε η Οδηγία 2006/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για μεταποίηση της οδηγίας 78/660/EK του Συμβουλίου, σχετικά με το λογαριασμό της κάθε επιχείρησης ανά χρόνια και η οδηγία 83/349/EK του Συμβουλίου, αναφορικά με το ολοκληρωτικό λογαριασμό. Απώτερος σκοπός της Οδηγίας είναι η εκτεταμένη ενδυνάμωση της εμπιστοσύνης του κοινού στις χρηματοοικονομικές διαδικασίες και στις εκθέσεις που πραγματοποιούνται σε ετήσιο επίπεδο από τις εταιρείες στην Ευρώπη. Αναφορικά με αυτό, οι μέτοχοι και οι υπόλοιποι εταίροι απαιτούν αξιόπιστα, πλήρεις και εύκολα προσβάσιμα δεδομένα. Η εταιρική διακυβέρνηση βρίσκεται σήμερα ψηλά στην ημερήσια διάταξη της ευρωπαϊκής πολιτικής.

Η ορθή διακυβέρνηση της εταιρείας αποτελεί βασική προϋπόθεση για να υφίστανται με βάση την ακεραιότητα και την αξιοπιστία στην κάθε επιχείρηση στο πλαίσιο των μοντέρνων οικονομικών και της σωστής διαχείρισης. Η εταιρική διακυβέρνηση στοχεύει στην δημιουργία σχέσεων εμπιστοσύνης με τον εκάστοτε επενδυτή με σκοπό να συμβάλει στην προώθηση μια μακροχρόνιας προόδου για την εταιρεία.⁶

Οι πρωταρχικοί θεσμοί της διακυβέρνησης της εταιρείας του Ο.Ο.Σ.Α ξεκίνησαν να λειτουργούν σε περισσότερες από 25 χώρες. Οι θεσμοί αυτοί καθόρισαν τις λειτουργίες το 1999 στις χώρες αυτές. Οι συγκεκριμένες αρχές υιοθέτησαν τις συγκρίσεις στο πλαίσιο της διακυβέρνησης της εταιρείας. Παρόλα αυτά, οι χώρες οι οποίες συμμετείχαν στήριξαν την αναγκαιότητα της ενίσχυσης των αρχών, λόγω των αυξημένων επιχειρησιακών προβλημάτων που προέκυψαν όπως έγινε στην Enron, στην Parmalat, και στην Royal Dutch/Shell.

⁶AL-AJMIJ(2009),AUDITFIRM,CORPORATE GOVERNANCE,AND AUDIT QUALITY-ENIDENCE FROM BAHRAIN,ADVANCES IN ACCOUNTING V 25, ΣΕΛ.64-67

Όσους κανονισμούς αναθεώρησε ο ΟΟΣΑ, στοχεύουν στο να ενισχύσουν το δικαίωμα που διαθέτουν οι μέτοχοι να ψηφίζουν για την απομάκρυνση μελών του συμβουλίου διοίκησης και ταυτόχρονα να ψηφίζουν για τον διορισμό του κάθε μέλους και στις δραστηριότητες που σχετίζονται με το εκλογικό καθεστώς της εταιρείας. Οι νέες αρχές θέτουν προτάσεις που σχετίζονται με την αυξημένη συμμετοχή των μετόχων στους μισθούς όσων συμμετείχαν στον διοικητικό συμβούλιο. Επιπλέον, προτρέπουν μεγάλης δύναμης επενδυτές στην αποκάλυψη της χρήσης των δικαιωμάτων ψήφου στις γενικές συνελεύσεις και στην ορθότερη διαχείριση των συγκρούσεων αναφορικά με τα συμφέροντα που πιθανώς να συμβιβάσουν την ψήφο τους.

Οι αρχές αυτές έχουν πλέον αναθεωρηθεί από τις επιχειρήσεις της πιστοληψείας και ανάλυσης με σκοπό να αποφευχθούν συγκρούσεις για τα συμφέροντα και παράλληλα συντελούν στην ενίσχυση των καθηκόντων και στην λογοδοσία των ορκωτών λογιστών. Ακόμη οι συγκεκριμένες αρχές συμβάλουν στο να προστατεύουν και να διαφυλάσσουν τα λεγόμενα "whistleblowers", των εργαζομένων που ανακαλύπτουν τις μη νόμιμες δραστηριότητες μέσα στις εταιρείες και τις κοινοποιούν.⁷

Η ανασυγκρότηση των αρχών υπέδειξε με το διορισμό μελών που συμμετείχαν στα συμβούλια οποία δεν θα έχουν προέλθει από την εταιρική διακυβέρνηση με σκοπό να μπορέσει να υλοποιηθεί η ανεξάρτητη κρίση σε εργασίες στις οποίες εγκυμονεί ο κίνδυνος της σύγκρουσης των συμφερόντων παραδείγματος χάρη σε οικονομικά η και μη οικονομικά άρθρα, στον διορισμό ανθρώπων στο διοικητικό συμβούλιο αλλά και προγράμματα αποζημιώσεων για τα μέλη του διοικητικού συμβούλιο. Οι συμμετέχοντες αυτοί έχουν την υποχρέωση της δέσμευσης για τις αρμοδιότητες των ευθυνών τους μια εκ των οποίων είναι να δρουν για τον περιορισμό της συμμετοχής τους σε πολλαπλά εταιρικά συμβούλια.

4.2 Η διακυβέρνηση των εταιρειών σε παγκόσμιο επίπεδο

Υπάρχουν πολλές χώρες στον κόσμο στις οποίες έχει εγκαθιδρυθεί ο κανονισμός για την διακυβέρνησή τους, αποσκοπώντας σε μια ξεκάθαρη και αποδοτική διοίκηση η

⁷AL-AJMIJ(2009),AUDITFIRM,CORPORATE GOVERNANCE,AND AUDIT QUALITY-ENIDENCE FROM BAHRAIN,ADVANCES IN ACCOUNTING V 25, ΣΕΛ.64-67

οποία μεγαλοποιεί την οικονομική αξία την εταιρείας και την ίδια στιγμή δρα για την προστασία όλων των μετόχων. Οι κανονισμοί αυτοί σχετίζονται με το συμβούλιο της διοίκησης της εκάστοτε επιχείρησης οργανώνοντας και εξασφαλίζοντας την ανεξαρτησία που απαιτούταν.⁸

Παρόλη την ύπαρξη σημαντικών οικονομικών σκανδάλων παρά τα όσα έγιναν στις εταιρείες που προαναφέρθηκαν σε αρκετές πλούσιες χώρες, οι μικροεπενδυτές δεν σταματούν τις επενδύσεις σε μεγαλύτερες εταιρείες παρόλο που δεν μπορούν να αποκτήσουν ουσιαστικό έλεγχο αλλά ωστόσο θεωρούν πως θα έχουν κάποιο συμφέρον από την ίδια την συναλλαγή. Με δεδομένα την πληθώρα των δυνατοτήτων για την υλοποίηση κάποιας απάτης και για την απαλλοτρίωση από τα διοικητικά συστήματα και των δυσκολιών που οφείλουν να ανταπεξέλθουν, προσπαθούν να περιορίσουν την αισχροκέρδεια εις βάρος τους, τη πρόοδο των πολυμετοχικών εταιριών αποτελεί απρόσμενο γεγονός καθώς αποτέλεσε στήριγμα της μοντέρνας ευημερίας.

Οι αντιδράσεις που γίνονται κατά καιρούς, συντελούν στην διατήρηση της επαγρύπνησης τόσο των επενδυτών όσο και των νομοθετών. Παρόλο που υφίσταται χώρος για πιο εκτεταμένη πρόοδο και ανάπτυξη, το γεγονός ότι οι οικονομικές απάτες δεν γίνονται και αρκετά συχνά είναι η παραίνεση που θεσμοθετούν τις αυξημένες ελπίδες της εταιρείας στον ανεπτυγμένο κόσμο.

Πληθώρα φτωχών χωρών, κρίνεται μη επαρκής η διαδικασία με την οποία επιβάλλεται η νομοθεσία για τις επιχειρήσεις ενώ υπάρχουν ταυτόχρονα πληθώρα μορφών απαλλοτρίωσης από τη ίδια την διοίκηση παρόλο που εγκρίνουν την αντίστοιχη νομοθεσία. Απουσία της οργάνωσης ή του ελέγχου στις αναπτυσσόμενες χώρες αποτελεί σημαντικό πρόβλημα. Δεν υπάρχει αμφιβολία πως μερικές χώρες όπως για παράδειγμα η Νότιος Κορέα έχουν κατορθώσει την προσθήκη στις χώρες της βιομηχανίας, έπειτα από την πρόοδο τους ξεπερνώντας τα προβλήματα που είχαν να ανταπεξέλθουν. Ωστόσο, πέρα από τις υπέρμετρες προσπάθειες της υπάρχουν θετικά στοιχεία από την εφαρμογή της διακυβέρνησης.

⁸AL-AJMIJ(2009),AUDITFIRM,CORPORATE GOVERNANCE,AND AUDIT QUALITY-ENIDENCE FROM BAHRAIN,ADVANCES IN ACCOUNTING V 25, ΣΕΛ.68-70

Για το λόγο αυτό, οι επενδυτές δεν εμπιστεύονται τις νοτιοκορεάτικες μετοχές, προκαλώντας διαπραγματεύσεις με μεγάλο οικονομικό αντίκτυπο. Στην περίπτωση που πραγματοποιούνταν ενίσχυση στην εταιρική διακυβέρνηση, οι επιχειρήσεις της θα είχαν την δυνατότητα στην εξασφάλιση μιας πιο φθηνής χρηματοδότησης γεγονός που αποτελεί καίριο σημείο για την συνέχιση της προόδου καινοτομίας στην οικονομία. Υπάρχουν όμως χώρες που αντιμετωπίζουν ακόμα πιο μεγάλο πρόβλημα.

Στην περίπτωση που οι εταιρείες στις νέες αγορές δεν είναι σε θέση να συλλέξουν κεφάλαια μετοχών, δεν θα μπορέσουν ποτέ να αναπτυχθούν. Το ίδιο αγώνα ανάπτυξης δίνουν και οι μικρές εταιρείες αλλά και οι φτωχές χώρες. Οι κανονισμοί που εγκαθίδρυσε ο ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης) αναφορικά με την διακυβέρνηση της επιχείρησης είναι καλοδεχούμενες να προσπαθήσουν να καθορίσουν σωστά πρότυπα. Το κυριότερο θέμα αποτελεί η καθιέρωση υψηλών προτύπων σε αναπτυσσόμενες χώρες. Σκοπός είναι η δημιουργία προσεγγίσεων συμβατών με το πλαίσιο λειτουργίας της εκάστοτε χώρας. Παραδείγματος χάρη σε μία χώρα όπως η Χιλή που δεν είναι και ιδιαίτερα μεγάλη, υφίσταται μια μικρή εταιρική πραγματικότητα και λόγω τους μεγέθους της χώρας δεν υπάρχει λόγος να αναζητήσουν μην εξαρτημένα διευθυντικά στελέχη. Η Χιλή σωστά πράττει για την αναγνώριση της διαφορετικής προστασίας που απαιτείται για τους επενδυτές.⁹

Ενώ η μη επαρκής εταιρική διακυβέρνηση αποτελεί πρόβλημα στην πρόοδο, προβλέπεται επίσης, να αποτελέσει θέμα εκτεταμένων συζητήσεων σχετικά με την εξωτερική πολιτική των χωρών, εκτενών συζητήσεων στην εξωτερική πολιτική των χωρών, μιας και στο μέλλον η δημόσια πολιτική της διακυβέρνησης της εταιρείας θα σχετίζεται με τον τρόπο με τον οποίο θα διασφαλίζονται τα δικαιώματα των διασυννοριακών επενδυτών. Με τον τρόπο αυτό θα δημιουργηθεί η ευκαιρία για κέρδος έπειτα από την συνεργασία μεταξύ των ανεπτυγμένων και των αναπτυσσόμενων χωρών. Αυτό θα επιφέρει την μεταφορά ολοένα και περισσότερων χρημάτων εκτός συνόρων υπό την προϋπόθεση πως οι επενδυτές θα διακατέχονται από πνεύμα σιγουριάς ότι θα τους επιστραφούν τα χρήματα αυτά.

⁹AL-AJMIJ(2009),AUDITFIRM,CORPORATE GOVERNANCE,AND AUDIT QUALITY-ENIDENCE FROM BAHRAIN,ADVANCES IN ACCOUNTING V 25, ΣΕΛ.68-70

Από το 2010 και έπειτα, η αναζήτηση εταιρικών κεφαλαίων για παραγωγικές και αποδοτικές εταιρείες στις έως τώρα αναπτυσσόμενες χώρες, πιθανότατα θα κυμαίνονται σε 500.000 δις. δολάρια, προϋποθέτοντας ότι η οικονομική πρόοδος θα εξακολουθήσει να υφίσταται με ταχύτητες αντίστοιχες του 20ου αιώνα, αποσκοπώντας στην διαμόρφωση ενός παγκόσμιου πολίτη πολίτης ο οποίος θα έχει στη διάθεση του ένα αρχείο το οποίο θα είναι παρόμοιο με αυτό που διαθέτει ένα Αμερικανός. Το μεγαλύτερο εμπόδιο του αιώνα μας είναι να υλοποιούνται επενδύσεις σε διασυνοριακό επίπεδο, αποσκοπώντας να μειωθεί το χάσμα μεταξύ φτωχών και πλουσίων.

Η διακυβέρνηση των επιχειρήσεων στην χώρα μας

Η εταιρική διακυβέρνηση παρουσιάστηκε στην Ελλάδα στα μέσα της δεκαετίας του '90 μέσα από ένα έγγραφο που εισάχθηκε και αργότερα δημοσιοποιήθηκε από το αθηναϊκό Χρηματιστήριο, έπειτα από εκτεταμένες συζητήσεις και συσκέψεις οι οποίες οδήγησαν στο να υιοθετηθεί ένας κώδικας εθελοντικής δεοντολογίας έπειτα από προτροπή της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς η οποία διαμόρφωσε ένα κλίμα συνεργατικό με τους διάφορους φορείς. Ο κώδικας αυτός ταυτίζεται με την διάθεση του Υπουργείου Οικονομίας για αλλαγή του δικαίου της εταιρείας καθώς επίσης να εισάγει επιπλέον στοιχεία στην διακυβέρνηση της εταιρείας που θα πραγματοποιούνταν υποχρεωτικά. Το γεγονός αυτό δημιούργησε μια έντονη διαμάχη ανάμεσα στους εκπροσώπους των συνδέσμων της βιομηχανίας και της κυβέρνησης.¹⁰

Δυστυχώς στην Ελλάδα δεν έχει ακόμα εξελιχθεί σε αρκετό βαθμό σχετικά με την διακυβέρνηση των εταιρειών το οποίο δικαιολογείται από συγκεκριμένες προσπάθειες. Ο όρος της διακυβέρνησης της εταιρείας δεν είναι και ιδιαίτερα γνωστή. Το γεγονός αυτό σχετίζεται με το ότι στη ελληνική εταιρεία οι επενδυτές, το τμήμα της διοίκησης σχετίζεται με την λειτουργία επαφών ανάμεσα στις τρεις πλευρές που καθίσταται προβληματική. Επιπλέον, υφίστανται πληθώρα εταιρειών οι οποίες πιστεύουν τις αρχές εταιρικής διακυβέρνησης ως ένα τρόπο να ελέγχουν τις διαδικασίες τους από τις οποίες η εταιρεία δύναται να δημιουργήσει μια επιπρόσθετη αξία.

¹⁰AL-AJMIJ(2009),AUDITFIRM,CORPORATE GOVERNANCE,AND AUDIT QUALITY-ENIDENCE FROM BAHRAIN,ADVANCES IN ACCOUNTING V 25, ΣΕΛ.70-74

Πιο συγκεκριμένα το ελληνικό πλαίσιο των επιχειρήσεων χαρακτηρίζεται από έντονο συγκεντρωτικό χαρακτήρα σε μικρές ομάδες μετόχων οι οποίοι συνήθως αποτελούν μέλη της ίδιας οικογένειας. Δεν είναι λίγοι οι μεγάλοι μέτοχοι οι οποίοι παρεμποδίζουν την μετάδοση των αρχών που έχουν θεσπιστεί για την διακυβέρνηση της εταιρείας, δεδομένου οι συγκεκριμένες εταιρείες συντελούν στην ενίσχυση των αρχών και των δικαιωμάτων που διαθέτουν οι μέτοχοι μειοψηφίας καθώς και τις αρμοδιότητες που κατέχουν τα εποπτικά όργανα, το οποίο έρχεται αντιμέτωπο με τα μετοχικά συμφέροντα τα οποία κατέχουν το κυριότερο ποσοστό εξουσίας.¹¹

Ταυτόχρονα, το γεγονός πως απουσιάζουν πλαίσια σαφή και συγκροτημένα στο πρόγραμμα της διακυβέρνησης καθώς επίσης και το γεγονός ότι στην Ελλάδα υφίσταται μια σχετικά ρηχή κεφαλαιαγορά, έχουν συμβάλλει καταλυτικά στην διαμόρφωση ενός κλίματος αρνητικού το οποίο δεν προσελκύει καινούριους επενδυτές και παράλληλα παρουσιάζει τα προβλήματα που υφίστανται από την συνδρομή των ελληνικών επενδύσεων. Επιπλέον στην χώρα μας, οι τράπεζες δεν εμπλέκονται στη διοίκηση των εταιρειών ενώ όμως μπορεί σε πολλές περιπτώσεις οι ίδιες να παρέχουν αυξημένες χρηματοδοτήσεις.

Για τις εισηγμένες στο Χρηματιστήριο επιχειρήσεις, το να υιοθετήσουν αυστηρούς κανόνες για την διακυβέρνηση της εταιρείας αποτελεί μοναδική επιλογή μιας και προ απαιτείται από το υπάρχων θεσμικό πρόγραμμα αλλά και διότι θεωρείται δεδομένο πως κάποια στιγμή η αγορά από μόνη της θα επιβραβεύσει όσες επιχειρήσεις λειτουργούν παραγωγικά στο επίπεδο του management και της διοίκησης των συμβουλίων.

Η πρόοδος των πρακτικών μεθόδων που χρησιμοποιεί η διακυβέρνηση στην κάθε εταιρεία σχετίζεται αντίστοιχα με τις μη εισηγμένες εταιρίες. Συμμετέχοντας στα κεφάλαια των μετοχών αποτελεί συχνά το πρωταρχικό στάδιο έτσι ώστε οι εταιρείες να δημιουργήσουν ένα πνεύμα εξοικείωσης με τις τελευταίες διαδικασίες της διακυβέρνησης της επιχείρησης και να προετοιμαστούν για τις υποχρεώσεις που θα έχουν όταν ενταχθούν στην αγορά των κεφαλαίων.

¹¹AL-AJMIJ(2009),AUDITFIRM,CORPORATE GOVERNANCE,AND AUDIT QUALITY-ENIDENCE FROM BAHRAIN,ADVANCES IN ACCOUNTING V 25, ΣΕΛ.70-74

Τα κερδοσκοπικά γεγονότα στην ελληνική κεφαλαιαγορά κατά τη δεκαετία του 1999 οδήγησαν την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και το κράτος να αναλάβουν ένα πιο ενεργητικό ρόλο εισάγοντας κανόνες και αρχές δεοντολογίας. Τα μέτρα αυτά αποσκοπούσαν στο να προστατεύσουν τους επενδυτές απέναντι στην αγορά, στην πρόοδο του φαινομένου διαφάνειας και στο καθορισμό ορθής εταιρικής ηθικής.¹²

4.3 Ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς τον Απρίλιο του 1999, ενδεχομένως υπό την πίεση των καταστάσεων που επικρατούσαν στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (Χ.Α.Α.) και όντας υποχρεωμένη να ακολουθήσει τις επιταγές που γενικότερα ίσχυαν σε παγκόσμια κλίμακα, προτείνει την Επιτροπή Εταιρικής Διακυβέρνησης. Κύριος ρόλος της συγκεκριμένης επιτροπής αποτελούσε η εξέταση για το κατά πόσο οι νέες εταιρείες που εισέρχονταν στο πρόγραμμα, ακολουθούσαν τα όσα όριζε η εταιρική διακυβέρνηση. Ακόμη, όφειλε να παραθέτει προτάσεις για ανάπτυξη και πρόοδο όποτε και όπου αυτό κρινόταν απαραίτητο. Για το λόγο αυτό, διαμόρφωσε ένα πρότυπο με 44 συστάσεις που ακολουθούσαν σε ικανοποιητικό βαθμό τα όσα πρόσταζε ο Ο.Ο.Σ.Α. Ωστόσο πριν από αυτό, το 1999 είχε καθιερώσει την σημασία της εταιρικής διακυβέρνησης. Οι κανόνες και οι αρχές αυτές ακολουθούνταν σε βαθμό που επιθυμήσουν οι εμπλεκόμενοι. Δεν παρουσίαζαν καμία απολύτως δέσμευση ούτε υποχρέωση για το πως θα εφαρμόζονταν.

Έπειτα, ο Σ.Ε.Β. συνέταξε το έτος 2001, γενικευμένους κανόνες για την εταιρική διακυβέρνηση, ωστόσο και αυτή δεν ήταν υποχρεωτικοί. Ταυτόχρονα, το Χ.Α.Α. τον Ιούνιο του 2002, δημιούργησε 16 κριτήρια «σωστότερης» εταιρικής διακυβέρνησης τα οποία είχαν επίσης προαιρετικό χαρακτήρα. Παρόλα αυτά, μετά από αυτό δημιούργησε μια λίστα στην οποία αναφέρονταν όλες οι εταιρείες που κάλυπταν τα παραπάνω σε ικανοποιητικό βαθμό και στην συνέχεια την δημοσιοποίησε. Θεωρούμε πως η λίστα αυτή δημοσιεύθηκε με σκοπό να ασκήσει πίεση στις υπόλοιπες εταιρείες που δεν προτείθονταν να ακολουθήσουν τα όσα πρόσταζαν οι κανόνες αυτοί για την εταιρική διακυβέρνηση, και ταυτόχρονα να αναλάβουν το απαραίτητο κόστος για την υλοποίησή τους.

¹²AL-AJMIJ(2009),AUDITFIRM,CORPORATE GOVERNANCE,AND AUDIT QUALITY-ENIDENCE FROM BAHRAIN,ADVANCES IN ACCOUNTING V 25, ΣΕΛ.70-74

Στην Ελλάδα, με το «γράμμα του Νόμου», η εταιρική διακυβέρνηση ταυτίζεται με το Νόμο 3016/2002 και τους μετέπειτα συμπληρωματικούς, Νόμος 3693/2008, Νόμος 3873/2010 και Νόμος 3884/2010. Η διασφάλιση και θωράκιση της διαφάνειας, αξιοπιστίας, ειλικρίνειας και συνέπειας, σε κάθε λειτουργικό πλαίσιο της εταιρείας αποτέλεσε τον στόχο της εταιρικής διακυβέρνησης. Η διαμόρφωση σωστής δομής για τα εσωτερικά συστήματα ελέγχου και η άμεση λειτουργία αυτών με την επιτροπή ελέγχου αλλά και η διαχείριση των κινδύνων που οφείλει να αντιμετωπίσει η επιχείρηση, αποτελούν τα θέματα με τα οποία ασχολείται η εταιρική διακυβέρνηση.

Τα άρθρα 6, 7 και 8, του Νόμου 3016/2002, είναι ιδιαίτερα σημαντικά για να μας παρουσιάσουν τον θεσμό αυτό της εταιρικής διακυβέρνησης. Προ απαιτείται, για την σωστή λειτουργία της, η διαμόρφωση και στην συνέχεια αναγνώριση από το Δ.Σ. (εισηγμένων εταιρειών) εσωτερικού κανονισμού¹⁷ λειτουργίας, καθώς και η οργάνωση και λειτουργία της υπηρεσίας εσωτερικού ελέγχου, στα πλαίσια της οικονομικής μονάδας.

Τα μη εξαρτημένα και ικανά διοικητικά συμβούλια, και επιπλέον οι αρμόδιες επιτροπές ελέγχου, αποτελούν τους κυριότερους μηχανισμούς λειτουργίας της διακυβέρνησης μιας εταιρείας. Ειδικότερα, με βάση το άρθρο 37, του Νόμου 3693/2008, η εταιρεία είναι υποχρεωμένη να δράσει για την σύσταση και διατήρηση της επιτροπής εσωτερικού ελέγχου που θα αποτελείται από τουλάχιστον δύο μη-εκτελεστικά μέλη και ένα ανεξάρτητο μη-εκτελεστικό μέλος, του διοικητικού της οργάνου.

Ακόμη, ο Νόμος 3884/2010, επισημαίνει τις εταιρικές υποχρεώσεις αναφορικά με την δημοσιοποίηση των στοιχείων τους για την άμεση και έγκυρη ενημέρωση των μετόχων. Απώτερος σκοπός του Νόμου αυτού, αποτελεί ουσιαστικά η προσπάθεια να ενδυναμωθεί η διαφάνεια και να ουσιαστική ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων για τα θέματα της επιχείρησης.

Εν κατακλείδι, ο Νόμος 3873/2010, σχετίζεται με τις υποχρεώσεις που έχουν οι εταιρείες να συντάσσουν μια αντίστοιχη δήλωση για την μέθοδο διακυβέρνησης τους που προ απαιτείται η υποβολή της από τις εισηγμένες εταιρείες και η δημοσιοποίηση

της με όλα τα στοιχεία. Η δήλωση αυτή, αποτελεί πλέον αναπόσπαστο κομμάτι των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων.

Ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.), αναγνώρισε την σημασία των παραπάνω νόμων και παράλληλα το πόσο σπουδαία είναι η ύπαρξή του παραπάνω μοντέλου το οποίο συντελεί στην διασφάλιση της ορθά διαμορφωμένης διοίκησης της επιχείρησης. Για το λόγο αυτό δημοσιοποίησε έναν συγκεκριμένο κώδικα για την εταιρική διακυβέρνηση ο οποίος διευκολύνει τα μέλη της. Ο κώδικας αυτός αποσκοπούσε στην προώθηση μιας σωστής διακυβέρνησης θεωρώντας πως με το τρόπο αυτό θα συντελέσει σε ένα μακροχρόνιο, επιτυχημένο και ανταγωνιστικό πλαίσιο για τις εταιρείες στην χώρα μας. Εφαρμόζοντας τους κανονισμούς οι εταιρείες οφείλουν να αντιμετωπίσουν τους επενδυτές, προσφέροντας αξία στην εταιρεία.¹³

Απαραίτητη προϋπόθεση για αποδοτική εταιρική διακυβέρνηση αποτελεί η νομική προστασία των επενδυτών. Η σωστή χρήση του κανονιστικού και νομοθετικού πλαισίου πολλές φορές είναι δύσκολη. Στην Ελληνική Νομοθεσία επικρατούν καθεστώτα πολυνομίας, αλλά και έκδοσης τροποποιητικών νομοθετικών διατάξεων. Ακόμη διαρκής έκδοση εγκυκλίων, στην ουσία μεγιστοποιεί το ποσοστό δυσκολίας εφαρμογής του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου, ακόμη και από Κρατικούς φορείς.¹⁴

Προκειμένου η εταιρική διακυβέρνηση να λειτουργήσει πέρα από το απαιτούμενο κανονιστικό και νομοθετικό πλαίσιο, έχει διαμορφώσει ένα πλέγμα από μηχανισμούς. Οι σημαντικότεροι μηχανισμοί που αρωγούν το έργο της, είναι η επιτροπή ελέγχου, ο εσωτερικός έλεγχος και ο εξωτερικός έλεγχος. Οι κύριοι παράγοντες που συμμετέχουν στη διαδικασία της εταιρικής διακυβέρνησης είναι οι μέτοχοι, το διοικητικό συμβούλιο και η διαχείριση. Οι σχέσεις που διαμορφώνονται ανάμεσα

¹³(Σ.Ε.Β., 2011).

¹⁴Shleifer A., and R.W.Vishny, 1997. *A Survey of Corporate Governance. The Journal of Finance*, 52(2), pp.737-783.

τους είναι σε πολλές περιπτώσεις εξαρτώμενες, η ύπαρξη και η πορεία εξέλιξης της μίας, εξαρτάται από την παρουσία, πορεία και εξέλιξη της άλλης.¹⁵

4.4 Απαξιώνοντας την διακυβέρνηση της επιχείρησης συντελείται καταλυτικά αύξηση της οικονομικής κρίσης

Πολλά έχουν δημοσιοποιηθεί τελευταία σχετικά με τους λόγους για τους οποίους η οικονομική κρίση ταλαιπωρεί όλο τον κόσμο. Ακόμη πολλά έχουν ειπωθεί αναφορικά με τον πακτωλό χρημάτων που πληρώνει η πλειοψηφία των κρατών μελών για να αντιμετωπιστεί η κρίση αυτή. Ωστόσο, όπως είναι λογικό δεν λέγονται πολλά για τις αληθινές αιτίες που επέφεραν αυτή την κρίση καθώς και για τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για να αντιμετωπιστεί. Διότι αν αυτό πραγματοποιηθεί, ανεξάρτητα με την διάθεση των χρημάτων από κάθε χώρα, η κρίση στα σταματήσει να υφίσταται για ένα χρονικό διάστημα αλλά θα επανεμφανιστεί αργότερα.¹⁶

Με βάση την θέση του Προέδρου του Συνδέσμου Επενδυτών και Διαδικτύου, Κυρίου Μπάμπη Εγγλέζου, η σπουδαιότερη αιτία για την ύπαρξη της κρίσης είναι η γενικότερη απαξίωση της Εταιρικής Διακυβέρνησης που κατά κύριο λόγο ευθύνονται σε παγκόσμια κλίμακα ευθύνονται οι εποπτικές αρχές. Παρόλο που πριν από 8-10 χρόνια ψηφίστηκαν στα περισσότερα κράτη νόμοι αναφορικά με την λειτουργία της Εταιρικής Διακυβέρνησης. Ο Θεσμός αυτός επέφερε ένα σύννεφο αισιοδοξίας όμως όλα ξαφνικά γκρεμίστηκαν.

Όσοι ήταν υπεύθυνοι να εποπτεύουν σε παγκόσμια κλίμακα σταμάτησαν να δείχνουν ενδιαφέρον για την σπουδαίο αυτό θεσμό. Ωστόσο αυτό δεν αποτελεί την μεγαλύτερη τους ευθύνη αλλά το γεγονός ότι δεν έπραξαν διαφορετικά με στόχο να μεταπείσουν τις εταιρικές διοικήσεις, ότι η Εταιρική Διακυβέρνηση πρέπει πρωταρχικά να προωθεί την Εταιρεία, μιας και έχει αποδειχθεί πως βελτιώνει την αξία της και ταυτόχρονα συντελεί στην προφύλαξη της από πληθώρα κινδύνων. Οι εισηγμένες εταιρείες αφέθηκαν χωρίς σπουδαίο έλεγχο και η πληθώρα των επαγγελματιών της Κεφαλαιαγοράς ενοχλήθηκαν σε εμφανή βαθμό όταν αναφερόταν ο θεσμός

¹⁵Carcello, V.J., 2009. *Governance and the Common Good. Journal of Business Ethics*, 89(S.1), pp.11-18.

¹⁶ΜΟΥΖΟΥΛΑΣ Σ.Α (2003),ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ,ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΣΕΛ.173-177

επιχειρησιακής διακυβέρνησης .Πλέον, οι οικονομικοί παράγοντες αντιλαμβάνονται την ανάγκη ουσιαστικού ελέγχου και έχουν αρχίσει να εφαρμόζονται τα απαραίτητα μέτρα που οφείλουν να λάβουν οι κυβερνήσεις σε όλη την επικράτεια για την επιτυχία της.

Ο Υπουργός Οικονομικών στην χώρα μας προσανατολισμένος στα διεθνή πλαίσια , προτείνει καινούρια μέτρα με στόχο τη πιο σωστή και ορθή επίβλεψη της αγοράς. Οφείλουμε να επισημάνουμε πως και πρόσφατα όσες επιχειρήσεις εισάχθηκαν με τους εκπροσώπους τους κάνουν δηλώσεις όποτε ευκαιρούν αναφορικά με την υπερβολική ρύθμιση και αστυνόμευση της αγοράς. Παρόλα αυτά δεν ήταν πολλοί εκείνοι που κατάλαβαν την αξία της ορθής επιχειρησιακής διακυβέρνησης με τους πιο πολλούς να την κρίνουν ως «αναγκαίο κακό» με σκοπό την ικανοποίηση του γράμματος του νόμου.

Για το λόγο αυτό παρατηρήσαμε την καταστροφή μερικών εταιρειών εξαιτίας διοικητικών λαθών τα οποία ενδεχομένως δεν θα είχαν γίνει εφόσον οι επιχειρήσεις είχαν θέσει σε εφαρμογή έγκαιρα χρηστή και ειλικρινή Εταιρική Διακυβέρνηση. Παρόμοια ήταν η κατάσταση και σε άλλες επιχειρήσεις ανά τον κόσμο δημιουργώντας σήμερα το καθημερινό πρόβλημα του κλεισίματος των εταιρειών. Για το λόγο αυτό δεν υπάρχει καμία αμφιβολία πως απαξιώνοντας την εταιρική διακυβέρνηση δημιουργούν την μεγαλύτερη αιτία κρίσης της οικονομίας και είναι δυσνόητο για τον ανθρώπινο νου.

Ωστόσο δεν είναι η επικρατέστερη αιτία της οικονομικής κρίσης. Υπάρχει πληθώρα εξίσου σημαντικών αιτιών όπως είναι για παράδειγμα ο ανεξέλεγκτος δανεισμός, η λανθασμένη διαχείριση ακινήτων κλπ. Ωστόσο, το φαινόμενο της επιχειρησιακής διακυβέρνησης σχετίζεται άμεσα και καθοριστικά με την σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ επενδυτών και των εκάστοτε εταιρειών αποτελώντας στην ουσία την πραγματική λύση στο πρόβλημα της κρίσης. Ήρθε η ώρα της Ελλάδας να δημιουργήσει ένα ευνοϊκό κλίμα στο τομέα οικονομικών με τις ανάλογες μετατροπές που θα επιφέρει η εξέλιξη δηλαδή η επιτροπή Εταιρικής Διακυβέρνησης και ο Δείκτης Εταιρικής Διακυβέρνησης των εισηγμένων εταιρειών .

4.4.1 Εξελίξεις σε επίπεδο ΟΟΣΑ

Κατόπιν έρευνας που έκανε ΟΟΣΑ, επιβεβαιώνεται η στενή σχέση της Εταιρικής Διακυβέρνησης με την πρόσφατη οικονομική κρίση. Έπειτα από την διεξαγωγή της συγκεκριμένης έρευνας την οποία και δημοσιοποίησε τον Ιούνιο του 2009 επισήμανε τις καινούριες μεθόδους του μοντέλου, εμβαθύνοντας σε τέσσερεις βασικούς τομείς:

Η έμφρων προσέγγιση της καταβολής αμοιβών.

Το σύστημα καταβολής αμοιβών (συμπεριλαμβανομένων των βραβείων παραγωγικότητας) που πιθανότατα μπορεί να κατέχει μια επιχείρηση τείνει να γίνεται ολοένα και πιο περίπλοκο και άδικο σε πολλές περιπτώσεις μιας και οι αμοιβές του κάθε υπαλλήλου μπορεί να αξιολογούνται με γνώμονα διάφορες συνθήκες διαφορετικές από την αποδοτικότητα του ενός άλλου υπαλλήλου. Γι' αυτόν τον λόγο, κρίνεται απαραίτητη η ενδυνάμωση ενός πνεύματος διαφάνειας σε ουσιαστικό επίπεδο.

Οι εταιρείες οφείλουν να εξηγήσουν με σαφήνεια χωρίς τεχνικά μέσα ποια στοιχεία προγραμμάτων πληρωμής μισθών κρίνονται σεβαστά, καθώς το ολικό κόστος, τα κριτήρια αποτελεσματικότητας αλλά υιοθετώντας τις κατάλληλες πρακτικές που θα εξαλείψουν τους κινδύνους που εγκυμονούν . Προς αυτή την κατεύθυνση και με βάση την ανάγκη για σαφή προσδιορισμό της δομής των συγκεκριμένων προγραμμάτων, οι επιχειρήσεις πρέπει να αντιληφθούν τα προτερήματα που διαθέτει το σύστημα και να το τροποποιήσουν βάση των δικών τους απαιτήσεων.

Η ισορροπία ανάμεσα σε προκαθορισμένα και μεταβλητά στοιχεία στο σύστημα αμοιβών οφείλει να ελέγχεται σε εταιρικό επίπεδο (percent) και ταυτόχρονα να διασφαλίζει πως σύστημα αυτό δεν ευνοεί την ανεξέλεγκτη υιοθέτηση γενικών κανόνων. Κρίνεται λοιπόν απαραίτητο να πραγματοποιηθεί η επιβεβαίωση πως οι αμοιβές δίνονται έπειτα από σωστή διαχείριση της συγκεκριμένης διαδικασίας στην οποία οι ρόλοι και οι ευθύνες των εμπλεκόμενων είναι προγραμματισμένες και κατανοητές. Κρίνεται λογικό να αποδοθούν ουσιαστικές ευθύνες στα επιφορτισμένα μέλη του ΔΣ στην όλη διαδικασία.

Επιπροσθέτως, για να μπορέσει να αποδοθεί η απαραίτητα προσοχή στο συγκεκριμένο ζήτημα θα ήταν συνετό να υποβάλλονται στη ετήσια γενική συνέλευση προτάσεις αναφορικά με πρακτικές καταβολής αμοιβών.

Εφαρμογή προγραμμάτων διαχείρισης κινδύνων

Η αποτυχημένη διεύθυνση των προγραμμάτων διαχείρισης κινδύνων αποτέλεσε το μεγαλύτερο πρόβλημα στην σύγχρονη οικονομική κρίση. Αυτό συμβαίνει επειδή η διαχείριση των κινδύνων δεν γίνεται με γνώμονα τα δεδομένα της κάθε εταιρείας ούτε είναι προσαρμοσμένη στην αντίστοιχη στρατηγική της εταιρείας μιας και συνήθως όσοι είχαν τη τους κινδύνους δεν ήταν τόσο κοντά στην υπόλοιπη διοίκηση μη γνωρίζοντας στις περισσότερες περιπτώσεις τους αληθινούς κινδύνους που έρχεται αντιμέτωπη η εταιρεία.

Η στρατηγική του riskmanagement δεν προέβλεπε την ολοκληρωτική εξαφάνιση των κινδύνων , προσπάθησε να δώσει μια εικόνα πως οι κίνδυνοι που εγκυμονούν είναι απολύτως κατανοητοί και μπορούν όποτε αυτό είναι δυνατό να αντιμετωπιστούν. Η αποδοτική χρήση των προγραμμάτων διαχείρισης κινδύνων προϋποθέτει μια γενικευμένη προσέγγιση του ζητήματος στα πλαίσια της εταιρείας και όχι την αντιμετώπιση των κινδύνων που εγκυμονούν σε κάθε τμήμα της επιχείρησης ξεχωριστά. Η εμπλοκή του ΔΣ στην υιοθέτηση αλλά και τον έλεγχο της δομής του risk-management είναι απαραίτητη.

Επιπλέον, η διαχείριση και τα αποτελέσματα της εκτίμησης κινδύνων οφείλουν να δημοσιοποιούνται με τέτοιο τρόπο ώστε να αναφέρονται όλες οι απαιτούμενες πληροφορίες. Το ΔΣ δεν πρέπει να αποκαλύπτει εσωτερικά στοιχεία-μυστικά της επιχείρησης αλλά και να διαφυλάσσει πως η εκάστοτε επιχείρηση πραγματοποιεί τις εξωτερικές συναλλαγές σύμφωνα με κατανοητό τρόπο και με γνώμονα την διαφάνεια.

Η αρχή της διαφάνειας αναφορικά με τους παράγοντες κινδύνου οφείλει να εμβαθύνει σε μεγάλης εμβέλειας κινδύνους με σκοπό να δραστηριοποιείται σύμφωνα με μία ποσοτική απόφαση της οποίας όλα τα στοιχεία επισημαίνονται. Με ελάχιστες

εξαιρέσεις, τα δεδομένα στις μέρες μας και οι πρακτικές που χρησιμοποιούνται δεν είναι ικανοποιητικά.

Ενέργειες του Διοικητικού Συμβουλίου

Δεν είναι εύκολο να βρεθεί μια μέση λύση για την μορφοποίηση του κανονιστικού πλαισίου που μπορεί να βελτιώσει την αποδοτικότητα του ΔΣ. Για το λόγο αυτό, για το ποσοστό της βελτίωσης είναι υπεύθυνος ο ιδιωτικός τομέας, επικεντρώνεται στη βελτίωση αυτή αφού πρώτα καθιερώσει εθελοντικές διαδικασίες. Ο ρόλος των μετόχων είναι να λαμβάνουν αποφάσεις αναφορικά με το τρόπο με τον οποίο τα μέλη του ΔΣ θα μπορέσουν να ενισχύσουν τους τρόπους με τους οποίους στην εκάστοτε περίπτωση συμπεριλαμβάνουν στις συζητήσεις τους την συμμετοχική μορφή της επιχείρησης. Χρήσιμο θα ήταν ακόμη να συνδράμουν στην εξασφάλιση μιας ξεχωριστής κατανομής των καθηκόντων του Προέδρου του ΔΣ και του Διευθύνοντος Συμβούλου. Οφείλει να κάνει χρήση της παραπάνω πολιτικής για να μπορεί να αναγνωρίζει και να εντοπίζει τα στελέχη εκείνα που κατέχουν τα απαραίτητα προσόντα και τις επαγγελματικές ικανότητες οι οποίες θα φανούν χρήσιμες στην αποδοτική σύνθεση του. Οι αρχές ελέγχου εφαρμόζουν το μοντέλο της «ικανότητας και καταλληλότητας» με σκοπό ο σχηματισμός του ΔΣ να μην αποτελείται μόνο από τους μετόχους. Συνεπώς σημαντικά χαρακτηριστικά θα μπορούσαν να θεωρηθούν οι δεξιότητες που διαθέτουν τα στελέχη και οι ηγετικές ικανότητες της διακυβέρνησης.

Η άσκηση των δικαιωμάτων των μετόχων

Υπήρχε μια χρονική περίοδος παλαιότερα στην οποία τα συμφέροντα των μετόχων και των στελεχών της διεύθυνσης ήταν τα ίδια το οποίο συνδέεται άμεσα με την βραχυπρόθεσμη συμπεριφορά. Παρόλο που υφίστανται διαφορετικές κατηγορίες μετόχων, συνήθως οι περισσότεροι δρουν αντιδραστικά και όχι με την απαραίτητη λογική που θα τους οδηγήσει στην επίλυση των προβλημάτων και σε σπάνιες περιπτώσεις, επικαλούνται το Διοικητικό Συμβούλιο για να παρθεί μία απόφαση.

Στο πλαίσιο αυτό οι επιχειρήσεις οφείλουν να δράσουν πιο δραστικά με σκοπό να διασφαλιστεί μια αποδοτική επαφή με τους εμπλεκόμενους. Το μετοχικό μερίδιο των θεσμικών επενδυτών εξακολουθεί να μεγαλώνει αλλά η συμπεριφορά τους σχετικά

με την ψηφοφορία αποδεικνύει πως επικρατεί μια σύγκρουση συμφερόντων. Πολλοί θεσμικοί επενδυτές δεν διαθέτουν ακόμα και σήμερα ουσιαστική στάση δηλαδή όταν ψηφίσουν, λειτουργούν μηχανικά αντί να σκεφτούν την πια είναι η ουσία της ψήφου.

Παρότι, περιορίζουν τη διαδικασία ψηφοφορίας δεν αιτιολογούν το μικρό βαθμό συμμετοχής τους στην διαδικασία της ψηφοφορίας, κρίνονται απαραίτητοι όταν πρόκειται για ψηφοφορίες διασυνοριακού επιπέδου. Οφείλουν να παρθούν ειδικά μέτρα και από τις δομές ελέγχου αλλά και από τα ανεξάρτητα ιδρύματα που συντελούν στην ψηφοφορία αποσκοπώντας στην απομάκρυνση όλων των εναπομεινάντων εμποδίων και περιορισμών και ταυτόχρονα να συντελέσουν στην ενίσχυση της χρήσης των εύκολων μεθόδων ψηφοφορίας όπως είναι για παράδειγμα η ηλεκτρονική ψηφοφορία. Παρατηρούμε όλο και περισσότερη τη συμμετοχή των μετόχων, με αποτέλεσμα να αποδοθεί βάρος σε επίπεδο κανονισμών το οποίο θα θεσπίζει την συμμετοχή σε ψηφοφορία στην συνέλευση μετόχων με την παροχή εκπροσώπου σε περίπτωση μιας ενδεχόμενης σύγκρουσης καθηκόντων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΜΕ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

5.1 Σχέση εταιρικής διακυβέρνησης και εσωτερικού ελέγχου

Η συζήτηση γύρω από την εταιρική διακυβέρνηση, έχει ενισχύσει τις αρμοδιότητες και τις αξίες του εσωτερικού έναντι του εξωτερικού ελεγκτή. Σε αυτές τις συνθήκες οι μηχανισμοί εσωτερικού ελέγχου και οι ευθύνες του εσωτερικού ελεγκτή άλλαξαν και έγιναν πιο ξεκάθαρες και κατηγορηματικές.¹⁷

Οι Karagiorgos, Drogalas, Gotzamanis και Tampakoudis (2010), αναζητούν σε θεωρητικό επίπεδο, τη σημασία του εσωτερικού ελέγχου σε σχέση με την διακυβέρνηση εταιρείας. Επισημαίνουν ότι, το Ινστιτούτο Εσωτερικών ελεγκτών (2004) δηλώνοντας πως : «ο εσωτερικός έλεγχος με τις δραστηριότητες του, είναι απαραίτητο να αξιολογεί και να συμβάλει συνέχεια στη διαχείριση του κινδύνου, ελέγχου και διακυβέρνησης», στην ουσία βοηθάει στην επιβεβαίωση του καίριου ρόλου που κατέχει ο εσωτερικός έλεγχος για την εταιρική διακυβέρνηση.

Προσδίδει διαφορετική σημασία στην εταιρεία. Η σύνδεση ανάμεσα στον εσωτερικό έλεγχο και στην διακυβέρνηση της εταιρείας παίζει καθοριστικό ρόλο στα επίπεδα της οικονομικής δραστηριότητας. Οι επιπτώσεις που προκύπτουν από αυτή την σχέση έχουν αλλάξει τελευταία. Η αποδοτική συνεργασία του εσωτερικού ελέγχου με την εταιρική διακυβέρνηση, μεγιστοποιούν την απόδοση μίας επιχείρησης, αλλά παράλληλα είναι πηγή ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Το ουσιαστικό συμπέρασμα αυτής της προσέγγισης αποτελεί το γεγονός πως ο εσωτερικός έλεγχος έχει καταλυτική σημασία για την απόδοση της εταιρικής διακυβέρνησης. Η κατανόηση της σπουδαιότητας του εσωτερικού ελέγχου, με σκοπό να αποδώσει το σύστημα διαχείρισης, θα θέσει τον εσωτερικό έλεγχο ως ανεκτίμητο υποστηρικτή των προσπαθειών τόσο της διοίκησης, όσο και της διαχείρισης.

¹⁷Holm, Cl., and P.Birkholm - Laursen, 2007. *Risk & Control developments in Corporate Governance: changing the role of the external auditor?* , 15(2), σελ.322-333.

Επίσης, κάτω από το ίδιο πλαίσιο, οι Drogalas, Pantelidis, Vouroutzidou και Kesisi (2011), εξετάζουν τη σχέση μεταξύ εταιρικής διακυβέρνησης και εσωτερικού ελέγχου σε θεωρητικό επίπεδο. Αναφέρουν ότι, η εταιρική διακυβέρνηση, όταν αυτή είναι αποτελεσματική, έχει τη δυνατότητα να οδηγήσει μία οικονομική οντότητα προς τη διοικητική και διευθυντική αριστεία, βοηθώντας με αυτό τον τρόπο τις εταιρείες με αδύναμες δομές εταιρικής διακυβέρνησης στην προσέλκυση ξένων επενδυτών (κεφαλαίων). Συγχρόνως, ο εσωτερικός έλεγχος διαδραματίζει ένα σημαντικό και κρίσιμο ρόλο για την εταιρική διακυβέρνηση, καθώς παρέχει στα μέλη που την ασκούν, συμβουλευτικές υπηρεσίες, αλλά και συνεχής διαβεβαιώσεις.

Ο ρόλος που καλείται να επιτελέσει, ο εσωτερικός έλεγχος, είναι πολλαπλός. Τα περιεχόμενα της εταιρικής διακυβέρνησης είναι τα κάτωθι:

- α) διοικητικό συμβούλιο και επιτροπές
- β) νόμοι και κανονισμοί
- γ) επιχειρησιακές πρακτικές και δεοντολογία
- δ) ανακοινώσεις και διαφάνεια
- ε) διαχείριση κινδύνων
- ζ) διαδικασίες παρακολούθησης και τέλος
- η) επικοινωνία¹⁸

Ο εσωτερικός έλεγχος, σχετίζεται με το καθένα από αυτά ξεχωριστά. Σε σχέση με το Δ.Σ. και τις επιτροπές, ο εσωτερικός έλεγχος:

- α) βοηθά το διοικητικό συμβούλιο, με βάση τις καλύτερες εφαρμόσιμες πρακτικές, να αξιολογήσει το έργο του,
- β) επισκοπεί τον κανονισμό της επιτροπής,

¹⁸Τριανταφυλλίδης, Κ., 2011, Σεμινάριο για τον Εσωτερικό έλεγχο, 26/02/2011 και 27/02/2011, στα πλαίσια του Π.Μ.Σ. «Λογιστική και Ελεγκτική».

γ) ενημερώνει την επιτροπή ελέγχου για τις καλύτερες πρακτικές, σε θέματα συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων και

δ) εγγυάται την ακρίβεια των πληροφοριών που χρησιμοποιεί η επιτροπή αμοιβών, προκειμένου για τη λήψη αποφάσεων.¹⁹

Σχετικά με τους Νόμους:

α) επιβεβαιώνει ότι ο οργανισμός έχει αναθέσει όλες τις αρμοδιότητες για την εταιρική διακυβέρνηση που καλύπτουν όλες τις νομικές και εποπτικές απαιτήσεις,

β) διατυπώνει προτάσεις για τη βελτίωση των δραστηριοτήτων συμμόρφωσης, ώστε να μειωθούν μακροχρόνια κόστη και να βελτιωθεί η απόδοση.

Σε σχέση με τις επιχειρησιακές πρακτικές και τη δεοντολογία, ο εσωτερικός έλεγχος:

α) επισκοπεί τον κώδικα δεοντολογίας και βεβαιώνει πως αυτός ανανεώνεται περιοδικά, με ενημέρωση της διοίκησης και των υπαλλήλων,

β) βοηθά τη διοίκηση και την επιτροπή ελέγχου να καθιερώσουν τη λογοδοσία εντός του οργανισμού,

γ) διενεργούν ετήσιους ελέγχους και αναφέρουν τα αποτελέσματα στην επιτροπή ελέγχου και

δ) αξιολογούν τη σχέση των θεμάτων δεοντολογίας στη διαδικασία καθορισμού των στόχων, αλλά και αξιολόγησης της απόδοσης.²⁰

Όσο αφορά τις ανακοινώσεις και τη διαφάνεια, οι εσωτερικοί ελεγκτές:

α) διενεργούν ελέγχους των οικονομικών ανακοινώσεων σε συνεργασία με τον οικονομικό διευθυντή και

¹⁹Τριανταφυλλίδης, Κ., 2011, Σεμινάριο για τον Εσωτερικό έλεγχο, 26/02/2011 και 27/02/2011, στα πλαίσια του Π.Μ.Σ. «Λογιστική και Ελεγκτική».

²⁰Τριανταφυλλίδης, Κ., 2011, Σεμινάριο για τον Εσωτερικό έλεγχο, 26/02/2011 και 27/02/2011, στα πλαίσια του Π.Μ.Σ. «Λογιστική και Ελεγκτική».

β) στον ετήσιο σχεδιασμό των ελέγχων περιλαμβάνουν θέματα ανακοινώσεων και διαφάνειας.

Σε σχέση με τη διαχείριση των κινδύνων, οι εσωτερικοί ελεγκτές:

α) συμμετέχουν στην προσπάθεια του οργανισμού για τη δημιουργία συστήματος εσωτερικού ελέγχου,

β) διευκολύνουν τον καθορισμό των κύριων κινδύνων,

γ) βοηθούν τους αρμοδίους στην κατανόηση, το σχεδιασμό, αλλά και την τεκμηρίωση των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και επιπλέον,

δ) διενεργούν ελέγχους της αποτελεσματικότητας και επάρκειας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου.²¹

Επιπροσθέτως, σε σχέση με τις διαδικασίες παρακολούθησης, αναμένεται να:

α) βεβαιώνουν ότι υπάρχουν διαδικασίες παρακολούθησης για όλο το πλαίσιο της εταιρικής διακυβέρνησης,

β) διενεργούν έλεγχο του συνολικού πλαισίου εσωτερικής διακυβέρνησης και

γ) στο σχεδιασμό των ελέγχων τους περιλαμβάνουν επιμέρους ελέγχους για θέματα εταιρικής διακυβέρνησης.

Τέλος, σε σχέση με την επικοινωνία:

α) συμμετέχουν στη συνεχή διαβούλευση για τα θέματα εταιρικής διακυβέρνησης με το διοικητικό συμβούλιο, τον οικονομικό διευθυντή και άλλα διευθυντικά στελέχη,

β) διατηρούν σταθερή επικοινωνία με τα μέλη της επιτροπής ελέγχου και

γ) στις εκθέσεις ελέγχου να περιλαμβάνουν θέματα για την εταιρική διακυβέρνηση.²²

²¹Τριανταφυλλίδης, Κ., 2011, Σεμινάριο για τον Εσωτερικό έλεγχο, 26/02/2011 και 27/02/2011, στα πλαίσια του Π.Μ.Σ. «Λογιστική και Ελεγκτική».

5.2 20 προτάσεις για καλύτερη εταιρική διακυβέρνηση

Στην ενότητα αυτή θα αναφέρουμε ακόμη 20 παραμέτρους που οφείλουν να ληφθούν υπόψη στην περίπτωση που επιθυμούμε να βελτιώσουμε την διακυβέρνηση των εταιρειών για ζητήματα που αφορούν το συμβούλιο διοίκησης, τον εσωτερικό έλεγχο, τις γενικές συνελεύσεις και τον εξωτερικό έλεγχο.²³

1. Τα περισσότερα από τα μέλη του συμβουλίου διοίκησης είναι εξαρτημένα και ένας από τους ρόλους των εποπτικών αρχών να είναι η έγκριση των υποψηφιοτήτων των μελών του συμβουλίου αναφορικά με το αν αυτά διαθέτουν επαρκή χαρακτηριστικά και δεξιότητες για την θέση που θα αναλάβει το κάθε μέλος από αυτά.
2. Οφείλει να ελέγχεται το ποσοστό στο οποίο συμμορφώνονται οι επιτροπές του συμβουλίου της διοίκησης αναφορικά με τα όσα προστάζει οι θεσμοθετημένοι νόμοι.
3. Να υλοποιούνται έλεγχοι εσωτερικού κάθε χρονιά σχετικά με τις χρηματικές απολαβές των συμμετεχόντων του συμβουλίου της διοίκησης.
4. Οφείλουν να υλοποιούνται κατά καιρούς αξιολογήσεις για το ποσοστό στο οποίο η γενική εικόνα της επιχείρησης ταυτίζεται με το καθεστώς που προστάζει η διακυβέρνηση της ίδιας της εταιρείας.
5. Πρέπει να καθιερωθούν ετήσια εκπαιδευτικά σεμινάρια για τα μέλη του συμβουλίου της διοίκησης σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας και εφαρμογής του προγράμματος διακυβέρνησης.
6. Οφείλουν να καθορίσουν τον αριθμό των συμβουλίων διοίκησης που ένα άτομο μπορεί να λάβει μέρος.
7. Οφείλουν να δημοσιοποιούν τις αξιολογήσεις των μεθόδων που χρησιμοποιούνται από την διακυβέρνηση της επιχείρησης.
8. Οφείλουν να δημοσιοποιούν και αυτό-αξιολογήσεις για την λειτουργία του συμβουλίου διοίκησης.

²²Τριανταφυλλίδης, Κ., 2011, Σεμινάριο για τον Εσωτερικό έλεγχο, 26/02/2011 και 27/02/2011, στα πλαίσια του Π.Μ.Σ. «Λογιστική και Ελεγκτική».

²³<https://www.capital.gr/me-apopsi/3354455/20-protaseis-gia-kaluteri-etairiki-diakubernisi>, Βασίλης Καμινάρης

9. Είναι υποχρεωμένοι να πιστοποιούν τους εσωτερικούς ελεγκτές από διεθνής φήμης οργανισμούς.
10. Ο εσωτερικός ελεγκτής οφείλει να ορίζεται από την Γενική μετοχική Συνέλευση στην οποία θα υπάρχει ένα αρμόδιο πρόσωπο το οποίο θα ελέγχει την ορθότητα διεκπεραίωσης της διαδικασίας.
11. Υποχρεούνται υλοποιούν και ένα ανεξάρτητο εξωτερικό έλεγχο για το πρόγραμμα του ίδιου του εσωτερικού ελέγχου κάθε δύο χρόνια.²⁴
12. Οφείλουν να ορίσουν τις υποχρεώσεις και τις αρμοδιότητες του ελεγκτή των εσωτερικών μέσα από εταιρικούς ομίλους.
13. Οφείλουν να δημοσιεύουν συνοπτικές εκθέσεις των όσων έχουν πραγματοποιηθεί με τον εσωτερικό έλεγχο σε λειτουργία.
14. Οφείλουν να δημοσιοποιούν συνοπτικές εξάμηνες οικονομικές καταστάσεις στο εταιρικό ιστότοπο αφού έχει λήξει το προηγούμενο εξάμηνο.
15. Οφείλουν να αξιολογούν τις συνοπτικές εξάμηνες οικονομικές καταστάσεις με ορκωτούς ελεγκτές.
16. Οφείλουν να δημοσιοποιούν ετήσιες οικονομικές καταστάσεις μέσα σε πέντε μήνες αφότου έχει λήξει η διαχειριστική χρήση και επίσης την απαραίτητη φορολογική πιστοποίηση στον ιστότοπο της εταιρείας.
17. Οφείλουν να συγκαλούν τακτικές γενικές συνελεύσεις για τους μετόχους μέσα σε ένα εξάμηνο αφότου έχει λήξει η διαχειριστική χρήση.
18. Οφείλουν να διερευνούν τον ορισμό της οντότητας δημόσιου ενδιαφέροντος στον οποίο θα περιέχονται και οι μη εισαγμένες εταιρείες.
19. Είναι επίσης υποχρεωμένοι να δημοσιοποιούν σε ετήσιο επίπεδο μια έκθεση σχετικά με την βιωσιμότητα της εταιρείας που έχει ανθρώπινο δυναμικό μεγαλύτερο των 200 ατόμων.
20. Οφείλουν να ελέγχουν τις εκθέσεις αυτές για την βιωσιμότητα της εταιρείας στα πλαίσια του Διεθνές Προτύπου Διασφάλισης.

Όσα αναφέρθηκαν παραπάνω είναι σε θέση να καθοριστούν γρήγορα από τις αρχές και κατά πόσο η κάθε εταιρεία θα είναι σε θέση να τα υιοθετήσει και να τα εφαρμόσει. Αυτό είναι ένα τελείως διαφορετικό κομμάτι.

²⁴<https://www.capital.gr/me-apopsi/3354455/20-protaseis-gia-kaluteri-etairiki-diakubernisi>,
Βασίλης Καμινάρης

Εν κατακλείδι, δεν υπάρχει καμία αμφιβολία πως η αξία της διακυβέρνησης των επιχειρήσεων είναι ανεκτίμητη μιας και αυξάνει το κλίμα εμπιστοσύνης μεταξύ των επενδυτών άλλα και όσων ενδιαφέρονται να επενδύσουν στην εταιρεία και επίσης συντελεί στην εξασφάλιση μιας μακροχρόνιας πορείας προόδου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ & ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

6.1 Γενικά στοιχεία έρευνας

Το βασικότερο μέρος της εργασίας είναι η διεξαγωγή μίας έρευνας πάνω στο θέμα του εσωτερικού ελέγχου και της εταιρικής διακυβέρνησης. Στα παραπάνω κεφάλαια παρουσιάσαμε όλο το θεωρητικό μέρος πάνω στο οποίο θα στηριχτεί η παρούσα έρευνα.

Στο κεφάλαιο θα παρουσιάσουμε αναλυτικά τα αποτελέσματα της έρευνας μας, που έχει βασιστεί στο ερωτηματολόγιο που έχουμε δημιουργήσει.

6.2 Επιλογή μεθόδου συλλογής στοιχείων

Για την καλύτερη εξαγωγή αποτελεσμάτων σχετικά με την εταιρική κοινωνική ευθύνη πραγματοποιήσαμε μια έρευνα με την χρήση ερωτηματολογίου σε 65 άτομα διαφορετικής ηλικίας και φύλου.

6.3 Χαρακτηριστικά δείγματος

Η επιλογή έγινε με γνώμονα την συλλογή στοιχείων από άτομα όλων των μορφωτικών επίπεδων και με άτομα που δεν γνωρίζαμε εκ το προτέρων ποια είναι η θέση που κατείχαν στην επιχείρηση που εργάζονταν.

6.4 Σκοπός της έρευνας

Σε κάθε περίπτωση προσπαθήσαμε να έχουμε ένα δείγμα που να μπορεί να φανερώσει την εικόνα που υπάρχει στις επιχειρήσεις σχετικά με την χρησιμότητα ή όχι της διαδικασίας του ελέγχου. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε την περίοδο από 10/8/2019 έως και 15/10/2019 στην Κρήτη και στην ευρύτερη περιοχή.

Στην προσπάθεια μας για την συλλογή των ερωτηματολογίων αντιμετωπίσαμε αρκετές δυσκολίες. Με την πιο σημαντική δυσκολία ,την αρνητική διάθεση που

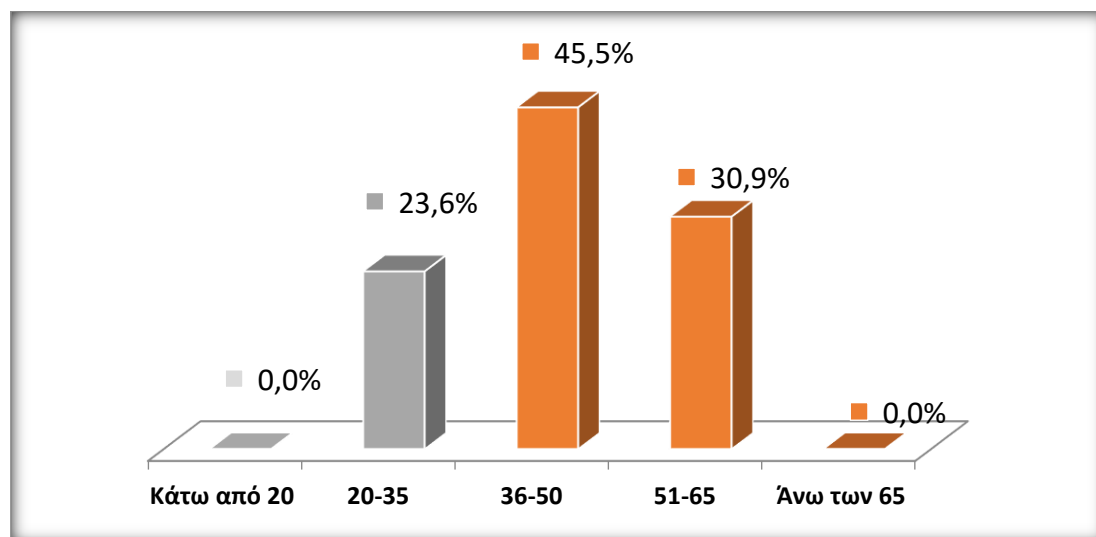
υπήρχε λόγω του γενικότερου οικονομικού κλίματος και της απροθυμίας των επιχειρήσεων να δώσουν πληροφορίες που αφορούσαν προσωπικά δεδομένα.

Παρόλα αυτά προσπαθήσαμε και αποστείλαμε το ερωτηματολόγιο μας σε παρά πολλές επιχειρήσεις και ηλεκτρονικά, και επιπλέον πραγματοποιήσαμε και αρκετές προσωπικές συνεντεύξεις, με κύριο σκοπό να έχουμε όσο το δυνατόν πιο σωστά ερωτηματολόγια για να μπορέσουν να εξαχθούν πιο ασφαλή συμπεράσματα.

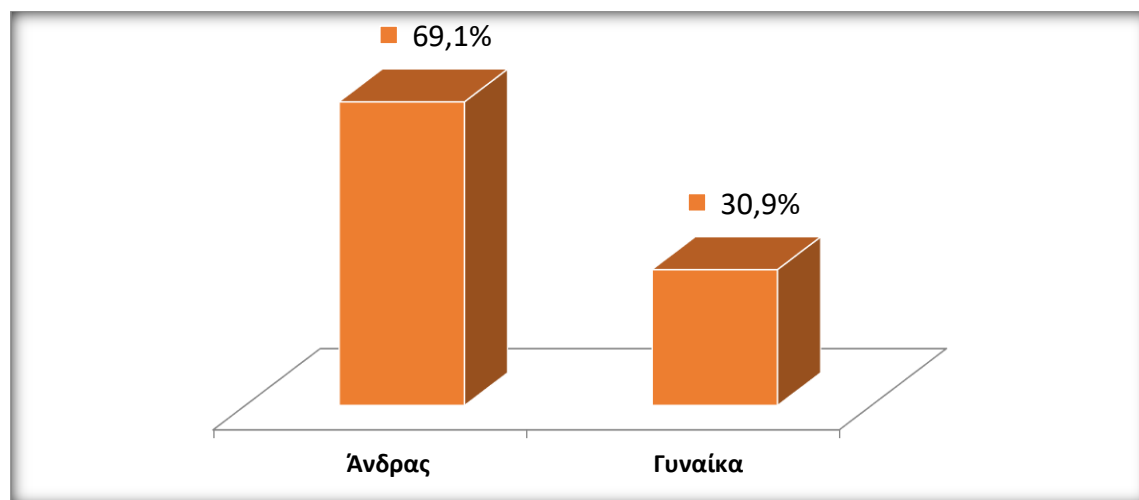
6.5 Αποτελέσματα έρευνας

6.5.1 Δημογραφικά στοιχεία

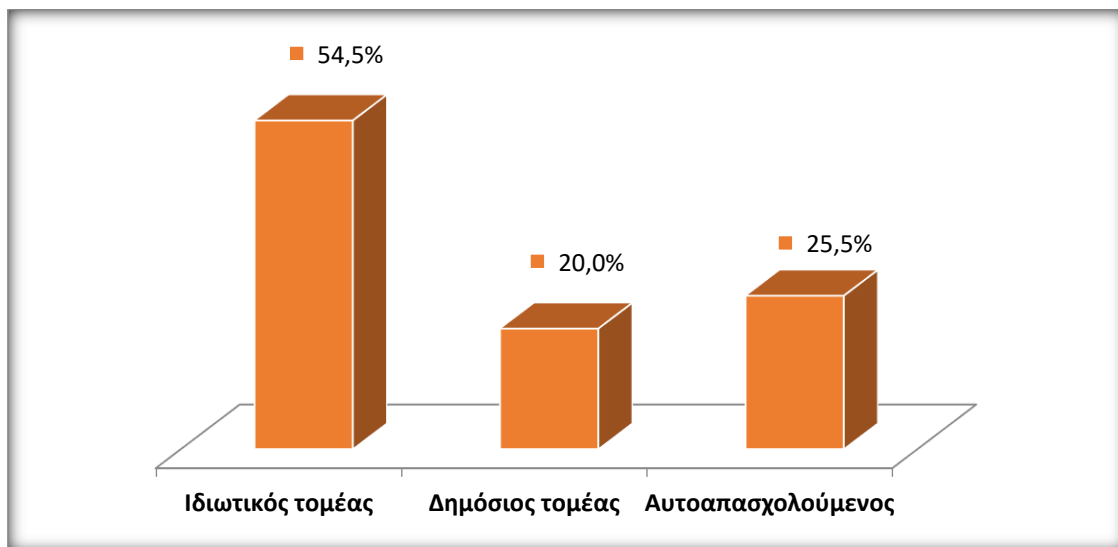
1.1 Πόσων ετών είστε:

1.2 ΦΥΛΛΟ

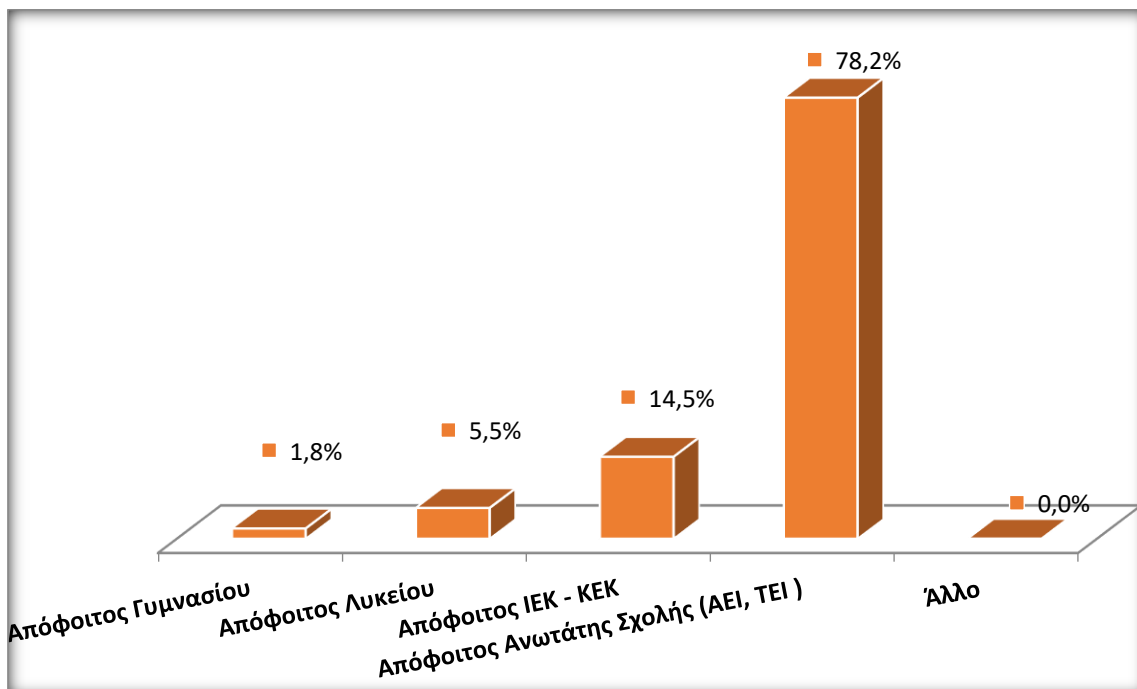

1.3 Είδος εργασίας

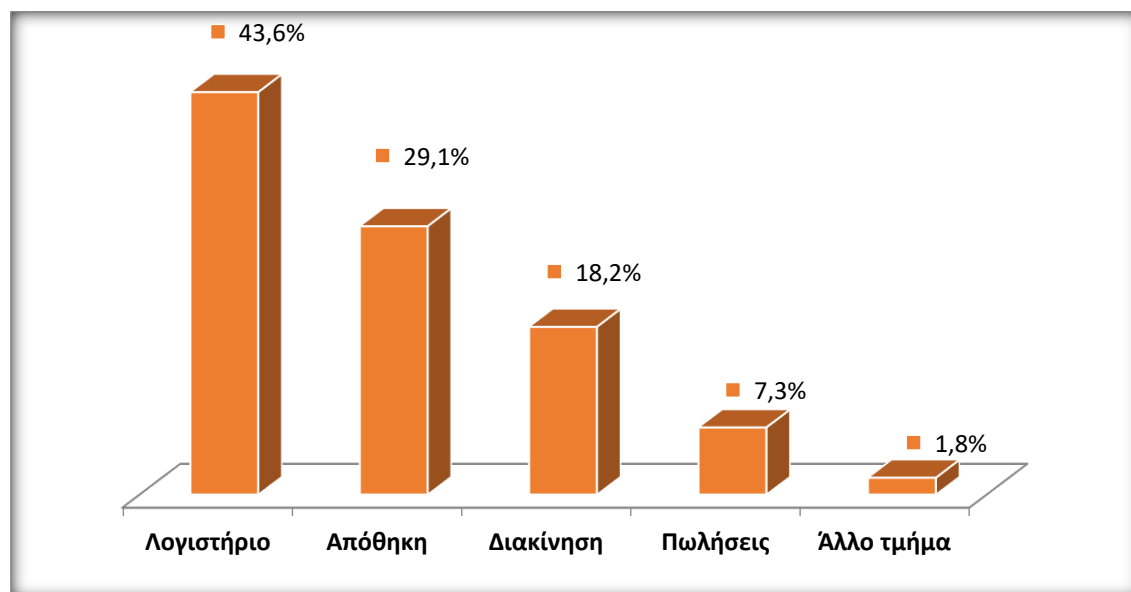
Η επιλογή μας έγινε με γνώμονα να έχουμε απαντήσεις από άτομα που δραστηριοποιούνται σε όλους τους τομείς εργασίας.

1.4 Ποια είναι η μόρφωσή σας:

Όπως προκύπτει και από τα αποτελέσματα οι 9 στους 10 των ερωτηθέντων έχουν γνώσεις ανώτερης ή ανώτατης εκπαίδευσης.

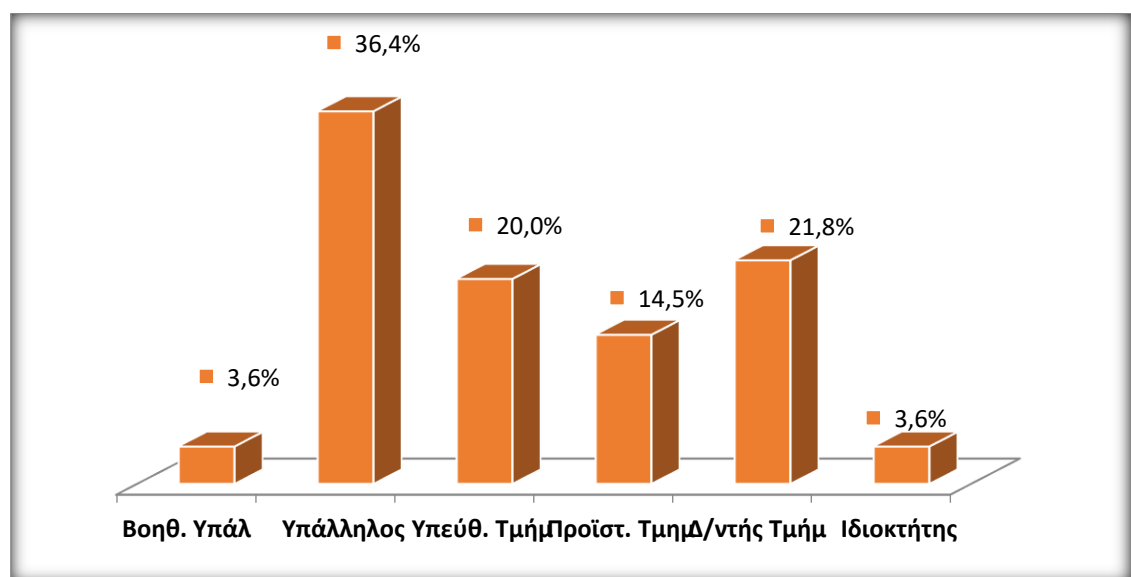
1.5 Σε ποιο τομέα της επιχείρησής σας εργάζεστε

Με δεδομένο ότι το θέμα της εργασίας μας είναι κατά κύριο λόγο ο σχεδιασμός ήταν να έχουμε απαντήσεις από άτομα που έχουν διοικητική θέση ευθύνης, θεωρώντας ότι έτσι θα έχουμε ποιο αντιπροσωπευτικές απαντήσεις σχετικά με το θέμα της εργασίας μας.

Σχεδόν το 70% των ερωτηθέντων κατέχουν διοικητική θέση στην επιχείρηση που εργάζονται.

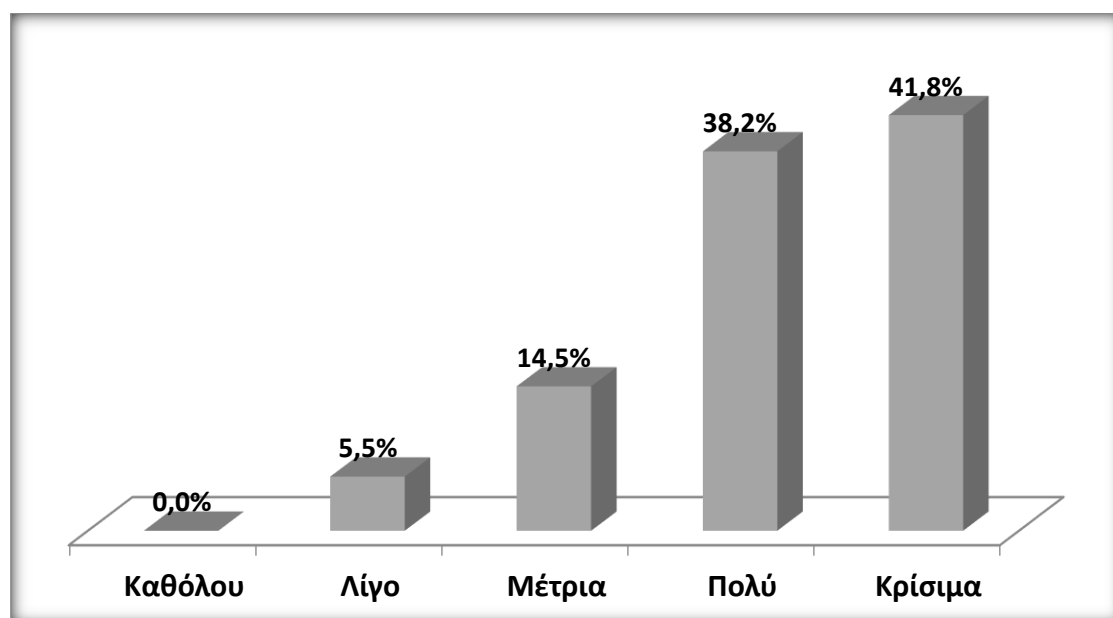
1.6 Ποια είναι η θέση σας στην εταιρεία που εργάζεστε

Το 36,4% των ερωτηθέντων είναι υπάλληλοι, το 21,8 είναι διευθυντές τμημάτων, και αξίζει να αναφέρουμε ότι το 3,6% είναι ιδιοκτήτες των επιχειρήσεων που απευθυνθήκαμε.

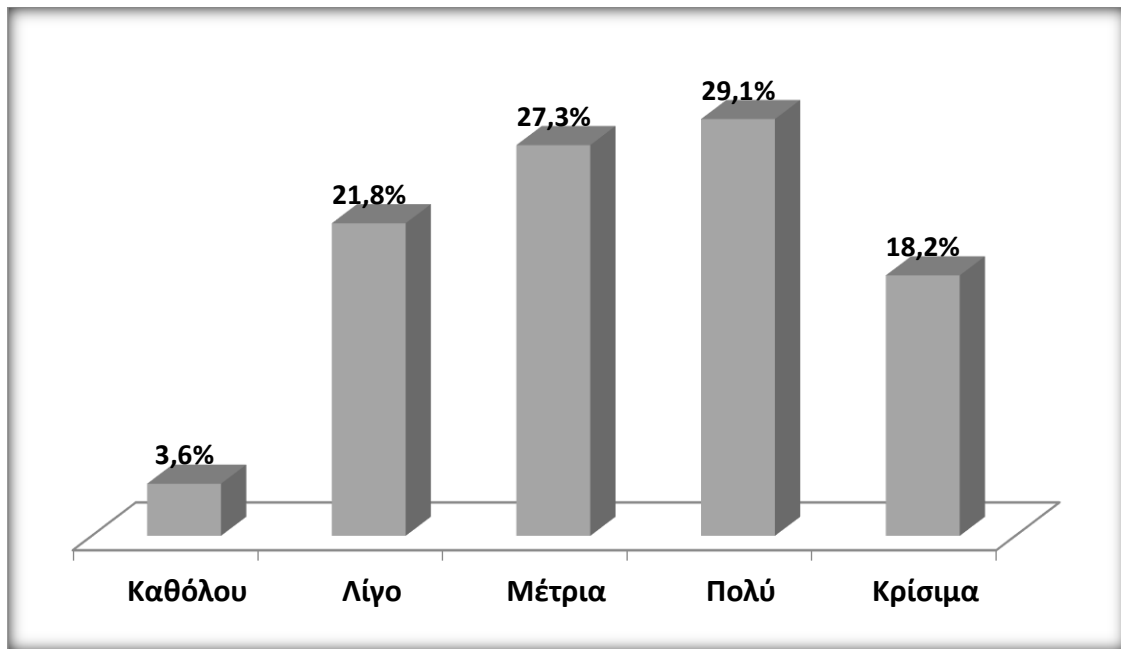
6.5.2 Στοιχεία σε σχέση με τον εσωτερικό έλεγχο και την εφαρμογή της εταιρικής διακυβέρνησης.

2.1 Ο εσωτερικός έλεγχος διασφαλίζει τη σωστή λειτουργία και την ακεραιότητα του λογιστικού συστήματος.

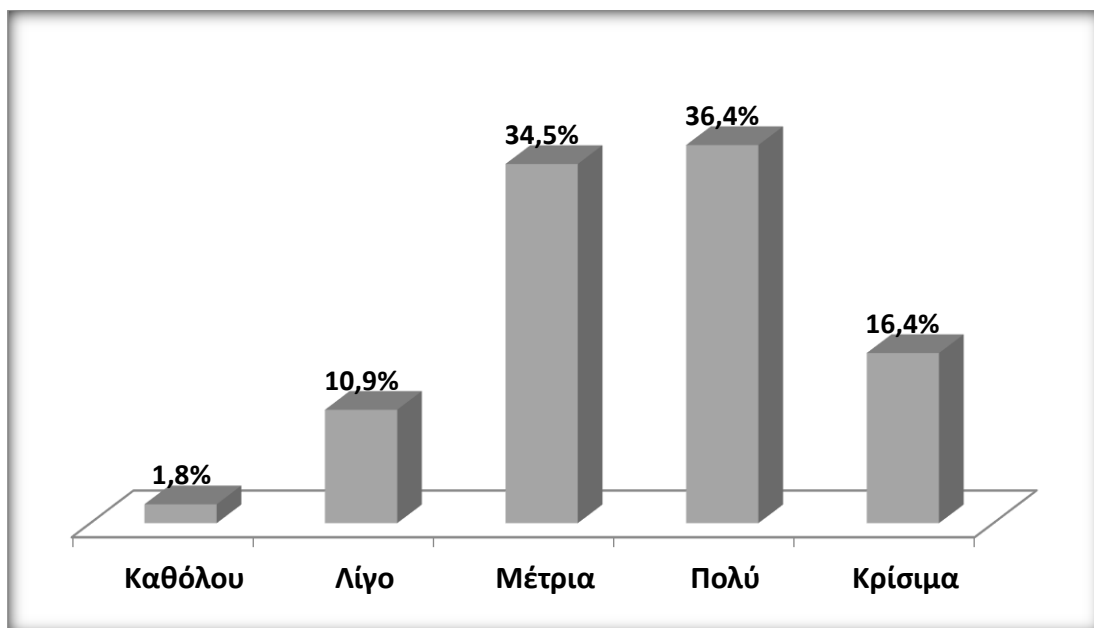
Το 41,8% των ερωτηθέντων απάντησαν ότι θεωρούν πολύ κρίσιμη την ύπαρξη του εσωτερικού ελέγχου σε μια επιχείρηση, ενώ στην ερώτηση αυτή δεν υπήρχε καμιά αρνητική απάντηση.

2.2 Εφαρμόζεται τα Πρότυπα Επαγγελματικής εφαρμογής του Εσωτερικού Ελέγχου.

Στην ερώτηση αυτή οι απαντήσεις είναι μοιρασμένες. Ποιο αναλυτικά το 29,1% θεωρεί ότι οι επιχειρήσεις συμμορφώνονται με τις διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου και το 18,2% ότι συμμορφώνονται κρίσιμα.

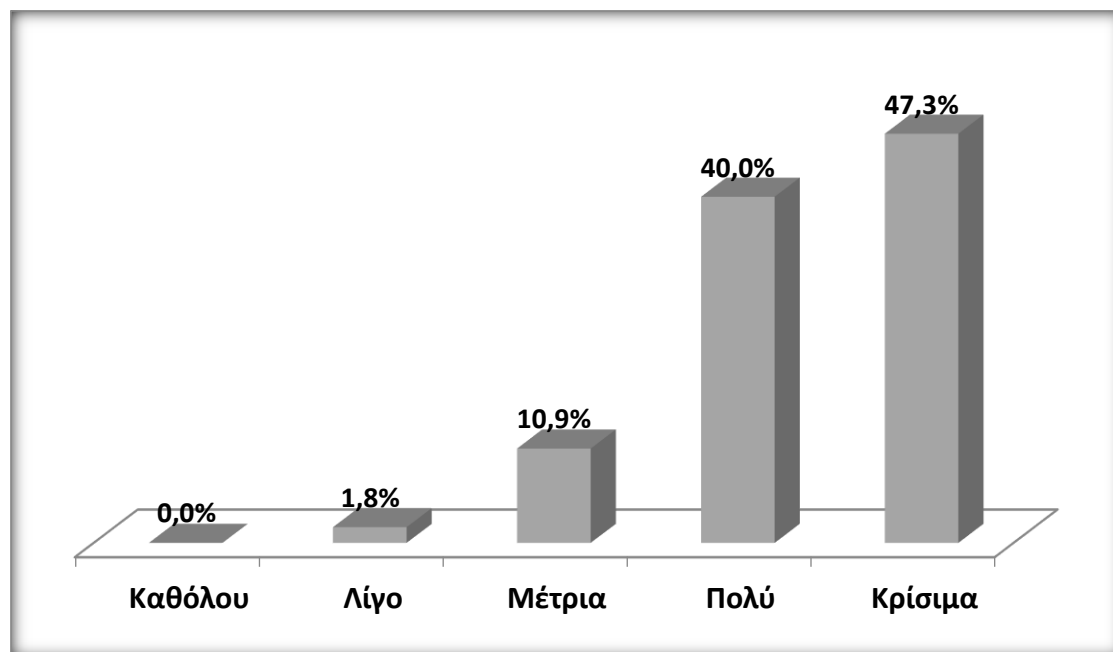
2.3 Η εκτίμηση κινδύνου αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την αξιολόγηση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

Ο επιχειρηματικός κίνδυνος αποτελεί σημαντικό συστατικό των επιχειρήσεων, κάτι που με τον εσωτερικό έλεγχο μπορεί να εκτιμηθεί, όπως αυτό προκύπτει και από τις απαντήσεις μας, όπου σχεδόν το 90% θεωρεί ότι η εκτίμηση κινδύνου είναι σημαντικός παράγοντας για την αξιολόγηση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

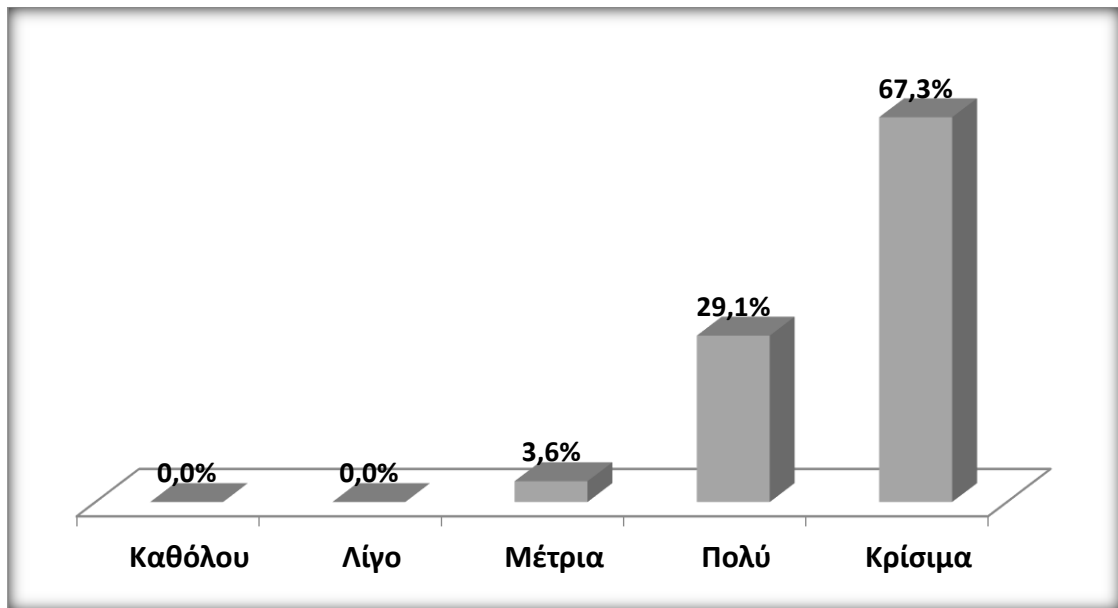
2.4 Ο εσωτερικός έλεγχος μέσω της διαχείρισης κινδύνου συμβάλλει, δημιουργεί και κοινοποιεί καλές πρακτικές διαχείρισης.

Το 90% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι ο εσωτερικός έλεγχος μέσω της διαχείρισης κινδύνου συνδράμει δημιουργεί και κοινοποιεί καλές πρακτικές διαχείρισης, ενώ υπάρχουν και 10% των ερωτηθέντων που δεν το θεωρούν σημαντικό.

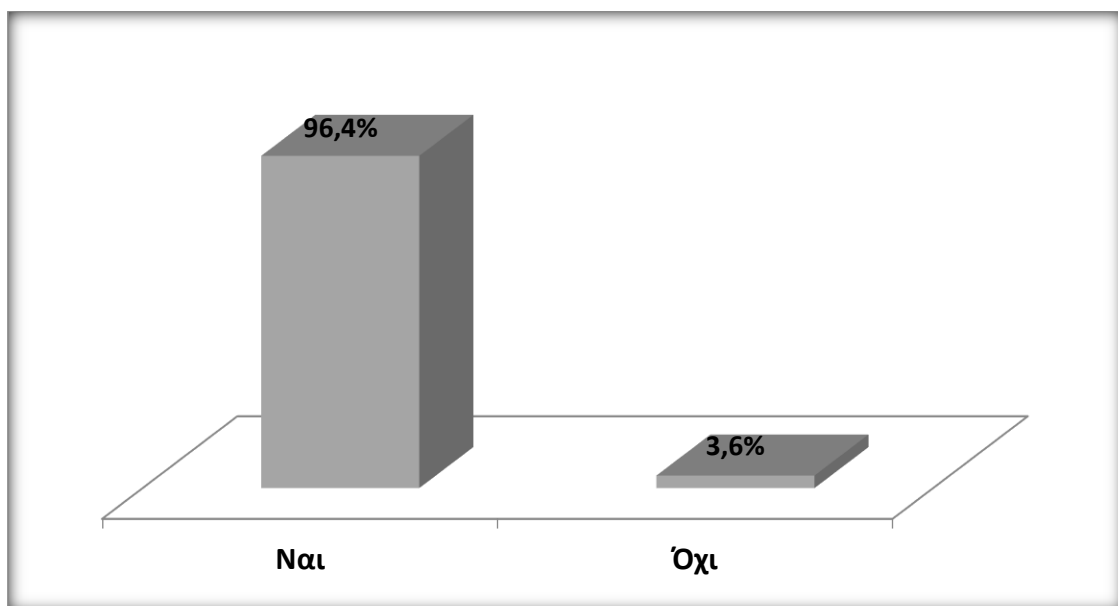
2.5 Η Επιτροπή Ελέγχου ελέγχει την αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

Στην ερώτηση αυτή οι ερωτήσεις σχεδόν είναι όλες θετικές και θεωρούν ότι η Επιτροπή Ελέγχου ελέγχει την αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

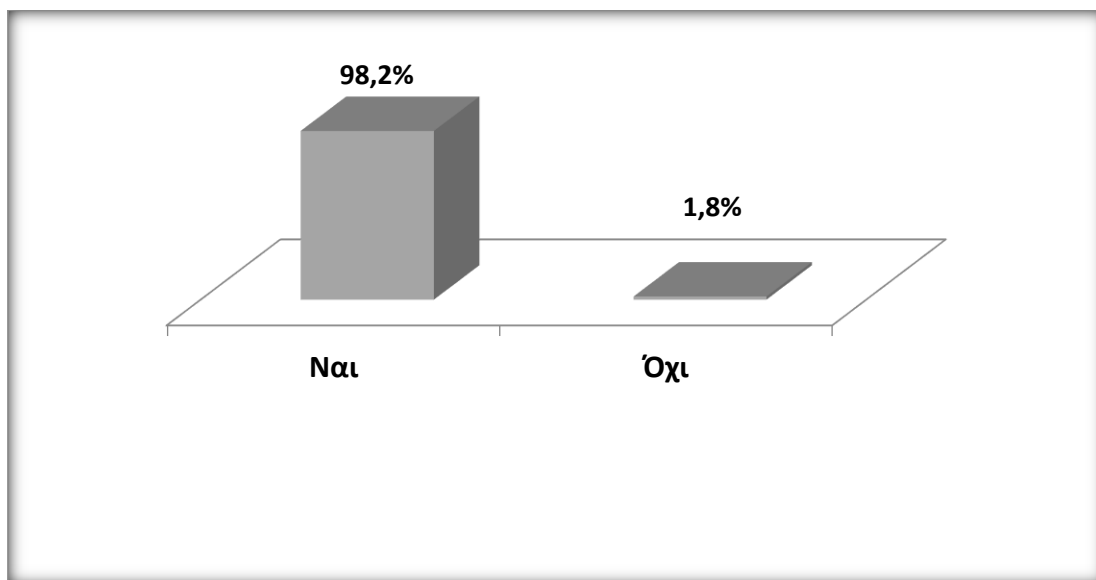
2.6 Η Επιτροπή Ελέγχου συνδράμει στην επικοινωνία μεταξύ των ελεγκτών και του Διοικητικού Συμβουλίου.

Το 96,4% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η Επιτροπή Ελέγχου συμβάλλει στην επικοινωνία μεταξύ των ελεγκτών και του Διοικητικού Συμβουλίου, ενώ μόνο το 3,6% έχει αρνητική άποψη.

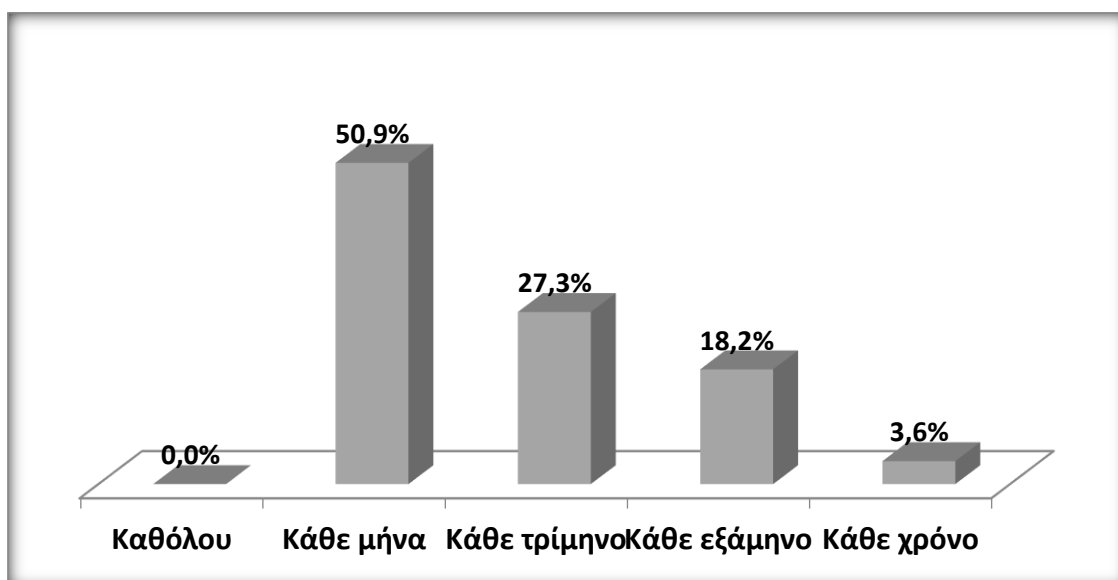
2.8 Η Επιτροπή Ελέγχου βοηθάει στην ανεξαρτησία του εσωτερικού ελέγχου.

Το 98,2% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η Επιτροπή Ελέγχου βοηθάει στην ανεξαρτησία του εσωτερικού ελέγχου, ενώ μόνο το 1,8% έχει αρνητική άποψη.

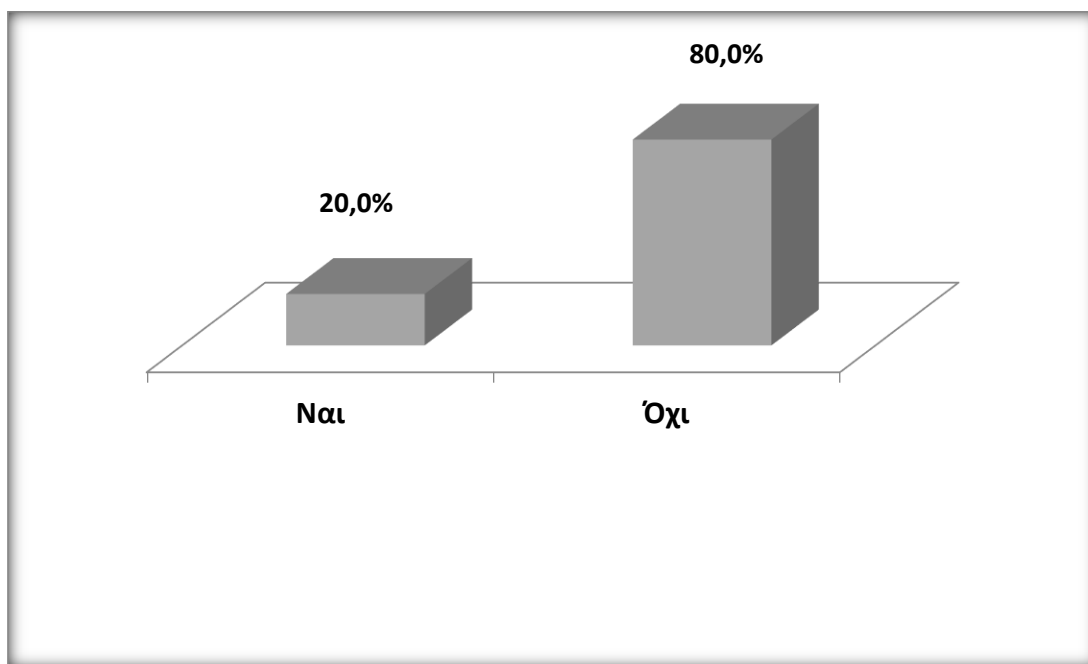
2.8 Υπάρχει γνώση του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης.

Στην ερώτηση αυτή το 100% των ερωτηθέντων έχει γνώση του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης, με την μονή ιδιαιτερότητα του χρόνου, όπου το 50,9% έχει γνώση σε μηνιαία βάση.

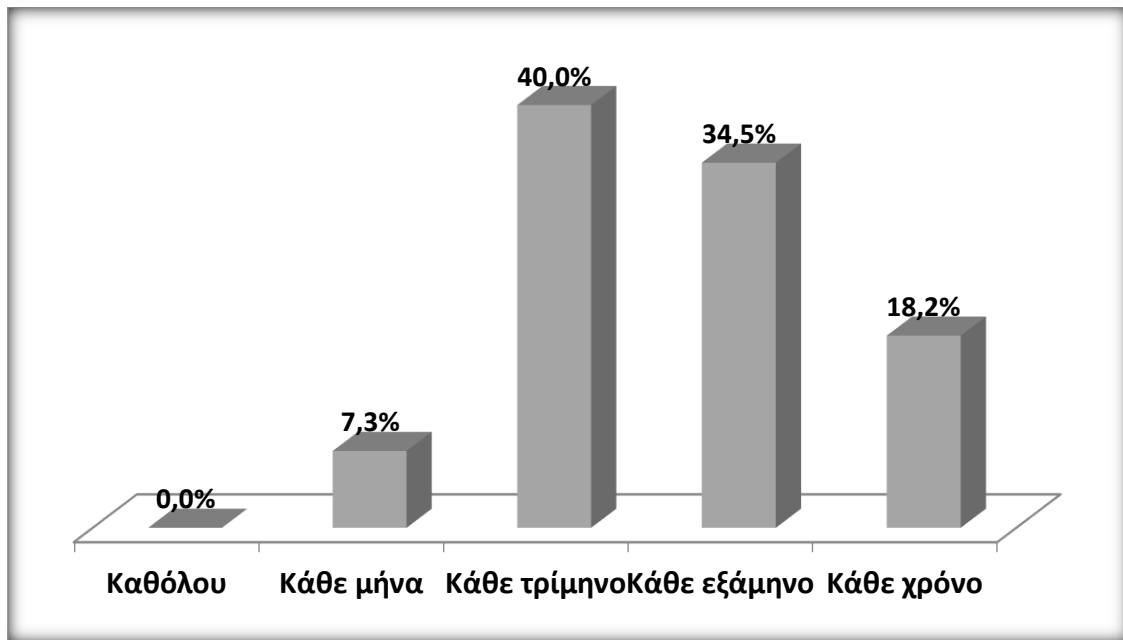
2.9 Οι εξελίξεις της Εταιρικής Διακυβέρνησης είναι σημαντικοί οδηγοί για το ρόλο και τη θέση του τμήματος εσωτερικού ελέγχου.

Το 80 % των ερωτηθέντων θεωρεί ότι οι εξελίξεις της Εταιρικής Διακυβέρνησης δεν είναι σημαντικοί οδηγοί για το ρόλο και τη θέση του τμήματος εσωτερικού ελέγχου, ενώ το 20% έχει αρνητική άποψη.

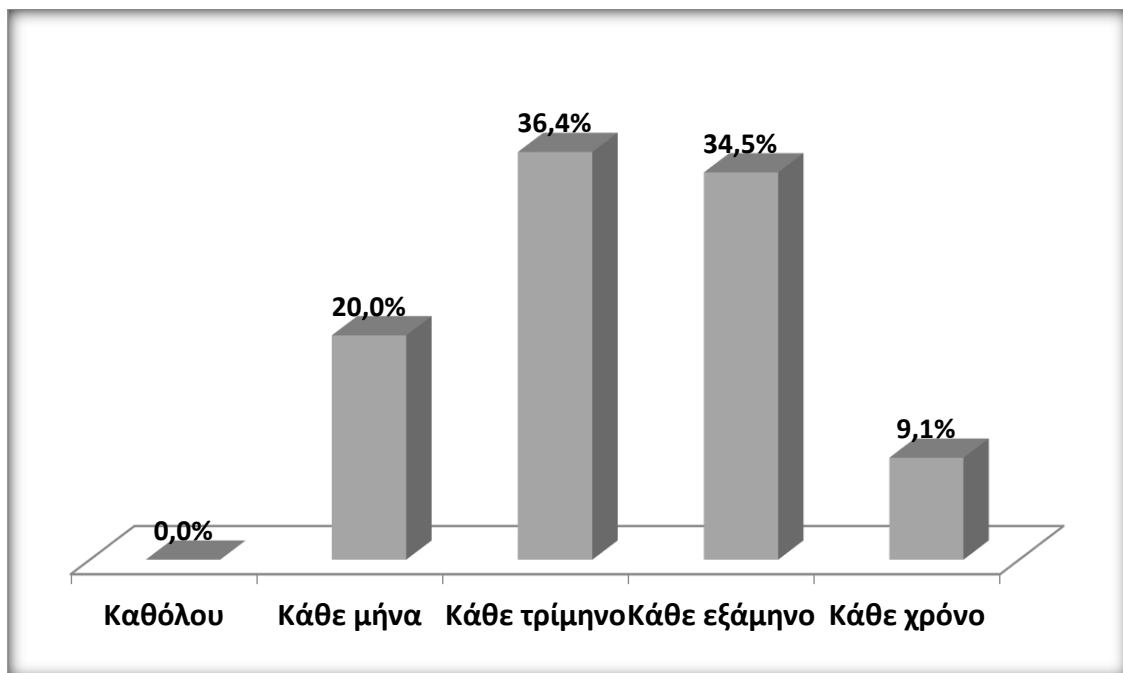

2.10 Ο εσωτερικός έλεγχος παρέχει εξασφάλιση στο Διοικητικό Συμβούλιο.

Ο εσωτερικός έλεγχος παρέχει εξασφάλιση στο Διοικητικό Συμβούλιο σε τριμηνιαία βάση κατά 40%, το 34,5% σε εξαμηνιαία βάση και το 18,2% σε ετήσια βάση.

2.11 Ο εσωτερικός έλεγχος έχει ενεργό ρόλο στην διαμόρφωση των αρχών της εταιρικής διακυβέρνησης.

6.5.3 Προτάσεις για εκτεταμένη έρευνα του ζητήματος.

Με την παραπάνω έρευνα που πραγματοποιήσαμε και λαμβάνοντας υπόψη το περιορισμένο χρόνο και χώρο, προσπαθήσαμε να παρουσιάσουμε τα όσα ισχύουν σήμερα για την διακυβέρνηση των εταιρειών, το τρόπο λειτουργίας της και εφαρμογής της στα πλαίσια του εσωτερικού ελέγχου.

Ωστόσο, για να έχουμε μια πιο ουσιαστική και αντικειμενική άποψη για τα όσα ισχύουν στην Ελλάδα στο πλαίσιο της διακυβέρνησης των εταιρειών, οφείλει να υλοποιηθεί αντίστοιχη έρευνα σε ολοκληρωτικό επίπεδο με βάση τους τωρινούς νομοθετικούς κανονισμούς και τις διατάξεις, μιας και μιλάμε για μια ισχυρή δραστηριότητα που εξελίσσεται ραγδαία τον τελευταίο καιρό και θα εξακολουθήσει να βελτιώνεται.

Επιπροσθέτως, εκτός από τις οικονομικές εκθέσεις και τα έγγραφα , οφείλουμε να λάβουμε υπόψη τα παρεχόμενα δεδομένα από τις συνεντεύξεις και τα ερωτηματολόγια που μοιράζονται στο κοινό και αποσκοπούν στο να διασαφηνιστεί ο όρος και η σημασία της εταιρικής διακυβέρνησης.

6.5.4 Συσχέτιση του θεωρητικό μέρους με το ερευνητικό

Σύμφωνα με την παρούσα εργασία θέλαμε να παρουσιάσουμε το θεωρητικό υπόβαθρο σχετικά με τον εσωτερικό έλεγχο και την εταιρική διακυβέρνηση και πως αυτός λειτουργεί στις επιχειρήσεις σήμερα. Έτσι παρουσιάσαμε αρκετά και σημαντικά στοιχεία σχετικά με τον τρόπο που θα πρέπει να υπάρχει ο εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις, ποιες είναι οι προϋποθέσεις για να έχει τα σωστά αποτελέσματα, και πως πρέπει να χρησιμοποιούνται τα αποτελέσματα του, για την ανάπτυξη και τη βιωσιμότητα μιας επιχείρησης.

Ταυτόχρονα να αναδείξουμε τον ρόλο της εταιρικής διακυβέρνησης, και πως οι άνθρωποι που την ασκούν επηρεάζουν την πορεία μιας επιχείρησης σήμερα.

Σκοπός μας με το ερευνητικό μέρος ήταν να αποτυπώσουμε όσο ποιο αναλυτικά γίνετε αν όλα αυτά τα θεωρητικά εφαρμόζονται στην πράξη από τις επιχειρήσεις και

αν τελικά χρησιμοποιούνται. Με τον τρόπο αυτό, θεωρούμε ότι έχουμε την συσχέτιση του θεωρητικού μέρους της εργασίας μας με το ερευνητικό, μιας και μέσα από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων προκύπτει η άποψη τους για την σημασία και τον ρόλο του εσωτερικού ελέγχου & της εταιρικής διακυβέρνησης.

Έτσι με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας μας μπορούμε να αναφέρουμε τα εξής :

Θετικά

- Ο εσωτερικός έλεγχος καταφέρνει και διασφαλίζει την ακεραιότητα του λογιστικού συστήματος.
- Ο εσωτερικός έλεγχος μέσω της διαχείρισης κινδύνου (riskmanagement) συμβάλλει δημιουργεί και κοινοποιεί καλές πρακτικές διαχείρισης
- Η Επιτροπή Ελέγχου ελέγχει έγκαιρα
- και σωστά την αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου
- Η Επιτροπή Ελέγχου βοηθάει στην ανεξαρτησία του εσωτερικού ελέγχου

Αρνητικά

- Δεν υπάρχει συμμόρφωση με τα Πρότυπα Επαγγελματικής εφαρμογής του Εσωτερικού Ελέγχου
- Οι εξελίξεις της Εταιρικής Διακυβέρνησης δεν είναι σημαντικοί οδηγοί για το ρόλο και τη θέση του τμήματος εσωτερικού ελέγχου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με την εργασία μας και με την παρουσίαση και των δυο κομματιών της (θεωρητικό και πρακτικό), διαπιστώσαμε ότι η εταιρική διακυβέρνηση καθώς και ο εσωτερικός έλεγχος αποτελούν το βασικό συστατικό για την αποτελεσματικότητα των επιχειρήσεων και της οικονομικής ανάπτυξής τους.

Οι θεσμοί έχουν σαν βασικό σκοπό την μεγιστοποίηση της αξίας των επιχειρήσεων , κάτι που αποτελεί μονόδρομο για τις επιχειρήσεις που θέλουν να έχουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, αλλά παράλληλα θα πρέπει να υιοθετούν του κανόνες και τις διαδικασίες που θα πρέπει να εφαρμόζονται για να ενισχύεται έτσι η εικόνα των επιχειρήσεων προς τους μετόχους και τους επενδυτές.

Οι ελληνικές επιχειρήσεις, παρόλο που εφαρμόζουν κατά ένα μεγάλο ποσοστό τους κανόνες της εταιρικής διακυβέρνησης, από τα αποτελέσματα της έρευνας μας προέκυψε ότι η πλειοψηφία τους έχει έλλειψη από ικανοποιητικούς μηχανισμούς για την εφαρμογή των μέτρων εταιρικής διακυβέρνησης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Colbert L.J (2002), «Corporate governance-communications from internal and external auditor» managerial auditing journal, vol. 17, no 3,pp.147-150

Shleifer A , and R.W.Vishny, 1997. A Survey of Corporate Governance. The Journal of Finance , 52(2), pp.737-783.

Carcello, V.J., 2009. Governance and the Common Good. Journal of Business Ethics, 89(S.1), pp.11-18.

Holm, Cl., and P.Birkholm - Laursen, 2007. Risk and Control developments in Corporate Governance: changing the role of the external auditor? , 15(2), pp.322-333.

Corporate Governance and Firm Performance Marcus L. Caylor, 2003

AL-AJMI J (2009), AUDIT FIRM, CORPORATE GOVERNANCE, AND AUDIT QUALITY: ENIDENCE FROM BAHRAIN, ADVANCES IN ACCOUNTING VOL 25, ΣΕΛ.64-67

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Ξαρθάκης Μ.- Τσιπουρη Λ & Σπανός Λ (2003) Εταιρική Διακυβέρνηση: έννοια και μέθοδοι αξιολόγησης, εκδόσεις Παπαζήση σελ. 78

ΜΟΥΖΟΥΛΑΣ Σ.Α (2003),ΕΤΑΙΡΙΚΕ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ,ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΣΕΛ.173-177

Εγγλέζος Μπάμπης, «Η Εταιρική Διακυβέρνηση στο απόσπασμα», 21 Δεκεμβρίου 2006, ΔΙΑΔΥΚΤΥΟ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

Τριανταφυλλίδης, Κ., 2011, Σεμινάριο για τον Εσωτερικό έλεγχο, 26/02/2011 και 27/02/2011, στα πλαίσια του Π.Μ.Σ. «Λογιστική και Ελεγκτική».

INTERNET

https://www.rosili.gr/εταιρική_διακυβέρνηση

<http://www.euro2day.gr/specials/opinions/132/artides /565175/Artide .asp>

<https://www.capital.gr/me-apopsi/3354455/20-protaseis-gia-kaluteri-etairiki-diakubernisi>, Βασίλης Καμινάρης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΥ

1.1 Ηλικία:

- Κάτω από 20
- 20-35
- 36-50
- 51-65
- Άνω των 65

1.2 Φύλο :

Ανδρας Γυναίκα

1.3 Είδος εργασίας

- Ιδιωτικός τομέας
- Δημόσιος τομέας
- Αυτοαπασχολούμενος

1.4 Ποια είναι η μόρφωσή σας:

- Απόφοιτος Γυμνασίου
- Απόφοιτος Λυκείου
- Απόφοιτος ΙΕΚ - ΚΕΚ
- Απόφοιτος Ανωτάτης Σχολής (ΑΕΙ, ΤΕΙ)
- Άλλο (διευκρινίστε).....

1.5 Σε ποιο τμήμα της επιχείρησής σας εργάζεστε

- Λογιστήριο
- Αποθήκη
- Διακίνηση
- Πωλήσεις
- Άλλο τμήμα

1.6 Ποια είναι η θέση σας στην εταιρεία που εργάζεσθε

- Βοηθητικός υπάλληλος
- Υπάλληλος
- Υπεύθυνος τμήματος
- Προϊστάμενος τμήματος
- Διευθυντής Τμήματος

- Ιδιοκτήτης της εταιρείας
- Άλλο

Ο εσωτερικός έλεγχος διασφαλίζει την ακεραιότητα του λογιστικού συστήματος.

- Καθόλου
- Λίγο
- Μέτρια
- Πολύ
- Κρίσιμα

Υπάρχει συμμόρφωση με τα Πρότυπα Επαγγελματικής εφαρμογής του Εσωτερικού Ελέγχου

- Καθόλου
- Λίγο
- Μέτρια
- Πολύ
- Κρίσιμα

Η εκτίμηση κινδύνου είναι σημαντικός παράγοντας για την αξιολόγηση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου

- Καθόλου
- Λίγο
- Μέτρια
- Πολύ
- Κρίσιμα

Ο εσωτερικός έλεγχος μέσω της διαχείρισης κινδύνου συνδράμει ,δημιουργεί και κοινοποιεί καλές πρακτικές διαχείρισης

- Καθόλου
- Λίγο
- Μέτρια
- Πολύ

Κρίσιμα

Η Επιτροπή Ελέγχου ελέγχει την αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου

Καθόλου

Λίγο

Μέτρια

Πολύ

Κρίσιμα

Η Επιτροπή Ελέγχου συμβάλλει στην επικοινωνία μεταξύ των ελεγκτών και του Διοικητικού Συμβουλίου

Καθόλου

Κάθε μήνα

Κάθε τρίμηνο

Κάθε εξάμηνο

Κάθε χρόνο

Η Επιτροπή Ελέγχου βοηθάει στην ανεξαρτησία του εσωτερικού ελέγχου

Καθόλου

Κάθε μήνα

Κάθε τρίμηνο

Κάθε εξάμηνο

Κάθε χρόνο

Υπάρχει γνώση του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης

Καθόλου

Κάθε μήνα

Κάθε τρίμηνο

Κάθε εξάμηνο

Κάθε χρόνο

Οι εξελίξεις της Εταιρικής Διακυβέρνησης είναι σημαντικοί οδηγοί για το ρόλο και τη θέση του τμήματος εσωτερικού ελέγχου.

- Καθόλου
- Κάθε μήνα
- Κάθε τρίμηνο
- Κάθε εξάμηνο
- Κάθε χρόνο

Ο εσωτερικός έλεγχος παρέχει εξασφάλιση στο Διοικητικό Συμβούλιο

- Καθόλου
- Κάθε μήνα
- Κάθε τρίμηνο
- Κάθε εξάμηνο
- Κάθε χρόνο

Ο εσωτερικός έλεγχος έχει ενεργό ρόλο στην διαμόρφωση των αρχών της εταιρικής διακυβέρνησης

- Καθόλου
- Κάθε μήνα
- Κάθε τρίμηνο
- Κάθε εξάμηνο
- Κάθε χρόνο

Ευχαριστούμε για την συμμετοχή σας

Εταιρεία:

Όνοματεπώνυμο:

Θέση εργασίας:

E-mail:

